

Pěstounská péče - příprava žadatele na roli profesionálního pěstouna

Terezie Gargulová, DiS.

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Terezie GARGULOVÁ, DiS.
Osobní číslo: H118056
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika

Téma práce: Pěstounská péče- příprava žadatele na roli profesionálního pěstouna

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na přípravu profesionálního pěstouna - co příprava žadatelů obsahuje,
- na zjištění, jak přípravu žadatelů vnímají samotní pěstouni, bylo naplněno jejich očekávání, co by doplnili,
- hledání jaké služby pěstouni vyžadují a využívají, zjištění jejich dostupnosti.

Součástí práce bude empirická část, ve které bude proveden kvalitativní výzkum zaměřený na to, do jaké míry pěstouni vnímají přípravu žadatelů, zda je pro ně příprava uspokojivá. Jaké poradenské a podpůrné služby pěstouni žádají.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

FOLDA, Jan. Otázky z oblasti pěstounské péče: vzdělávání pro pěstouny a zájemce o pěstounskou péči. Praha: Jalna, 2012. ISBN 978-80-86396-55-2.

GABRIEL, Zbyněk. NOVÁK, Tomáš. Psychologické poradenství v náhradní rodinné péči. Praha: Garda, 2008. ISBN 978-80-247-1788-3.

KONEČNÁ, Hana. KOUBOVÁ, Lucie. Monitoring příprav na náhradní rodinnou péči v České republice: (popis současného stavu). Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2010. ISBN 978-80-87455-00-5.

ŠKOVIERA, Albín. Dilemata náhradní výchovy. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-318-5.

ZEZULOVÁ, Dagmar. Pěstounská péče a adopce. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0065-9.

Další literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jiří Dalajka, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce:

11. listopadu 2013

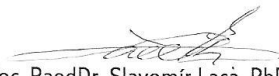
Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2014

V Brně dne 11. listopadu 2013

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
vedoucí ústavu

doc. PaedDr. Slavomír Lacá, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

.....
Terezie Gavgulova
Jméno, příjmení studenta

V Brně 14. 2. 2014...

.....
Gavgulova
Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Má práce se zabývá problematikou náhradní rodinné péče. Konkrétně se zaměřím na pěstounskou péči na přechodnou dobu. Soustředím se především na přípravu žadatelů o tento typ péče. Zajímám se o proces, který se odehrává předtím, než je nezletilé dítě umístěno do péče. Jak jsou žadatelé prověřováni a připravováni na novou životní roli. Popisuji celý proces zprostředkování NRP. Svou pozornost věnuji službám, které pěstouni potřebují pro výkon své profese. Zjišťuji, o jaké služby se jedná a jak jsou dostupné.

Klíčová slova: náhradní rodinná péče, pěstounská péče na přechodnou dobu, přípravy žadatelů o NRP, motivace, potřeby pěstounů.

ABSTRACT VE SVĚTOVÉM JAZYCE

My work deals with the issue of foster care. Specifically, I will focus on temporary foster care, primarily on preparing the applicants for this type of care. I concentrate on the process that takes place before the minor child is placed in the care, and study the procedure of screening the applicants and getting them ready for their new role in life. I describe the complete process of foster care coordination and supervision. I also pay attention to services needed by foster parents to exercise their profession - I find out what services there are and how accessible they are.

Keywords: Foster care, professional foster care, preparation of applicants for professional foster care, motivation, needs of foster parents.

Ráda bych touto cestou poděkovala Mgr. Jiřímu Dalajkovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a trpělivost při vedení bakalářské práce.

Dále bych ráda poděkovala rodině za podporu, kterou mě poskytovala v průběhu celého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE V ČESKÉ REPUBLICE	12
1.1 FORMY NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE V ČESKÉ REPUBLICE	12
1.2 PĚSTOUNSKÁ PÉČE	13
1.2.1 Ukončení pěstounské péče	14
1.2.2 Hmotné zabezpečení pěstounské rodiny	14
1.3 PĚSTOUNSKÁ PÉČE NA PŘECHODNOU DOBU	15
1.3.1 Typologie dětí vhodných do pěstounské péče na přechodnou dobu.....	16
1.3.2 Kontraindikace pěstounské péče na přechodnou dobu	16
1.3.3 Psychické potřeby dětí umístěné v pěstounské péči na přechodnou dobu.....	17
1.3.4 Profil pěstouna na přechodnou dobu.....	17
1.3.5 Dávky pěstounské péče na přechodnou dobu	19
1.3.6 Průběh pěstounské péče na přechodnou dobu.....	19
1.3.7 Ukončení pěstounské péče na přechodnou dobu	19
1.4 POSTŘEHY ZE ZAHRANIČÍ	20
1.4.1 Slovenská republika	20
1.4.2 Rakousko.....	20
1.4.3 Velká Británie	21
2 PŘÍPRAVA ŽADATELE NA VÝKON SVÉ NOVÉ ŽIVOTNÍ ROLE	22
2.1 ROZHODNUTÍ A MOTIVACE	22
2.2 PŘÍPRAVNÁ FÁZE - PODÁNÍ ŽÁDOSTI A JEJÍ NÁLEŽITOSTI.....	23
2.3 ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ŽÁDOSTI KRAJSKÝM ÚŘADEM	24
2.4 PŘÍPRAVY ŽADATELŮ K PĚSTOUNSTVÍ NA PŘECHODNOU DOBU	25
2.4.1 Očekávání pěstounů na přechodnou dobu od příprav	25
2.4.2 Cíle přípravných kurzů.....	26
2.4.3 Systém odborné přípravy	27
2.4.4 Výstup z přípravného kurzu	30
2.5 PŘÍPRAVNÉ KURZY V JIHMORAVSKÉM KRAJI.....	30
2.5.1 Trialog	31
2.5.2 Sdružení pěstounských rodin	32
2.6 PŘÍPRAVNÉ KURZY VE STŘEDOČESKÉM KRAJI.....	33
2.6.1 Dětské centrum Paprsek v Praze - Hloubětín.....	33
2.6.2 Institut náhradní rodinné péče - Natama	34
2.7 PŘÍPRAVNÝ KURZ V PARDUBICKÉM KRAJI.....	34
3 PODPORA A POMOC PĚSTOUNŮM	35
3.1 DOHODA O VÝKONU PĚSTOUNSKÉ PÉČE NA PŘECHODNOU DOBU.....	35
3.2 SPECIFICKÉ POTŘEBY PĚSTOUNŮ NA PŘECHODNOU DOBU.....	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
4 EMIRICKÁ ČÁST	38

4.1	CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÁ OTÁZKA	38
4.2	KONCEPTUÁLNÍ RÁMEC	38
5	METODA VÝZKUMU	41
5.1	METODA SBĚRU DAT	41
5.2	VÝZKUMNÝ SOUBOR	42
5.2.1	Kritéria pro výběr výzkumného vzorku	42
5.2.2	Popis výběru vzorku.....	42
5.2.3	Výzkumný postup	43
5.2.4	Charakteristika konverzačních partnerů.....	43
5.2.5	Místní a časový rámec.....	45
5.2.4	Etika výzkumu	46
5.2.5	Náklady na výzkum.....	46
6	INTERPRETACE DAT	47
6.1	PROGRAM PŘÍPRAVY PĚSTOUNŮ NA PŘECHODNOU DOBU – ORGANIZACE, OČEKÁVÁNÍ A HODNOCENÍ	47
6.2	NÁVRHY NA VYLEPŠENÍ	52
6.3	VYUŽITÍ POZNATKŮ V PRAXI	55
6.4	PROBLEMATIKA PŘIJETÍ A VÝCHOVY DÍTĚTE	57
6.5	DOSTUPNOST POMOCI ZE STRANY STÁTU	61
6.6	PŘIPOMÍNKY	65
7	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ.....	66
8	DISKUZE.....	68
	ZÁVĚR	72
	RESUMÉ	74
	RESUMÉ VE SVĚTOVÉM JAZYCE.....	75
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	76
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	80
	SEZNAM OBRÁZKŮ	81
	SEZNAM PŘÍLOH.....	82

ÚVOD

Téma bakalářské práce řadím do problematiky náhradní rodinné péče. Rodina je základní stavební jednotkou pro utváření a správný vývoj osobnosti. Mezi základní funkce rodiny můžeme zahrnout - biologickou reprodukci, která zajišťuje obnovu obyvatelstva a předávání kulturního dědictví. Dodává potřebu jistoty, lásky, porozumění, podílí se na formování osobnosti, názorů, zvyků a tradic. Mezi další funkce lze zařadit i ekonomické zajištění a sociální ochranu před násilím a nouzí (Vavřík, 2010).

Ve společnosti se rodina rozděluje do těchto základních typů:

Funkční rodina - řeší každodenní problémy a záležitosti, dokáže si sama poradit a nemusí vyhledávat žádné podpůrné služby.

Problémová rodina - má potíže, které zásadně neohrožují vývoj dítěte.

Dysfunkční rodina - rodina má problémy s plněním základních funkcí rodiny. Vyžaduje pomoc, podporu a mnohdy i hmotné zabezpečení státem (Kohoutek, 1973).

Systém náhradní rodinné péče nastupuje tehdy, kdy původní rodina není schopna zabezpečit zdravý a dobrý vývoj dítěte. Rodiče nejsou schopni plnit řádně své povinnosti, nepřipraví dítěti vhodné podmínky pro jeho zdravý růst a vývoj. V takové situaci vstupuje do role stát, který se pomocí Orgánu sociálně právní ochrany dětí snaží rodičům pomoci. Jeho snahou je navést rodiče na správnou cestu a vytvořit vhodnou stabilní a funkční rodinu. Ne vždy je to možné. Pokud i přes všechny snahy nejsou rodiče schopni o své dítě pečovat, přichází na pomoc náhradní rodinná péče.

Svou pozornost směřuji k jednomu druhu NRP, a to k profesionální pěstounské péči, nebo -li pěstounské péči na přechodnou dobu (PPPD). V odborné praxi se více užívá pojem pěstounská péče na přechodnou dobu, kterou vykonávají pěstouni na přechodnou dobu. Proto ve své práci volím tuto terminologii.

V teoretické části se věnuji procesu zařazení žadatelů do evidence žadatelů vhodných stát se pěstouny PPPD. Ve své práci se věnuji pohledu pěstounů, kteří prošli dlouhým a rozsáhlým procesem zprostředkování NRP. Jeho nedílnou a důležitou součástí je odborná příprava žadatelů. Zabývám se též otázkou, jak mohou přípravy žadatelů pomoci k tomu, aby PPPD probíhala s nejmenšími komplikacemi.

Cílem praktické části je zjistit subjektivní pocity a názory pěstounů na odbornou přípravu se záměrem zkvalitnit tuto přípravu. Budu se zajímat nejen o to, zda se po absolvování přípravy cítili být připraveni na novou roli, ale budu také pátrat, zda jim v přípravě něco chybělo. Na pěstouny je kladen nápor, jsou úkolováni a musí spolupracovat s různými institucemi. Ke svému výkonu potřebují podpůrné služby. Mé otázky budou směřovat i na objasnění této problematiky. Jaké služby profesionální pěstouni potřebují a zda jsou pro ně dostupné.

Volba tohoto tématu je mně blízká. Před nástupem na rodičovskou dovolenou jsem pracovala jako sociální pracovníce na OSPOD. Měla jsem tak možnost proniknout do dané problematiky, hovořit s konkrétními pěstouny a být jim nápomocna při řešení různých problémů. Odbornou přípravu jsem vnímala pouze z pohledu sociální pracovníce. Nyní bych ráda získala náhled i z pozice samotných pěstounů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE V ČESKÉ REPUBLICE

V první kapitole považuji za důležité objasnit základní pojmy, které se týkají náhradní rodinné péče. Popíši stručně formy NRP. V krátkosti představím specifika jednotlivých forem, obšírněji se zaměřím na pěstounskou péči a na pěstounskou péči na přechodnou dobu.

1.1 Formy náhradní rodinné péče v České republice

Formy NRP v ČR jsou osvojení, poručenství, ústavní výchova, svěření dítěte do péče jiné fyzické osoby a opatrovnictví. Formu pěstounské péče podrobněji rozepíši v následující podkapitole.

Osvojení - laicky řečeno adopce. Rozlišujeme dva druhy osvojení. Prosté - *zrušitelné* (je možné ho z vážných důvodů soudní cestou zrušit) a osvojení *nezrušitelné*. Druhým typem lze osvojit dítě starší jednoho roku na žádost osvojitelů. Dítě získává novou identitu. Vztahy v osvojitelské rodině jsou na stejné úrovni, jako vztahy v biologické rodině. Osvojitelé mají vůči dítěti vyživovací povinnosti, dítě má právo dědit. Osvojitelé se stávají zákonnými zástupci dítěte. Osvojeno může být pouze dítě, které je tzv. „právně volné“. To znamená, že rodiče dali souhlas s osvojením, nebo soudní cestou proběhl tzv. nezájem (Gabriel, 2008).

Poručenství - forma této péče nastává v případě, kdy dítě nemá zákonného zástupce - jestliže rodiče zemřeli, nebo byli soudně zbaveni, omezeni rodičovské zodpovědnosti. Poručník zastává roli rodiče, výkon jeho funkce je monitorován soudem. Každý rok je povinen poručník dávat příslušnému soudu zprávu o výkonu své funkce a dokládat zprávu o správě majetku dítěte. Podstatné záležitosti týkající se osoby a majetku dítěte musí mít poručník schválené soudem (Bublová In Matějčiček, 2002).

Hostitelská péče - je péče o dítě na bázi dobrovolnosti. Dobrovolník si může brávat dítě k sobě domů na předem domluvenou dobu např.: na víkend, prázdniny (Nožírová, 2012). Ze své praxe mohu říci, že tato forma není příliš využívána. Lidé o ní nejsou mnohdy vůbec informováni.

Žadatel o hostitelskou péči není povinen absolvovat přípravný kurz, ale musí spolupracovat s psychologem Krajského úřadu a absolvovat psychologické vyšetření. Následně jeho výsledek a názor psychologa se písemnou formou zasílá na příslušný OSPOD, který vydá potvrzení o vhodnosti vykonávat funkci hostitele. Další postup si domlouvá přímo hostitel s ředitelem daného dětského domova.

Ústavní výchova - nastává v případě, kdy rodina není schopna zajistit péči o dítě. Přejímá tuto roli stát. Pokud není možné svěřit dítě do osvojení, nebo jiného typu náhradní rodinné péče je třeba zajistit jiné výchovné prostředí. Dítě je soudem svěřeno do konkrétního zařízení, a to na dobu nezbytně nutnou (Bubleová, Kovařík In Matějček, 1999).

1.2 Pěstounská péče

Pěstounská péče je druhá nejčastější forma NRP. „Pěstoun se přijetím dítěte do péče zavazuje k tomu, že ho bude řádně a svědomitě vychovávat. Je povinen důkladně a soustavně zajišťovat jeho výchovu. Pěstoun musí dbát na to, aby jeho působení vedlo k výchově zdravého, uvědomělého a samostatného občana“ (Teplá, 1974: 61). Pěstoun přijímá roli osoby, která nese odpovědnost za správnou výchovu dítěte. Cílem péče je hájit zájem a blaho dítěte (Bubleová In Matějček, 2002). Smyslem pěstounské péče je pomoci dítěti zachovat jeho identitu. Pokud je to možné i kontakt s jeho původní rodinou. Pěstoun má právo dítě zastupovat jen v běžných záležitostech. V situaci, kdy je nutné učinit vážné rozhodnutí, je zapotřebí souhlasu zákonného zástupce (Teplá, 1974).

Do pěstounské péče jsou umísťovány děti pocházející z dysfunkčních rodin, jiného etnika a deprivované děti. Svěřeny mohou být i sourozenecké skupiny. (Kolouchová, 1992). Pěstounská péče je státem garantována a finančně podporována. Stát se snaží dítě zajistit a přiměřeně odměňuje pečující osoby (Bubleová In Matějček, 2002).

Nečastějším typem je individuální pěstounská péče, kdy dítě vyrůstá v běžném rodinném prostředí. Častým typem je i skupinová péče, která je uskutečňována ve speciálním zařízení tzv. SOS vesničky, kde vyrůstá více dětí společně. Skupinovou pěstounskou péčí

je také možno označit rodinu, která přijala více dětí do péče, zpravidla 6 – 8 dětí. (Matějčíček, 1999).

1.2.1 Ukončení pěstounské péče

Pro potřeby své práce uvedu jen ty důvody, které považuji za nejčastější, nejdůležitější. V ideálním případě je PP ukončena návratem dítěte do původní rodiny, nebo jeho zletilostí. Dalšími důvody může být úmrtí pěstouna, dítěte, rozvod manželů - pěstounů, soudním rozhodnutím, osvojením dítěte. Pěstoun má právo podat k příslušnému opatrovnickému soudu návrh na zrušení pěstounské péče a to bez udání důvodu. Soud je povinen jeho žádost kladně vyřešit (Haderka, 1979).

1.2.2 Hmotné zabezpečení pěstounské rodiny

Každý pěstoun je povinen uzavřít dohodu o výkonu pěstounské péče. „Dohoda upřesňuje a vymezuje práva a povinnosti pěstounů a subjektů. Uzavření dohody vymezuje výši státního příspěvku na výkon PP. Cílem dohody je hájit zájem a blaho dítěte. Vychází se z jeho individuálních potřeb. Kromě výplaty dávek PP má pěstoun nárok na různé formy pomoci, ke kterým patří poradenství, asistence, doprovázení, zprostředkování možnosti vzdělávání a jiné. Dohoda dále upravuje povinnosti pěstounů - povinné vzdělávání, plnit individuální plán dítěte a spolupracovat s danými organizacemi, umožnit sociální šetření v rodině příslušnému zaměstnanci“ (Macela, 2013: 1-3). Zcela novou dávkou PP je státní příspěvek na výkon PP, který za jeden kalendářní rok činí 48 000 Kč. Výplata příspěvku je závislá na uzavření písemné dohody o výkonu PP. Z příspěvku možno je financovat psychologické a sociální poradenství, terapeutickou pomoc, vzdělávání a podporu pěstounské rodiny, doprovázení dítěte při kontaktu s vlastní rodinou a jiné využití (Macela, 2013: 1). Další dávky pěstounské péče jsou: odměna pěstouna, příspěvek při převzetí dítěte, příspěvek na úhradu potřeb dítěte, příspěvek na zakoupení motorového vozidla, příspěvek při ukončení PP (Zákon č.359/ 1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí §47e -47n).

1.3 Pěstounská péče na přechodnou dobu

Speciální formou NPR je pěstounská péče na přechodnou dobu (PPPD), která doposud nebyla příliš využívána. V roce 2006 započali manželé Haláskovi projekt „Narodit se do rodiny“ Snažili se informovat společnost o tomto druhu péče (Nožírová, 2012). Novelou zákona číslo 359/99 Sb. o sociální právní ochraně dětí, dostává pěstounská péče na přechodnou dobu větší oporu v legislativě. „Institut pěstounské péče na přechodnou dobu umožňuje, aby dítě mohlo vyrůstat v náhradním rodinném prostředí u proškolených pěstounů i krátkodobě a bylo mu zabezpečeno právo na rodinný život podle Úmluvy o právech dítěte (čl. 20,21) a v souladu s principy a cíli Národní strategie ochrany práv dětí“ (Macela, 2013: 1).

Hlavním smyslem je pomoc dítěti v jeho aktuální a tíživé situaci. Stát dává přednost dítě umístít do rodiny, než do ústavní výchovy. Poskytuje se tak pomoc dětem, které se ocitnou mimo domov. Nabízí se jim možnost překlenout období, kdy se rozhoduje o jejich další životní etapě a původní rodině je poskytnut čas na vyřešení akutních problémů, vztahů (Bubleová, 2002).

Bubleová in Matějček (2002) chápe jako hlavní smysl PPPD „*diagnostiku dítěte v rodinném prostředí*“. Umíst'ovány by měly být děti vyžadující zvláštní péči na krátkou dobu. Od klasické PP se tato forma liší především časovou omezeností (Macela, 2013).

Formy pěstounské péče na přechodnou dobu:

- a) Raná pěstounská péče na přechodnou dobu - dítě je po narození umístěno do rodiny, kde zůstává po nezbytně nutnou dobu, během této doby se vyřeší problém dítěte po právní stránce. Jakmile je právně volné, tak nastává proces zprostředkování NRP.
- b) Akutní pěstounská péče na přechodnou dobu - nastává tehdy, kdy se dítě náhle ocitlo v nebezpečí, rodiče a nikdo z jeho příbuzných nemůže zajistit péči (nemoc, hospitalizace, nástup do výkonu trestu odnětí svobody (Nožírová, 2012).

1.3.1 Typologie dětí vhodných do pěstounské péče na přechodnou dobu

Základní skupinu dětí, pro které je forma péče vhodná tvoří děti, o které *nejsou rodiče schopni z vážných důvodů pečovat* - výkon trestu odnětí svobody, rodinná krize, ztráta bydlení, nezaměstnanost. Dále se jedná o skupinu *neplánovaných dětí*, kdy se rodiče rozhodnou pro osvojení. Novorozenec je tak umístěn do PPPD na dobu než rodiče udělí souhlas s osvojením dítěte. Do další skupiny se řadí *nezralé matky*, které nejsou schopny zajistit dobrou péči o dítě. Což je zapříčiněno jejich nezralostí, velmi mladým věkem.

Další skupinou jsou děti, *jejichž rodiče jsou drogově závislí* a musí podstoupit terapii. Jedná se o přechodné období, než budou rodiče opět schopni vychovávat své dítě. Do skupin dětí vhodných do PPPD jistě patří *děti z nestabilních, nefunkčních rodin*. Dítě často bývá ohroženo na svém vývoji, může být týráno, zneužíváno. Nese si sebou trauma domácího násilí. Pro něj je PPPD přechodná stanice, než se vytipuje vhodná forma náhradní rodinné péče (Gabriel, 2008).

Případů, kdy je vhodné umístit dítě do PPPD je mnoho. Uvedla jsem pouze důvody, které považuji za nejzávažnější a nejčastější.

1.3.2 Kontraindikace pěstounské péče na přechodnou dobu

Každé dítě, které se umísťuje do PPPD, je třeba individuálně posoudit. Dítě, které je dlouhodobě nemocné (vrozené vývojové vady, a jiné) a vyžaduje odbornou zdravotní péči, není vhodné umístit do PPPD. Takové dítě potřebuje dlouhodobou ústavní péči a tu není možné aktuálně zajistit. Je nutné odlišit běžné zdravotní problémy, které mohou být ošetřeny v domácím prostředí, od vážných poruch, které vyžadují dlouhodobou ústavní péči (MPSV, 2011).

1.3.3 Psychické potřeby dětí umístěné v pěstounské péči na přechodnou dobu

Předpokladem pro správný vývoj dítěte je řádné uspokojování jeho psychických potřeb. Jestliže dítěti není umožněno po delší dobu uspokojení potřeb, tak je ohroženo na vzniku citové deprivace. Mezi základní psychické potřeby patří:

1. Potřeba blízké osoby - dítě pocítuje tuto potřebu již od narození, kdy začíná komunikovat s okolím, vysílá signály svým rodičům a utváří si tak hluboký vztah s matkou, či otcem, Jedná se o vztah naplněný důvěrou a pocitem bezpečí.
2. Možnost uplatnění - přichází ve fázi, kdy si dítě uvědomuje potřebu svého „Já“ a chce po svém okolí pochvalu, ocenění za své chování, výkon. Rodič pomáhá dítěti k tomu, aby se osamostatnilo.
3. Dostatek podnětů pro správný vývoj - možnost vyrůstat v rodinném prostředí umožní dítěti osvojit si dostatek důležitých informací pro svůj další vývoj, například pochopení role matky, otce v rodině, dostatek stimulace pro učení, prožívání volného času s rodinou.
4. Potřeba otevřené budoucnosti - správné rodinné zázemí poskytuje dětem pocit jistoty, bezpečí, a také možnost otevřené budoucnosti. Mladí lidé, kteří nemají takovou potřebu uspokojenou, mají problematičtější vstup do života (Matej, 2000).

1.3.4 Profil pěstouna na přechodnou dobu

U pěstouna jako profesionála se posuzuje:

- a) *Rodinné prostředí* - stabilita manželského vztahu, postoje, názory všech členů rodiny.
- b) *Životní zabezpečení a bydlení* - podmínky bydlení, ekonomické zajištění rodiny, zaměstnání, zjištění ochoty pěstouna a zaměstnavatele rozvázat pracovní poměr při přijetí dítěte.

- c) *Osobní charakteristiky a zdravotní stav* - pozornost je věnována posouzení věku žadatele, jeho zdravotní způsobilosti, trestní bezúhonnosti, schopnosti spolupráce a vyloučení patologie osobnosti. Dále se zaměřuje pozornost na posouzení správné motivace, zralosti, sebereflexi (Macela, 2013).

Bubleová In Matějčíček (2002) vidí profesionalitu pěstounů především v jejich vzdělání a odborné přípravě. Pěstoun by měl být terapeutem, dokonale se orientovat v oblasti psychologie, medicíny, pedagogiky a sociálně – právní ochrany dětí.

Pěstouni musí splňovat podmínky, které jim ukládá zákon. Také by měli mít vnitřní sílu a cit. Profesionální pěstouni musí být připraveni přijmout dítě v jakoukoli denní i noční dobu. Měli by umět navázat komunikaci s dítětem, které prožilo trauma. Pěstouni musí mít předpoklady k tomu, aby dokázali dítěti vysvětlit dočasnost péče, pomohli překlenout tíživé období v jeho životě. Musí se naučit dobré komunikaci s původní rodinou, nedávat najevo své emoce. Věkový rozdíl mezi vlastním a přijatým dítětem by měl být nejméně deset let, a to proto, aby si děti nevytvořily sourozenecký vztah. U pěstouna se předpokládají dobré komunikační schopnosti s různými skupinami klientů např. s problémovými jedinci, měli by umět zvládnout vyhocenou situaci. Musí být připraveni na určitou ztrátu svého soukromí, spolupracovat s úřady, být připraveni na stresové situace a naučit se je zvládat (Profesionální pěstoun musí umět odpovědět na otázku: Proč už mě nechcete? [2013]).

Pěstouni jsou nezbytnou součástí systému náhradní rodinné péče, každého státu. Především u malých dětí má profesionální pěstounská péče nepostradatelnou úlohu. Možnost vyrůstat v rodinném prostředí je nenahraditelná. Od pěstounů se očekává, že dítěti poskytnou adekvátní péči (Reinstein, 2011). Nejlepšími profesionálními pěstouny by měli být lidé vzdělaní v oboru psychologie, pedagogiky. Mělo by se jednat o vzdělání na vysokoškolské úrovni (Bubleová, 2012).

1.3.5 Dávky pěstounské péče na přechodnou dobu

Nárok na výplatu dávek PPPD má již pěstoun, který je veden v evidenci Krajského úřadu. Při přijetí dítěte uplatňuje nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Možný je i souběh dávek státní sociální podpory - rodičovský příspěvek, přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, pokud splní zákonem dané kritéria (Macela, 2013).

1.3.6 Průběh pěstounské péče na přechodnou dobu

Pracovnice OSPOD má k dispozici evidenci osob pro PPPD. Pokud se dozví o vhodném dítěti, musí zahájit komunikaci s příslušnými institucemi a úřady. Proběhne *tzv. vyhodnocení situace dětí a jeho rodiny*, sestaví se individuální plán ochrany dítěte. Vypracovává se ihned na počátku řešení problematiky dítěte, dále následuje případová konference, kde se projednávají důvody umístění dítěte, hledají se nové způsoby řešení situace. Rodiče musí být o umístění dítěte informováni, poučeni o svých právech a povinnostech, které vyplývají z rodičovské zodpovědnosti. Pokud je dítě schopné porozumět dění v jeho životě, je nutné, aby mu byla vysvětlena problematika a to s ohledem na jeho věk a rozumové schopnosti. Po těchto úkonech se zakládá spisová dokumentace dítěte a OSPOD podává k příslušnému opatrovnickému soudu návrh na vydání předběžného opatření (Macela, 2013).

1.3.7 Ukončení pěstounské péče na přechodnou dobu

Odborní pracovníci i pěstouni jednájí v zájmu zachování blaha dítěte a postupují v souladu s jeho zájmy. Proto ukončení PPPD je složitý proces, který není možné uspěchat. Existuje několik variant ukončení - návrat dítěte do původní rodiny, přechod dítěte do další péče, umístění dítěte do jiného typu náhradní rodinné péče. U každého rozhodnutí je potřeba, aby se na plánování a přechodu dítěte podíleli nejen pěstouni, ale všichni pověřeni odborníci. Zahrnují se zde i osoby doprovázející, poskytovatelé služeb a další subjekty, které spolupracovali na řešení konkrétního případu. Dítě má vytvořený svůj individuální plán, podle kterého je třeba postupovat. V případě návratu k původní rodině se dítě připravuje postupně. Je důležité pamatovat na důvody, které vedly k odchodu z rodiny. Musí být vyjasněno, že tyto důvody již pominuly. Během případové konference se postupně plánuje přechod dítěte do původní rodiny, domlouvají se kontakty

s rodinou. Přejít musí být postupný a přizpůsoben dle potřeb dítěte. Po ukončení PPPD je pěstounům nabídnuta odborná pomoc s vyrovnáním se odchodu dítěte z rodiny. Jedná se o terapii, supervizi, vyhodnocení průběhu PPPD. Rodině musí být dán dostatečný prostor pro tzv. oddech (Macela, 2013).

1.4 Postřehy ze zahraničí

Ve vyspělých zemích je model profesionální pěstounské péče zaběhnut několik let a zdokonaluje se. Rakouský model je nejlépe použitelný pro naši legislativu. Je možné ho přizpůsobit zdejšími podmínkami (Bubleová In Matějček, 2002). Ve své práci uvádím základní postřehy ze zahraničí. Zvolila jsem Slovenskou republiku, Rakousko, Velkou Británii.

1.4.1 Slovenská republika

Profesionální rodič je zaměstnancem daného zařízení, ve kterém je dítě umístěno. Odpovědnost za nezletilé dítě spadá do kompetence ředitele daného zařízení. Profesionální rodič musí mít minimálně středoškolské vzdělání a je povinen absolvovat odbornou přípravu v rozsahu 60 hodin. Pěstouni jsou finančně zajištěni státem, dostávají pravidelné příspěvky na svěřené dítě dle jeho věku a také mají stanovený pravidelný plat (Roháček, Matej, 2009).

1.4.2 Rakousko

V této zemi je model profesionální péče dobře rozpracován. Důležitou úlohu má organizace „Iniciativa náhradní rodina“. Jako hlavní cíle si vytyčila zprostředkovávat PPPD, připravovat pěstouny. Pomáhat pěstounským rodinám formou vzdělávacích kurzů, doprovázení, poskytnutí speciální výuky, atd. Pravidelně jsou pořádány setkání pěstounských rodin (Bubleová, 2012).

1.4.3 Velká Británie

Forma pěstounské péče je využívána pro nejrůznější sociální situace v životě dítěte. Může se například jednat o akutní potřebu umístit dítě, když se rodiče nemohou o něho starat (nemoc, úraz, nástup do výkonu trestu, odnětí svobody nebo na překlenutí doby, kdy se rozhodne o další životní kapitole jeho života). Možné je také umístit dítě dlouhodoběji, v souvislosti s uplynutím lhůty potřebné k souhlasu s osvojením, provedení potřebné diagnostiky dítěte a zjištění poruch, anebo se může dítě umístit do náhradní rodiny po domluvě s biologickými rodiči. V takovém případě se jedná o soukromou pěstounskou péči.

Typy profesionální péče ve Velké Británii:

1. Respiti péče - pomoc pro vytížené rodiče, která nabízí víkendový, týdenní odpočinek.
2. Azylová péče - pěstouni musí být připraveni na příchod dítěte v jakoukoliv denní či noční dobu. Dítě může být přijato z ulice, protože se náhle octilo v ohrožení.
3. Krátkodobá péče - jedná se o umístění dítěte na krátkou dobu, obvykle do tří měsíců. Forma je vhodná pro malé děti, rodiče mohou být akutně hospitalizováni v nemocnici nebo se čeká na uplynutí lhůty, kdy je možné dát souhlas s osvojením dítěte.
4. Středně dlouhodobá péče - forma vhodná pro mladé lidi, kteří se připravují na návrat do své biologické rodiny nebo začnou žít svůj samostatný život. Cílem je dítě uchránit před obtížemi. Doba trvání je od sedmi týdnů do dvou let. Je možné přejít na dlouhodobou péči.
5. Dlouhodobá péče - nebo-li forma náhradního rodičovství. Pokud se dítě nemůže vrátit do své původní rodiny je v jeho zájmu, aby bylo pěstouny osvojeno.
6. Soukromá péče - rodiče souhlasí s výběrem pěstounů, nebo je sami aktivně vyhledávají. Jedná se o písemnou dohodu mezi nimi (Bubleová, 2002).

2 PŘÍPRAVA ŽADATELE NA VÝKON SVÉ NOVÉ ŽIVOTNÍ ROLE

Ve druhé kapitole se soustředím na samotnou přípravu žadatelů. Zaměřuji se na celý proces, kterým žadatelé procházejí. Detailně uvádím všechny jeho fáze. Celý proces od podání žádosti až po zařazení do evidence osob vhodných stát se pěstouny na přechodnou dobu, trvá přibližně jeden kalendářní rok. Proces má zajistit, aby na jeho konci zůstali opravdu jen ti, co mají skutečný a opravdový zájem.

2.1 Rozhodnutí a motivace

Samotným základem, aby se mohlo začít realizovat zprostředkování NRP je nutné rozhodnutí žadatele stát se pěstounem na PPPD. Důležitým momentem v rozhodování je motivace. Z jakého důvodu chtějí žadatelé přijmout novou životní roli?

„Za správné se považuje, pokud je motivace identifikovatelná a realistická a není vázána na osobní, osobnostní handicap“ (Škoviera, 2007: 67).

Vágnerová (2012) zmiňuje další důvody přijetí dítěte do rodiny. Největší motivací je touha pomoci potřebnému dítěti. Naopak dítě dává pěstounovi potřebný pocit seberealizace. Pěstoun získává nové zkušenosti, zážitky. Ideálním pěstounem je rodič, který už vychoval své dítě, má tak dostatek zkušeností. Po výchově svého dítěte pocituje touhu přijmout do své péče další dítě, je otevřený novým zážitkům a zkušenostem. Dalším důvodem může být to, aby jejich vlastní dítě mělo sourozence podobného věku, mohlo tak prožívat sourozenecký vztah.

Škoviera (2007) rozlišuje motivaci na veřejnou, neveřejnou a skrytou. Do veřejné motivace se zahrnuje doplnění rodiny sourozencem, snaha zaplnit prázdné místo po odchodu vlastních dětí z rodiny. Důvody, které žadatel skrývá, a nejsou na první pohled patrné, patří do neveřejné motivace (výkon pěstounské péče je brán jako profese, která umožňuje ekonomické zajištění, smysluplnou náplň volného času, sebe prezentaci). Náprava neúspěšného rodičovství, oprava svých chyb či odstranění pocitů viny řadíme do skryté motivace.

2.2 Přípravná fáze - podání žádosti a její náležitosti

Přípravná fáze, tzv. předstupeň, zahrnuje první náznaky a uvažování přijmout cizí dítě do péče. U pěstounů na přechodnou dobu bývá zpravidla tato doba kratší než u osvojitelů. Pěstouni bývají většinou informováni, protože se o danou problematiku zajímají (Nožírová, 2012). Po konečném rozhodnutí je nutné kontaktovat příslušný úřad. Ve městě Brně se jedná o Magistrát města Brna, kde jsou poskytnuty základní informace o procesu zprostředkování NRP (Gabriel, 2008). Žadatel si zde vyzvedne žádost o zprostředkování pěstounské péče na přechodnou dobu.

K žádosti je nutné doložit:

- ✓ Vyplněné dotazníky osobnosti
- ✓ Fotografie ve formátu OP
- ✓ Kopii občanského průkazu
- ✓ Potvrzení o zdravotním stavu
- ✓ Hodnocení zaměstnavatele
- ✓ Výpis rejstříku trestů
- ✓ Rodné listy dětí žadatelů, popřípadě rozsudek o svěření dítěte do péče žadatelů
- ✓ Oddací list, popřípadě rozsudek o rozvodu manželství

Po vyplnění potřebných dokumentů se žadatelé dostaví na úřad, kde je jejich žádost zaevidována. Tam se se sociální pracovníci domluví na sociálním šetření v domácnosti žadatelů. Sociální pracovnice má možnost shlédnout bydlení žadatelů, posoudit jeho dostatečnost, občanskou vybavenost a jiné. Při osobní návštěvě dochází také k podrobnému pohovoru mezi sociální pracovníci a žadateli. Poté je spis v kopii předán příslušnému Krajskému úřadu (Gabriel, 2008).

Cílem sociálního šetření v domácnosti žadatelů je získat maximální množství informací a údajů o jejich způsobilosti k výkonu nové funkce. Klíčovým nástrojem sociálního šetření je rozhovor, který slouží nejen pro získání informací, ale také pro odhalení vztahů v rodinném prostředí, objasnění motivace, postojů, názorů a dotazů týkající se pěstounské péče. Používá se typ rozhovoru polo-řízený, kdy soc. pracovnice má k dispozici vypracované schéma a otázky, které pokládá (MPSV, 1979).

Z vlastní zkušenosti vím, že vypracovaný sylabus je vhodné používat jen jako osnovu a vést rozhovor na základě atmosféry v rodině. Schéma je dobré používat jen jako vodítko k získání všech informací. Je vhodné nechat žadatele hovořit o tom, co považují za důležité a poté klást otázky, které nebyly zodpovězeny. Na konci rozhovoru je vhodné nechat prostor pro případné dotazy.

2.3 Zprostředkování žádosti Krajským úřadem

Žadatelé se dostaví na tzv. vstupní pohovor. Jeho cílem a obsahem je seznámení se s žadatelem, ujasnění představ o naplnění smyslu NRP, požadavků a zodpovězení případných dotazů. Je zde probírána jejich motivace, očekávání, představy, probírá se i charakteristika dítěte (etnikum, pohlaví, věk, sourozenecká skupiny). Již při prvním sezení probíhá diagnostika, zda jsou žadatelé schopni zvládnout přijetí a péči o dítě (Neckář, 2009). Psychologické vyšetření musí být provedeno psychologem příslušného Krajského úřadu, který se specializuje na problematiku NRP. Vždy se jedná o vyšetření páru, nikoliv o vyšetření jednotlivců (Nožirová, 2012).

Psychologické vyšetření je rozděleno na dvě fáze. V první části se využívají testové metody - osobností dotazníky. Žadatelé je vyplňují odděleně, otázky se týkají jejich dětství, dospívání, zaměřují se na nukleární rodinu, spokojenost v partnerském životě včetně sexuálního života a v zaměstnání.

Další setkání je uskutečněno za účelem provedení komplexního psychologického vyšetření. Během rozhovoru se mají odhalit možné úchytky, neurózy, psychotická onemocnění, poruchy osobnosti. Žadatelé jsou dotazováni na rodinné soužití, stabilitu jejich manželského života. Závěr vyšetření má obsahovat zhodnocení žadatelů a jejich předpoklady k výkonu profesionálních pěstounů. Žadatelé mají během rozhovoru možnost klást otázky, doplňovat své výpovědi. Odkrývají se zde otázky motivace, rodičovství a představ o něm, připravenost na novou životní roli. Na závěr této části musí každý napsat svůj životopis. Pokud o zprostředkování usilují žadatelé, kteří mají své děti nebo děti svěřené, je zapotřebí, aby psycholog provedl i jejich vyšetření. Nejvhodnější metodou je návštěva psychologa v domácnosti (Gabriel, 2008).

Po skončení vyšetření jsou žadatelé povinni absolvovat přípravný kurz a následné psychotesty. Po úspěšném vykonání daných podmínek nic nebrání zařazení žadatelů do evidence pěstounů na přechodnou dobu.

2.4 Přípravy žadatelů k pěstounství na přechodnou dobu

Každý žadatel je také povinen absolvovat přípravný kurz v rozsahu 72 hodin. Vyplývá to ze zákona č. 359/1999 o sociálně - právní ochraně dětí (Rulíková, MPSV, 2013). Povinnost organizovat přípravy žadatelů má každý příslušný Krajský úřad od roku 2006. Organizováním přípravy může pověřit jinou vhodnou právnickou či fyzickou osobu v příslušném kraji. Plnění přípravy není jen splnění zákonné povinnosti, ale její obsah je nezbytností pro pochopení smyslu PPPD. Odborné přípravy poskytují základ informací, které souvisejí s přijetím dítěte, zaměřuje se na historii dítěte, situaci, ve které se dítě právě nachází, jeho potřeby, prognózu. Součástí je i osobní sebereflexe, posouzení psychických, somatických, materiálních podmínek budoucího pěstouna a jeho rodiny (Rotreklová, Hofrová, 2009).

Přípravný kurz je sestaven tak, aby vyhovoval potřebám žadatelů. Je optimálně vyvážen a snaží se o propojení teorie s praxí. Součástí jsou individuální sezení (pohovory s psychologem a jinými lektory, vyslovení přání, očekávání a motivace žadatelů). Skupinová práce se zaměřuje na pochopení teoretického konceptu příprav, pracuje se zde se skupinovou dynamikou. Přípravy by měly být pořádány na klidném místě pro navození příjemné atmosféry (Vávrová, 2012).

2.4.1 Očekávání pěstounů na přechodnou dobu od příprav

Přípravné kurzy jsou důležité, protože dávají budoucím pěstounům náhled, než vstoupí do problematiky NRP. Žadatelé mají možnost se seznámit se základními body a ujasnit si, zda je to, co opravdu očekávají.

Očekávání od přípravných kurzů lze rozdělit na tři skupiny:

1. Příležitost setkání se třemi skupinami osob - první skupinu tvoří osoby se stejným osudem a zaměřením, navázání kontaktů s ostatními pěstouny. Druhou skupinu tvoří lidé, kteří již pěstouny jsou, mohou tak předat dále své zkušenosti, postřehy a poznatky. Jejich přednášky jsou zaměřené na praxi a přímo na konkrétní problémy. Poslední skupinou jsou odborníci - psychologové, pediatři.
2. Získání potřebných informací - mnoho žadatelů si vyhledává informace samo. Na přípravném kurzu očekávají, že jim budou poskytnuty základní informace o PPPD, že budou upozorněni na problémy, se kterými se mohou setkat při přijetí cizího dítěte, jak se věnovat své vlastní rodině, jak zvládat komunikaci s původní rodinou dítěte. Lektorský tým pokládá za důležité, aby si žadatelé uvědomili své vlastní motivy, cíle a hranice. Pěstouni často považují za velice důležité téma - biologickou rodinu, sourozenecké vztahy, psychické potřeby dítěte.
3. Diagnostika a terapie - diagnostika zahrnuje závěrečné zhodnocení, které probíhá v samotném závěru přípravy. Žadatel individuálně hovoří s psychologem. Základní diagnostika odhalí žadatele, který se pro PPPD nehodí. V takovém případě je rozumné proces zprostředkování ukončit. Během odborného přípravného kurzu na terapii není prostor, ale může být první příležitostí k nabídnutí další spolupráce (Konečná, Koubová, 2010).

2.4.2 Cíle přípravných kurzů

Gabriel (2008: 80) poukazuje na to, že ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (MPSV) jsou definovány tyto cíle přípravy:

1. „Poskytnout žadatelům přístupnou a pozitivní formou dostatek odborných informací o specifikách NRP.
2. Umožnit žadatelům utvořit si konkrétní představu o budoucím fungování rodiny v souvislosti s příchodem „nevlastního“ dítěte.

3. Získávat kvalifikované informace o žadatelích, jejich chování a prožívání a vyhodnotit je ve vztahu k možnému přijetí.“

Bubleová In Matějček (2002) uvádí hlavní teze příprav, kde se ztotožňuje s výše uvedeným textem. Dalším smyslem odborné přípravy je také nahlédnout do nitra své osobnosti, porozumět svým potřebám, odhalit vlastní předpoklady pro přijetí dítěte. Kvalitní příprava, individuální přístup, ale i skupinová práce jsou hlavními principy přípravy. Příprava pěstounů na přechodnou dobu navíc vyžaduje hlubší ponoření do problematiky NRP, než ostatní formy (Vávrová, 2012).

2.4.3 Systém odborné přípravy

MPSV ČR vydalo metodické doporučení, které vystihuje smysl a průběh příprav PPPD. Uvádí vhodnost PPPD, její specializace a specifika. Metodický pokyn je možno chápat jako sylabus pro organizace, které pořádají přípravu k tomu, aby vše proběhlo v pořádku a řádně. Pokyn nabízí vhodná témata příprav, definuje velikost přípravné skupiny a počet hodin. Mezi hlavní témata patří seznámení se s charakteristikou dětí v NRP, proces zprostředkování, soudní jednání, potřeby dětí, psychomotorický vývoj dětí, specifické problémy dětí, patologické závislosti původní rodiny, snaha naučit se zvládnání a řešení krizových situací, péče o deprivované dítě, její náročnost a následky, práce s hledáním identity přijatých dětí, péče o děti odlišného etnika, sourozenecké skupiny, umění najít si čas na vlastní rodinu a její potřeby. V neposlední řadě i zde jsou pěstouni upozorněni na ochotu spolupracovat s odborníky (Rulíková, MPSV, 2013).

Přípravný kurz lze rozdělit do dvou částí. První část probíhá formou odborných přednášek a seminářů. Během bloku je pozornost věnována základním tématům. Úvodním tématem je rodina, kde se klade důraz na pochopení jejího smyslu, funkce, významu. Po této přednášce se již skupina zaměřuje na NRP - formy, význam, úskalí, vybrané kapitoly z vývojové psychologie, jednotlivé vývojové etapy a jejich charakteristika, specifika dětí žijících mimo vlastní rodinu, potřeby dětí, psychologie rodičovství, rozdělení biologického a psychologického rodičovství. Probírána je problematika sociální a zdravotní oblasti.

Poté se přistupuje k praktické části, též nazývané jako zážitková část. Ta je organizována formou víkendových seminářů. Jedná se o část přípravy, kdy dostávají prostor žadatelé. Mají možnost se projevit, nahlas říci názor, vnést dotaz nebo diskutovat na dané téma. Lektoři využívají technik ze skupinové terapie, kterou přizpůsobí atmosféře a danému tématu ve skupině, jedná se spíše o psychologické hry, které rozvíjejí a podporují rodičovské kompetence (Rotreklová In Gabriel, 2008).

Žadatelé se dostávají do situací, které je s přijetím dítěte pravděpodobně čekají. Nyní mají možnost zvolit vhodný způsob řešení a dostanou zpětnou vazbu a názory od ostatních členů skupiny. Mohou si tak sami vybrat, který způsob řešení považují za neoptimálnější. Cílem tréninku může být posílení sebedůvěry, anebo naopak zapochybovat a své jednání ještě přehodnotit. Manželské páry dostávají možnost více se poznat a uvědomit si opačný názor partnera a respektovat ho. Odborné přípravy mohou kladně ovlivnit myšlení druhého a dávají prostor k otevření témat, o kterých se v rodinném prostředí nehovoří (Gabriel, 2008).

Během zážitkové formy se střídají různé techniky. Nejčastější technikou příprav je tzv. "Vyslen", která pochází z transakční analýzy. Pomocí ní si žadatel vzpomíná na své dětství, odkud si odnáší jisté poselství, které je schopen prezentovat. Cílem je uvědomění si, že mnohdy se rozhodujeme automaticky, aniž bychom se zamýšleli nad novým, jiným způsobem řešení (Hortová In Gabriel, 2008).

Je samozřejmostí, že v každé organizaci se přípravy liší a mají svá specifika. Odborníci i pěstouni velice oceňují možnost navázání kontaktu s odborníky, ostatními lidmi se stejným záměrem. Pozitivně hodnotí přednášky zkušených pěstounů, předávání znalostí a zkušeností. Nejpřínosnějším smyslem odborných příprav je navázání budoucí spolupráce a to jak s odborníky, tak s ostatními pěstouny. Za hlavní přínos považují prevenci selhání náhradní rodiny, vzájemnou spolupráci, dostatek prostoru pro samostatné, individuální konzultace a plynulý proces (Vávrová, 2012).

Pověření zaměstnanci Střediska náhradní rodinné péče sestavili schéma přípravných kurzů. Jedná se o vícestupňovou přípravu, kdy žadatelé absolvují základní a nástavbový kurz a dále pokračují v dobrovolném vzdělávání.

1. *Základní přípravný kurz* - je společný pro všechny zájemce o zprostředkování NRP, popřípadě jejich rodinných příslušníků, kteří se budou podílet na výchově přijatého dítěte. Cílem prvního stupně přípravy je náhled do problematiky PPPD a seznámení se se základními pojmy. Snaží se poskytnout reálný pohled na problematiku NRP, získat vědomosti o budování identity dítěte, objasnění potřeb dítěte. Zájemci se zamýšlí, jak na přijetí dítěte bude reagovat širší rodina, co se změní, jaké problémy lze očekávat, uvědomují si vlastní identitu a začínají jí budovat. Na závěr mají žadatelé možnost zhodnotit přípravu a poskytnout organizaci zpětnou vazbu.
2. *Nástavbový přípravný kurz* - slouží především pro žadatele o pěstounskou péči na přechodnou dobu. Smyslem a cílem nástavbového kurzu není jen proniknout detailně do problematiky, ale také se umět připravit na odloučení a odchod dítěte z rodiny. Žadatel má možnost porozumět sám sobě, svým potřebám, naučit se rozeznávat potřeby dítěte, porozumět jeho minulosti, původní rodině. Procvičí si komunikaci a mnoho dalšího.
3. *Forma dalšího dobrovolného vzdělávání* - pěstounům je nabídnuta možnost vzdělávání po dobu čekání na přijetí dítěte. Mají tak možnost získat nové poznatky, informace o změnách v legislativě, seznámit se s pravdivými příběhy rodin, které prošly procesem zprostředkování, navázat dlouhodobou spolupráci s odborníky či náhradními rodinami (Vávrová, 2012).

Přípravu vede multidisciplinární tým, který je složen z lektorů - terapeuti, sociální pracovnice, psychologové, lékaři, pedagogové, zaměstnanci Krajské úřadu. Každý má svou specifickou přednášku, ve které žadatelům vysvětlí základní údaje z jeho pohledu, dodá a objasní cizí pojmy, se kterými se pěstouni mohou setkat (Nožírová, 2012).

Žadatelé mají možnost nahlédnout na problematiku NRP i z pohledu samotných zkušených pěstounů a dětí, které v NRP vyrůstaly. Takové setkání je vysoce hodnoceno, neboť žadatelé mají možnost hovořit o každodenních záležitostech a praktických stránkách života s přijatým dítětem. Školící pěstouni jsou stavěni do role externích lektorů (Gabriel 2008).

Mezi pěstouny se vyskytují i tací, kteří na přípravu nemají pozitivní náhled. Mají mnoho připomínek, námitek, se kterými se neshodují. Přípravný kurz prožívají v napětí, stresu a s negativním postojem. Z celkové přípravy si neodnášejí žádné zkušenosti, nedoceňují jejich význam (Koluchová In Matějček, 2002). Je důležité, aby lektori měli takový postoj na paměti a snažili se odhalit pravé smýšlení žadatele. Popřípadě pokusit se vysvětlit smysl odborných příprav hlouběji, pokud žadatel nemá pozitivní náhled na odborný kurz.

2.4.4 Výstup z přípravného kurzu

Psycholog dané organizace v závěru odborné přípravy sepíše zprávu o průběhu přípravy u konkrétních žadatelů. Zpráva je sepsána na základě hodnocení psychologa, jeho postřehů a poznatků. Prostor je zde věnován i názorům lektorů a sociálních pracovníků. Každý, kdo se v rámci odborné přípravy žadatelům věnoval, má právo, aby jeho postřehy byly zaznamenány v závěrečné zprávě. Ve zprávě musí být jasně definovány předpoklady a možnosti pěstounů na přechodnou dobu. Pokud ze zprávy vyplynou jakékoliv pochybnosti, je důležité a žádoucí, aby se žadatelé podrobili dalšímu psychologickému vyšetření, či aby se s nimi nadále pracovalo. Pozornost se zaměřuje na situace, které byly v rámci přípravy vyhodnoceny jako rizikové (Vávrová, 2012).

2.5 Přípravné kurzy v Jihomoravském kraji

Pro Jihomoravský kraj v současné době provádí přípravy žadatelů dvě organizace. Jedná se o organizaci Trialog, která začala přípravy organizovat již od roku 2000 a organizaci Sdružení pěstounských rodin, která pořádá přípravy žadatelů nově od roku 2013.

S odbornými přípravami pro Jihomoravský kraj mám osobní zkušenost, neboť jsem se jich v rámci svého zaměstnání účastnila na pozici sociální pracovníce. Pracovníci Krajského úřadu vytvoří seznam žadatelů, které písemně pozve na konání příprav. V jedné skupině bývá nejlépe 10 manželských párů. Přípravy trvají obvykle dva měsíce. Skupina je rozlišena na tři skupiny - osvojitelé, pěstouni, pěstouni na přechodnou dobu. První základní část je společná a nástavbová část je připravena pro každou skupinu zvlášť.

2.5.1 Trialog

Vznikl v roce 1998 jako Občanské sdružení přátel a firemních společníků. Každý z nich se rozhodl určitou částkou měsíčně přispívat na podporu aktivit, které jsou důležité pro občanský rozvoj. Z počátku zastávala organizace především poradenskou funkci, na kterou získala od MPSV akreditaci. Pomoc spočívala především v poskytování poradenství rodinám, které se ocitly v nepříznivé situaci. Jejich pozornost byla věnována i problematice NRP. (Vznik a historie Trialogu, [2010]).

V současné době se organizace zabývá problematikou NRP, provádí výkon dohledu nad pěstounskou péčí, psychologické a ekonomické poradenství a další služby. Posláním Trialogu je především zprostředkovávat odborné poradenství a pomoc rodinám, partnerům. Jako cíle má stanovené podporu a spolupráci s neziskovými organizacemi, seznámení veřejnosti s novými poznatky v oblasti sociálních služeb. Dále pořádat odborné semináře, konzultace a jiné odborné služby, připravovat a realizovat programy na podporu a rozvoj osvojitelských či pěstounských rodin. Důležitou službou je podpora a konzultace při první fázi přijetí dítěte do rodiny a poskytování dlouhodobého doprovázení rodiny (Poslání, [2010]).

Organizace Trialog pořádá přípravy žadatelů od roku 2000. Největší zásluha patří PhDr. Miloslavu Kotkovi a PhDr. Evě Rotrekolové. Lektorský tým se rozšířil o další odborníky z oboru psychologie, sociologie a pediatrie. Za dobu pořádání příprav bylo proškoleny přes 1600 osob. Na každé přípravě je určený prostor pro vystoupení pěstouna, či pěstounských manželských párů (Příprava budoucích osvojitelů a pěstounů, [2010]).

Přípravy jsou realizovány společně pro pěstouny a osvojitele. Trialog využívá třístupňového modelu. Základem je 44 hodin, které stráví všichni účastníci společně. Následně pokračují klasičtí pěstouni a pěstouni na přechodnou dobu, což je druhý stupeň. Poslední stupeň je přímo určen pro pěstouny na přechodnou dobu. Trialog zastává názor, že je potřeba více hodin odborné přípravy zejména pro pěstouny na přechodnou dobu. Během kurzu má žadatel možnost se utvrdit o jaký druh NRP má zájem. Druhou možností je odstoupení od své žádosti o zprostředkování NRP. Kurz probíhá v organizaci skupinově, kde může být maximálně 20 osob. Osoby se během přípravy seznámí a vytrvají společně až do konce. Mají tak možnost navázat přátelské vztahy. Lektoři skupinové rozdělení hodnotí jako vhodné řešení. Přípravný kurz je rozdělen na teoretickou a praktickou (zážitkovou) část. Žadatelé mají možnost sebereflexe a diskuze. Formou přednášek jsou probírána témata - rodina a NRP, sociálně - právní ochrana dětí, základy vývojové psychologie a psychologie rodičovství, zdravotní stav dětí v NRP, jejich specifika. Součástí kurzu je návštěva Chovánku. Jedná se o zařízení, které poskytuje okamžitou pomoc ohroženým dětem a to ve věku od 0 do 3 let. Přípravný kurz probíhá v jednodenních setkáních a o víkendech. U víkendových pobytů doporučuje, aby zde účastníci přespávali. Nabízí se zde možnost hlubšího poznání a navázání vztahů. Celý kurz by měl proběhnout během dvou měsíců. Výstupem z přípravného kurzu je zpětná vazba. Tu získává pověřená osoba při posledním závěrečném sezení (Institut projektového řízení a. s., [2013]).

2.5.2 Sdružení pěstounských rodin

Sdružení pěstounských rodin působí v oblasti NRP od roku 1995. Jedná se o nestátní neziskovou organizaci, která je pověřena k výkonu sociálně právní ochrany dětí. Hlavním cílem organizace je podpora a rozvoj dítěte v náhradní rodinné péči, pomoc dětem a mladým lidem v jejich nepříznivé sociální situaci, vést kroky k dosažení kvalitního života ve společnosti. První pomoc v systému NRP bylo vytvoření pomáhající a podpůrné sítě pěstounských rodin. Rodiny se setkávaly na víkendových akcích, seminářích a jiných aktivitách, kde se navzájem poznávaly a poskytovaly si pomoc a poradenství. Zástupci Sdružení jsou zvaní na zasedání výboru rady vlády, kde aktivně hájí zájmy pěstounů a svěřených dětí (O nás, [2009]).

2.6 Přípravné kurzy ve Středočeském kraji

Pro účel bakalářské práce jsem oslovila i tři profesionální pěstounky ze Středočeského kraje a jednoho profesionálního pěstouna z Pardubického kraje. Tímto rozhodnutím jsem získala přehled o tom, jak přípravy probíhají jinde, v čem se liší a jaké mají specifika. Mám k dispozici srovnání názorů a postojů pěstounů na přechodnou dobu, kteří jsou od sebe vzdálené.

2.6.1 Dětské centrum Paprsek v Praze - Hloubětín

Zařízení bylo otevřeno v roce 1994. Specializuje se především na péči o děti vyžadující zvýšenou a komplexní péči. Jedná se o děti s mentálním a kombinovaným postižením. V zařízení je možno žádat i odborné psychologické, logopedické či jiné poradenství. A je zde i možnost umožnit žadatelům o NRP absolvovat přípravný kurz (DC Paprsek – komplexní péče o děti a mládež s postiženími, [2009]).

Přípravný kurz - v roce 2012 bylo v organizaci pořádáno 11 přípravných kurzů o NPR. Z toho byly tři kurzy rozšířeny o tzv. návstupu, kde se doškolovali zájemci o PPPD (Výroční zpráva 2012 NRP, [2012]).

Přípravný kurz je rozdělen do čtyř částí:

1. První část - zajišťuje Magistrát hlavního města Prahy. Žadatel se dostává k příslušné sociální pracovníci, která ho seznámí s celým procesem.
2. Druhá část - již probíhá v Dětském centru (DC), protože se soustřeďuje na problematiku dětí. Žadatelé zde dostávají informace o důvodech, proč jsou děti umístěny do ústavní výchovy. Na přednáškách se probírá problematika utajených porodů, nalezené děti, zdravotní stav dětí, psychické a sociální problémy dětí. Žadatelé jsou proškoleni, jak probíhá péče o dítě, které přijali do své péče, jsou upozorněni na základní specifika v péči o dítě. Součástí návštěvy v zařízení, které o takové děti pečují. Žadatelům je nabídnuta individuální péče - konzultace s psychologem, lektory a jinými odborníky.

3. Třetí část - je vedena psychologem, který se zaměřuje na psychiku a emoce. Proces přijetí dítěte je velice náročný a je nutné, aby žadatelům byly v oblasti péče naznačeny všechny situace, které souvisejí s přijetím dítěte - emoce, nálady, stres. Seminář je veden formou diskuze, prožitků, sdílení zkušeností, postojů a pocitů.
4. Čtvrtá část - protože pěstoun bude o dítě pečovat celodenně, je nutné, aby ovládal základy první pomoci. Pěstoun by měl umět rozpoznat varovné příznaky a kvalitně a plnohodnotně poskytnout pomoc dítěti, které se nachází v životě ohrožujícím stavu.

Po skončení těchto čtyř etap pokračují v přípravě zájemci o klasickou pěstounskou péči a pěstouni na přechodnou dobu. Na semináři jsou probírána specifika a typická problematika pěstounství (O přípravách, [2009]).

2.6.2 Institut náhradní rodinné péče - Natama

Natama je organizací, která se snaží pomáhat náhradním rodinám, poskytuje odborné poradenství, důležité informace pro zájemce o NRP. Jedním z dalších cílů je odborná příprava, kterou vedou zkušení lektori. Příprava je rozdělena na 36 hodin skupinového sezení a 8 hodin individuální přípravy a psychologického posouzení. Jedna skupina mívá maximálně 13 zájemců. Témata jsou upravena dle novely o sociálně právní ochraně dětí. Skupinové přednášky se zabývají o vnímání role náhradního rodiče, psychologii přijatých dětí, problém biologické rodiny a komunikace (Otevřené výcviky a semináře pro žadatele o NRP, [2014]).

2.7 Přípravný kurz v Pardubickém kraji

V Pardubickém kraji zastupuje úlohu pořádání odborných příprav nezisková organizace Asociace náhradních rodin České republiky. Organizace byla založena v roce 2009 jako reakce na potřeby náhradních rodičů. Spektrum nabízejících služeb je široké. Jedním z cílů organizace je zprostředkovat vzájemnou pomoc a výměnu zkušeností v náhradní rodinné péči. Krom jiného nabízí organizace i možnost absolvování odborné přípravy (Kdo jsme a co děláme, [2010]).

3 PODPORA A POMOC PĚSTOUNŮM

V poslední kapitole své teoretické části se zaměřím na potřeby pěstounů na přechodnou dobu, které jsou díky nové legislativě ukotveny v dohodě o výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu. Přijetí i péče o cizí dítě je velice náročná a vyžaduje hodně sil, podpory a pomoci. Každý pěstoun, který chce vykonávat svou novou životní roli je povinen mít uzavřenou tuto dohodu. „Přijetím dítěte do náhradní rodinné péče teprve vše začíná, nikoliv končí“ (Konečná, Koubová, 2010: 75).

Pěstouni na přechodnou dobu vyhledávají především odbornou pomoc a podporu. Přípravný kurz je ideální možností, jak navázat budoucí spolupráci. Oborníci se shodují, že pěstouni především potřebují doprovázení - pomoc při předání dítěte, odchodu dítěte z rodiny a při krizové situaci (Konečná, Koubová, 2012).

3.1 Dohoda o výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu

Dohoda o výkonu PPPD je typ veřejnoprávní smlouvy, která upravuje práva a povinnosti subjektů - čili pěstounů a organizace, se kterou byla smlouva uzavřena. Předmětem smlouvy jsou služby, na které má pěstoun ze zákona nárok a také povinnosti, které musí plnit. Dohoda o výkonu PPPD krom jiného upravuje maximální počet dětí, které mohou být do rodiny svěřeny. Uzavření dohody je podmínkou pro výplatu státního příspěvku. Česká legislativa pamatuje na skutečnost, že každé dítě je jiné a proto je třeba smlouvu upravit dle stavu a potřeb dítěte, musí být specifikovány jeho individuální potřeby. Hlavním cílem uzavření dohody „*je prevence selhání náhradní rodiny*“.

Dohoda upravuje i povinnosti pěstounů. Mezi základní patří:

- Povinné vzdělávání a to minimálně 24 hodin v jednom kalendářním roce.
- Povinnost umožnit sledování správného vývoje dítěte, pověřeným pracovníkem.
- Povinnost spolupracovat s odborníky, podílet se na sanaci původní rodiny.
- Povinnost postupovat v souladu s individuálním plánem dítěte.

Pro správný účel pěstounské péče na přechodnou dobu se vytváří individuální plán dítěte. Na jeho realizaci se podílí pěstouni, sociální pracovníci, psycholog, pediatr, a pokud je to v zájmu dítěte, tak původní rodina a nezletilé dítě, které dosáhlo více jak sedmi let věku. (Macela, 2013).

Součástí dohody jsou i podpůrné programy, které si kladnou za cíl ulehčit péči o dítě. Mezi podpůrné programy lze zahrnout školení, kurzy, vzdělávací programy, setkání s ostatními pěstouny a odborníky, individuální konzultace na požádání pěstouna. Pěstoun má možnost požádat o respitní péči. Služby mají poskytnout možnost odlehčení, načerpání sil. Může se jednat o zajištění dítěte na víkend, týden, či jinak. Osvěta by měla probíhat v médiích, odborných publikacích, v časopisech, atd. (Bubleová, 2012).

3.2 Specifické potřeby pěstounů na přechodnou dobu

Samotný příchod dítěte do rodiny je zátěžová a stresová situace pro všechny účastníky. Zpravidla největší spolupráci mají pěstouni se sociální pracovníci, která s rodinou úzce spolupracuje. Rodinu pravidelně navštěvuje, spolupracuje se školou, pediatrem, hájí zájem a blaho dítěte. Dalším velikým pomocníkem v rodině bývá psycholog, který rodinu navštěvuje dle potřeby (Zezulová, 2012).

PPPD sebou přináší mnoho úskalí a problémů, na které je pokud možno třeba se připravit. Pěstouni potřebují odborné poradenství a pomoc. Pokud mají v péči například deprivované dítě, je potřeba jim zajistit odbornou pomoc, poradenství a to buď formou ambulantní péče, nebo dlouhodobější spolupráce. Některé potřeby pěstounů se snaží kompenzovat neziskové organizace (Koluchová In Matějček, 2012).

Každý pěstoun musí dbát o svůj osobní růst a vzdělávat se v daném oboru. Mělo by být v jeho vlastním zájmu navštěvovat odborné semináře a přednášky (Macela, MPSV, 2013).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 EMIRICKÁ ČÁST

Pro správný vývoj dítěte v pěstounské péči na přechodnou dobu je dle mého názoru důležité, aby pěstouni byli připraveni na možné situace spojené s výchovou dítěte. Svou prací usiluji o přiblížení problematiky přípravných kurzů, které jsou úzce spojeny s výkonem pěstounské péče na přechodnou dobu. Zaměřuji se na obsahový rámec přípravného kurzu a zpětné hodnocení pěstounů, jak vnímají pomoc a služby doprovodných organizací.

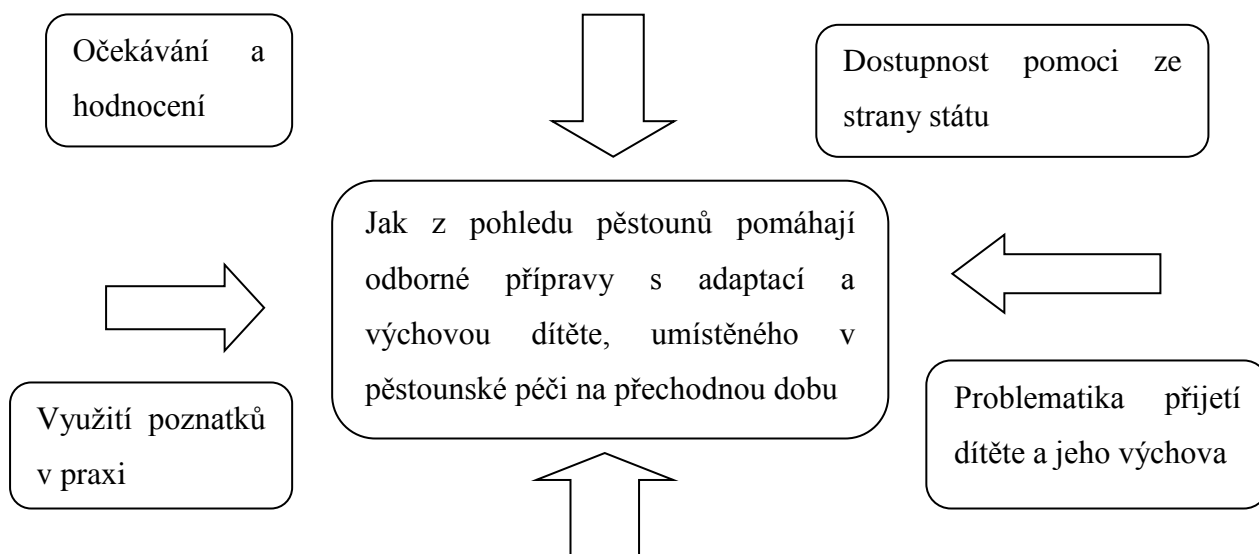
4.1 Cíl práce a výzkumná otázka

Výzkumná otázka mé práce zní: *Jak z pohledu pěstounů pomáhají odborné přípravy s adaptací a výchovou dítěte umístěného v pěstounské péči na přechodnou dobu?*

Cílem mé práce je nejen nalezení odpovědi na stanovenou otázku, ale také zmapovat jaký názor mají pěstouni na přípravný kurz, zda ho vnímali jako užitečný a dostatečný. Na základě osobních výpovědí pěstounů na přechodnou dobu se pokusím nalézt odpověď na hlavní otázku.

4.2 Konceptuální rámec

Prostřednictvím konceptuálního rámce zjišťujeme poznatky, které budeme zkoumat. Hendl (2012: 143) uvádí, že „konceptuální rámec je teorie předmětu“. Výzkumník využívá svých odborných znalostí a získaných zkušeností. „Svou váhu zde mají již získané teoretické poznatky dosavadního výzkumu a jiné teorie“

Obrázek č. 1. Schéma pojmu konceptualizace

Program přípravy pěstounů na přechodnou dobu - rámec přípravných kurzů je postaven tak, aby budoucí pěstouny připravil nejen na možné situace, které při výchově dítěte mohou nastat, ale také vysvětluje a objasňuje smysl pěstounské péče na přechodnou dobu. Pěstouni vstupují do přípravného kurzu s různým očekáváním, zauímají odlišné postoje. Po skončení přípravy mají mít jasně vyřešené otázky ohledně pěstounské péče na přechodnou dobu, jejich smysl, účel a pro které děti je určena. Pěstouni na přechodnou dobu by měli být vzdělané a edukované osobnosti, měli by rozpoznat potřeby dětí a adekvátně na ně reagovat. Měli by rozpoznat situace, kdy je vhodné vyhledat odbornou pomoc a oslovit doprovázející organizace.

Faktické informace - prvním bodem, který považuji za důležitý, jsou základní informace o přípravném kurzu. Pořádající organizace se mohou lišit v programu odborných přednášek, seminářů a vedení. Každá organizace má vlastní lektorský tým. Přednášející lektor má svá specifika a témata, který považuje za důležitá. Přípravné kurzy se tak mohou lišit v odborné části. Délka kurzu je však stanovena zákonem.

Očekávání a hodnocení pěstounů - důležitým kritériem pro správné a maximální využití kurzu je pochopení jeho smyslu. Žadatel vstupuje do přípravy plný očekávání. Na konci přípravy má možnost posoudit, zda jeho očekávání byla naplněna. Žadatel má právo zpětné vazby, která je i mnohdy lektory vyžadována. Pro zkvalitnění přípravy je hodnocení žadatelů velice důležité.

Návrhy na vylepšení - zpětná vazba od pěstounů je nesmírně důležitá. Díky ní je možno kurzy vylepšovat, doplňovat o žadaná témata, přednášky. Pěstoun, který přípravou prošel a již přijal dítě do péče, je schopen posoudit do jaké míry mu přípravný kurz pomohl při přijetí dítěte. Z jejich komentářů je možné definovat návrhy, které mohou sloužit ke zlepšení efektivnosti příprav. Celý systém příprav je nastaven tak, aby žadatele co nejlépe připravil na jejich novou životní roli a usnadnil celý průběh pěstounské péče na přechodnou dobu.

Využití poznatků z kurzu v praxi - pěstouni se denně potýkají s problémy, které je potřeba vyřešit. Nastává příležitost uplatnit získané dovednosti a plně jich začít využívat. Nabízí se otázka, zda jsou získané informace efektivní.

Přijetí a péče o dítě - tento důležitý bod je propojený s odbornou přípravou. Na přípravě se pěstouni dozvědí, co vše obnáší péče o cizí dítě, v jakých složitých situacích se mohou ocitnout. Ze získaných informací si pěstouni dokážou vytvořit představu, jakou pomoc budou potřebovat. Pro efektivní péči o dítě je nutné, aby pěstouni spolupracovali s organizací, kterou si sami zvolí. Doprovázející organizace pomáhá pěstounům řešit jejich individuální potřeby a žádosti. Služby, které pěstouni vyžadují, jsou úzce spojeny s přijetím dítěte a jeho následnou péčí. Důležité je si uvědomit o jaké konkrétní službě ze strany státu se jedná.

Adaptace dítěte – problematickou, stresující situací v péči o dítě, je jeho příchod. Dítě vstupuje do rodiny, která má řád, pravidla a režim. Je velice důležité, aby adaptace proběhla co nejlépe. Pěstouni prošli přípravou a nastal čas, aby uplatnili teoretické poznatky v praxi. Je nutné upravit režim rodiny tak, aby co nejvíce vyhovoval všem jejím členům.

Problémy s výchovou dětí - na odborné přípravě se žadatelé mají seznámit s nejčastějšími problémy, které mohou ve výchově dítěte nastat. Je nutné, aby pěstoun rozpoznal závažnost situace a vyhledal odbornou pomoc. Pěstoun je osoba, která by měla být vzdělaná a měla by mít nejlepší předpoklady k tomu, aby řádně a plnohodnotně uspokojovala potřeby dítěte.

Pomoc ze strany státu - s přijetím a výchovou dětí souvisí mnoho problémů, které pěstoun začal řešit. Měl by mít na paměti kde a jak požádat o pomoc. Každý pěstoun je povinen uzavřít dohodu o výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu a plnit požadavky v ní stanovené. Doprovázející organizace by měla být schopna pomoci pěstounovi s jeho problémy.

5 METODA VÝZKUMU

Pro realizaci svého výzkumu jsem zvolila metodu kvalitativního výzkumu. Jedná se o výzkum, který k dosažení výsledků nevyužívá statistických prostředků, ale zkoumá způsob života lidí, vzájemných vztahů, chodů organizací atd. Kvalitativní výzkum je využíván v sociologických a psychologických vědách (Strauss, Corbinová, 1999).

5.1 Metoda sběru dat

Hendl (2012) uvádí hlavní výhody kvalitativního výzkumu, ke kterým patří získání podrobného popisu situace, události. Výzkumník má možnost zkoumat v přirozeném prostředí, proniknout do hloubky problému a objasňovat proč se daný fenomén objevil. Dále má možnost definovat nové teorie a studovat procesy. Nevýhodou kvalitativního výzkumu je časová náročnost, získaná data nemusí být zobecnitelná na populaci. I přes daná negativa, jsem se rozhodla pro kvalitativní výzkum.

Jako techniku pro získávání dat jsem si zvolila rozhovor. Je to individuální proces, který se odehrává mezi výzkumníkem a zkoumanou osobou, či osobami. Hlavními znaky je přímý kontakt, při rozhovoru se odehrává sociální kontakt dvou lidí v prostoru a čase. Cílem rozhovoru je pomocí kladených otázek zjistit názory, fakta a postoje lidí ke zkoumané problematice. V rozhovoru je nutné si uvědomit jeho důležitost, soustředit se na odstranění psychických zábran a zajistit si souhlas s jeho nahráváním (Hendl, 2012).

Disman (2002) uvádí výhody a nevýhody rozhovoru. Mezi výhody řadí konkrétní výběr vzorku, respondent odpovídá na všechny položené otázky. K nevýhodám rozhovoru patří časová náročnost, sběr informací je nákladný a pracný.

Pro svou práci jsem si zvolila polostrukturovaný typ - pro správné použití tohoto typu rozhovoru je důležité mít obsahově předem stanovené okruhy, na které se chci dotázat. Samotné otázky se přizpůsobují dle odvíjení se rozhovoru (Gavora, 2000). Způsob a forma odpovědí v tomto typu rozhovoru je volná. Konverzační partner (KP) si může vybrat, jakým stylem na otázku odpoví (Ferjenčík, 2010).

5.2 Výzkumný soubor

V této části se zaměřuji na mnou zvolený výzkumný vzorek, jehož kritéria při výběru jsem pečlivě zvažovala a hodnotila, aby byl výzkum efektivní a zachytil podstatné náležitosti. Výzkumný vzorek je část populace, která byla mnou předem vytipována a ohodnocena jako vhodná (Disman, 2002). Popisuji postup při výběru KP, jejich charakteristiku a ostatní náležitosti výzkumu.

5.2.1 Kritéria pro výběr výzkumného vzorku

Důležitým kritériem pro můj výzkum bylo stanovení časového rozmezí od absolvování odborného přípravného kurzu. Vybírala jsem KP, kteří absolvovali přípravný kurz od roku 2012 až doposud. Volila jsem tak z důvodu čerstvosti informací. Pěstoun může aktuálně posoudit, jaká byla příprava žadatelů a jaké služby jsou potřebné pro výkon své profese. Dalším kritériem bylo přijetí alespoň jednoho dítěte do péče a věkové rozmezí pěstounů 30 - 60 let. Při sběru dat jsem se soustředila na to, zda jsou pěstouni samo žadateli, nebo manželskými páry. Pozornost věnuji také organizaci, kde byla odborná příprava absolvována.

5.2.2 Popis výběru vzorku

Při výběru výzkumného vzorku jsem postupovala účelovým výběrem. Zvolila jsem KP s praxí, neboť mají dostatek zkušeností s odbornou přípravou a péčí o dítě. Pronikla jsem tak do hloubky problému (Hendl, 2012).

Kontakty jsem získala na Magistrátu města Brna, odbor sociální péče, kde jsem během odborné praxe navázala spolupráci se čtyřmi pěstovnkami na přechodnou dobu, které byly ochotni se mnou provést rozhovor. Jedná se o KP 1 - 4. Následně jsem využila metodu tzv. Snowball sampling „V prvním kroku se obrátíme na jistý zárodečný soubor jednotek se žádostí o informace o dalších jednotkách vhodných do zařazení do výběru“ (Jeřábek, 1993: 50). KP 2 a KP 3 mi poskytli kontakty na KP 5, KP 6.

Zbývající KP 7 a KP 8 jsem si vyhledala pomocí internetu. Pro svůj výzkum jsem vyslechla osm KP. Čtyři absolvovali přípravu v Jihomoravském kraji, tři ve Středočeském kraji a jeden v kraji Pardubickém.

5.2.3 Výzkumný postup

První jsem oslovila pěstounky na přechodnou dobu, které žijí ve městě Brně. Následně jsem se v rámci své dovolené sešla s třemi KP v hlavním městě České republiky. Poslední rozhovor byl domluven v kavárně ve městě Brně. Každé setkání bylo telefonicky domluveno předem. Před začátkem rozhovoru jsem představila sebe i svou práci a účel mého výzkumu. Všem KP jsem nabídla možnost shlédnout scénáře rozhovoru, poskytla jsem jim tak možnost reakce na stanovené otázky, popřípadě dovysvětlení, jakým směrem otázku směřuji a na co se konkrétně tážu. Při počátečním kontaktu jsem se dotazovala na základní faktické otázky, abych se ujistila, že KP jsou vhodné pro správný účel výzkumu. Rozhovory jsem provedla v době od 2. 2. - 28. 2. 2014.

5.2.4 Charakteristika konverzačních partnerů

V následující podkapitole uvedu krátké představení KP. Informace o KP jsem získala přímým sdělením, anebo vyplynuly z rozhovoru. Jména KP a jména dětí, které jim byli svěřeny do péče, jsem záměrně pozměnila z důvodu ochrany osobních údajů. KP souhlasili s nahráváním na diktafon, každý rozhovor trval přibližně v časovém rozmezí 40 - 90 minut.

KP 1.

KP 1 je pěstounkou na přechodnou dobu od roku 2013. Přípravu žadatelů absolvovala na podzim roku 2012 ve městě Brně. V péči má již třetí dítě, nyní pečuje o dvouměsíčního chlapečka. V péči měla vždy miminka. KP 1 se rozhodla se pro věkové rozmezí 0-2 roky. Z důvodu úspory finančních nákladů, získávání zkušeností a znalostí v péči o děti daného věku. Žije v bytě, který má v osobním vlastnictví se svým již dospělým synem. Rozhovor na přání pěstounky byl uskutečněn v místě bydliště. V bytě bylo uklizeno čisto a linula se zde vůně dětských olejíčků a mastiček. Na první dojem bylo zřejmé, že péče o dítě

je na prvním místě. Rozhovor byl přerušen dvakrát, kdy dítě zaplakalo a vyžadovalo péči pěstounky.

KP 2.

KP 2 se stala pěstounkou na přechodnou dobu v roce 2013. Odbornou přípravu absolvovala v Brně, roku 2012. V říjnu 2013 přijala do péče své první dítě, o které pečuje dodnes. Jedná se o čtyřměsíční holčičku, kterou převzala z porodnice. Pěstounka se specializuje na děti od 0 do 2 let. Žije v nájemném bytě. Na přání KP 2 proběhl rozhovor v místě bydliště. Péče o malé dítě neumožňovala KP 2 jiná místa pro provedení rozhovoru. Rozhovor proběhl v klidném, ničím nerušeném prostředí.

KP 3.

KP 3 je dlouholetá pěstounka. Přípravu pěstounů na přechodnou dobu absolvovala společně s manželem na konci roku 2012 ve městě Brně. Společně se svou rodinou žije v obecním bytě. V péči měla již tři děti, věkové rozmezí 0- 3 roky. KP 3 je zkušená pěstounka, která měla několik dětí v klasické PP. Nyní se rozhodla pro tento typ PPPD. Rozhovor probíhal v místě bydliště pěstounky. V bytě byl klid a tak rozhovor nebyl ničím rušen.

KP 4.

KP 4 absolvovala přípravu na podzim roku 2013, ve městě Brně. Nyní přijala do péče první dítě. Jedná se o samo žadatelku, která vychovává svou 12 letou dceru. Spolu s ní žije v bytě svého bývalého manžela. Na provedení rozhovoru jsem byla pozvána k pěstounce domů, protože péče o malé dítě jí neumožňovala odejít. Během rozhovoru panovala v bytě klidná a příjemná atmosféra. Pěstounka se soustřeďuje na malé děti od 0 do 2 let.

KP 5.

KP 5 absolvovala přípravu v na přelomu roku 2012/2013, ve městě Praze. KP 5 měla v péči dvě děti. Rozhovor probíhal v klidné kavárně v našem hlavním městě, kam jsem jela na návštěvu za příbuznými.

KP 6.

KP 6 se pěstounkou na přechodnou dobu stala na jaře roku 2012. Přípravu absolvovala ve městě Praze, v roce 2011. Žije se svým manželem v bytě na okraji města. Je zkušenou pěstounkou na přechodnou dobu, ve své péči měla už více jak 7 dětí. Její specializace je vymezena na děti od 0 - 2 let. Rozhovor proběhl ve městě Brně, po předešlé telefonické domluvě. KP 6 měla ve městě své soukromé záležitosti, ale byla ochotna se se mnou sejít a provést rozhovor.

KP 7.

KP 7 je pěstoun na přechodnou dobu z Pardubického kraje. Doma s dětmi je manželka. KP 7 však musel projít přípravou a účastní se všeho, co patří k výchově dítěte. KP 7 pracuje mnoho let jako vychovatel. Své zaměstnání bere jako výhodu, má zkušenosti s výchovou dětí různých věkových rozmezí. S manželkou přijímá do péče starší děti, většinou takové, které už navštěvují povinnou školní docházku. Rozhovor proběhl v kavárně v centru města Brna.

KP 8.

KP 8 společně s manželem absolvovala odbornou přípravu v roce 2012, v Praze. Z počátku absolvovala přípravu v neziskové organizaci Natama. Na žádost Magistrátu hlavního města Prahy museli splnit ještě přípravný kurz v DC Paprsek Praha. Ve své péči měla již tři malé děti, především se zaměřuje na děti od 0 - 2let. S KP 8 jsem se sešla v hlavním městě, kde jsem trávila dovolenou u příbuzných. Rozhovor probíhal v rodinném prostředí KP 8, které bylo klidné a ničím nerušené.

5.2.5 Místní a časový rámeček

Většina výzkumných rozhovorů proběhla v dopoledních hodinách. Každý rozhovor byl předem telefonicky domluven a upraven dle časových možností KP. Pět rozhovorů proběhlo v místě bydliště KP, protože jim péče o dítě nedovolovala odejít. Tři rozhovory byly provedeny v kavárně obchodního centra, jelikož to pro KP bylo vhodnější řešení.

Výzkum probíhal od ledna do února 2014. V lednu jsem se především soustředila na konceptualizaci a volila jsem otázky k rozhovoru. V únoru 2014 se odehrála většina rozhovorů. V březnu 2014 jsem analyzovala a vyhodnocovala získaná data.

5.2.4 Etika výzkumu

„Zachování soukromí je důležitým požadavkem výzkumu“ (Hendl, 2005: 153-154). Etické otázky jsou pro kvalitativní výzkum velice důležité a potřebné. Etiku výzkumu jsem považovala za zásadní. Všechny KP jsem nejdříve seznámila s cílem výzkumu a ubezpečila je, že bude zachována jejich anonymita. Před zahájením rozhovoru jsem požádala o souhlas s nahráváním a ujistila je, že nahrávka bude sloužit jen pro mou potřebu a nebude dále nikde zveřejněna. KP měli otázky rozhovoru k dispozici. Mohli si jej tak prostudovat předtím, než jsme započali rozhovor.

5.2.5 Náklady na výzkum

Náklady s provedením výzkumu nebyly náročné. Především zahrnovaly telefonní poplatky, když jsem si domlouvala provedení rozhovoru a poplatky za jízdné MHD. Do nákladů na výzkum zahrnuji i útratu v kavárně za mou osobou, ale také za KP.

6 INTERPRETACE DAT

Nyní se zaměřím na analýzu rozhovorů. Budu vyhodnocovat získané informace, poznatky. Soustředím se na hledání odpovědi na výzkumnou otázku. V rámci konceptualizace jsem rozvrhla okruhy otázek, které souvisejí s výzkumnou otázkou. Analyzování dat provedu dle stanovených okruhů. Na konci každé problematiky provedu krátké shrnutí pro přehlednost.

6.1 Program přípravy pěstounů na přechodnou dobu – organizace, očekávání a hodnocení

V rámci teoretické části jsem popsala ideální model příprav, uvedla jsem časový rámec a obsah přednášek. V rámci rozhovorů jsem se dotazovala, jak kurz probíhal, kolik hodin pěstouni absolvovali, s jakým očekáváním do přípravného kurzu šli a zda byla očekávání naplněna. Pro účely zjištění chodu v organizaci jsem volila KP záměrně dle toho, v jaké organizaci odbornou přípravu absolvovali. Tímto rozhodnutím jsem chtěla získat informace o průběhu příprav, najít hlavní odlišnosti a společné nedostatky.

KP 1, 2, 3 absolvovali odbornou přípravu v organizaci Trialog, Brno.

KP 1: *„Přípravu jsem absolvovala na Trialogu, na podzim roku 2012 myslím září až listopad to trvalo. Byla to příprava přímo pro nás pěstouny na přechodnou dobu. Myslím, že to bylo moc dobře, protože přece jen my jsme něco jiného, než klasičtí pěstouni a takže to oddělení mě vyhovovalo.“*

KP 2: *„Přípravu jsem dělala na Trialogu, na podzim roku 2012. A to rozhodnutí o zařazení do evidence jsem dostala někdy v lednu 2013. Poté odborné přípravě jsem musela ještě na Krajský úřad na takové psychotesty.“*

KP 3: *„My s manželem jsme byli na Trialogu, my jsme byli kdysi dávno, to je už více než 17 let dělali přípravu jako osvojitelé, a potom jsme si dodělávali nějaké hodiny pro pěstouny. A vlastně na konci roku 2012 jsme si museli ještě dodělat tady tu speciální přípravu pro pěstouny na přechodnou dobu. Na tom konci, na tom apendixu nás bylo asi tak šest, sedm lidí.“*

Jedna pěstounka na přechodnou dobu absolvovala přípravu ve Sdružení pěstounských rodin. **KP 4:** „... Já jsem o tom přemýšlela hodně dlouho, už nějakou dobu dělám hostitelskou péči, a defakto jsem byla nominována Krajským úřadem, abych se stala pěstounkou na přechodnou dobu. Takže jsem si řekla, že to zkusím, měla touhu pomoc někomu dalšímu. Celá příprava trvala rok, ale do toho počítám i to podání žádosti, šetření, a testy na Krajském úřadu. Ten kurz jsem dělala ve Sdružení pěstounských rodin...“

Další dvě pěstounky vykonaly odbornou přípravu v DC Sulická a následně v DC Paprsek v Praze.

KP 5: „... V DC Sulická v Praze Krči a DC Paprsek v Praze - Hloubětín...“

Jedna pěstounka se zúčastnila přípravy jak v DC Sulická, tak i v DC Paprsek a ještě navštěvovala odborný kurz v organizaci Natama v Praze.

KP 8: „Začali jsme v Natamě, kde nám nabídly nejen skupinovou přípravu, ale i individuální...“ „...“ Pak jsme byli donuceni absolvovat přípravu v příspěvkové organizaci Magistrátu hl. m. Prahy v Paprsku, kde jsme vůbec nebyli spokojeni s organizací, náplní i samotným přístupem, ale potřebovali jsme papír, který vyžadoval Magistrát...“

Ke svému výzkumu se mi podařilo zajistit i názor od pěstouna na přechodnou dobu z Pardubického kraje, který společně s manželkou navštěvoval odbornou přípravu v Asociaci náhradních rodin nedaleko Pardubic.

KP 7: „No to bylo někdy v listopadu. To jsme byli, na našem úřadě, kde jsme si podali žádost, sociální pracovnice přišla k nám domů, prohlídali si naše bydlení a bavila se s námi o naši žádosti. A potom v únoru 2013 jsme dělali na Krajském úřadě psychotesty a pohovory, to bylo psychicky hodně náročné. Jednou jsme tam byli téměř celý den, byli jsme z toho unavení. A v březnu jsme byli pozvaní na přípravný kurz. Museli jsme splnit těch 72 hodin, bylo to rozdělené myslím na dvě přednášky, ty byly ve všední den a potom 4 víkendová školení. Dohromady to dávalo těch 72 hodin. Sice to bylo dobré, ale na ty víkendové setkání jsem si musel brát dovolenou.“

„V jaké organizaci příprava probíhala?“

„My jsme byli v Asociaci náhradní rodin, je to velice dobrá organizace.“

V teoretické části uvádím tři základní body, které pěstouni očekávají, že budou během přípravy splněny. Jedná se o příležitost setkání, získání odborných znalostí a diagnostiku. Od pěstounů jsem zjišťovala, jaká očekávání konkrétně měli a zda byla naplněna. Čtyři dotazovaní přímo odpověděli, že od kurzu očekávali získání odborných znalostí a jejich očekávání byla naplněna jen částečně. **KP 1:** „*Já jsem se těšila na něco nového a na přátelské prostředí, na to že poznám nové lidi, budu chytřejší.*“ **KP 6.:** „*Čekala jsem, že mě kvalitně připraví na tuto práci, a taky že tam poznám nové lidi, na to jsem se těšila.*“ „*Byla očekávání naplněna?*“ „*Úplně ne, nedozvěděla jsem se všechny informace, které jsem považovala za důležité.*“

Nedostatky shledávali především v neúplné informovanosti lektorů. Mezi nedostatky pěstouni řadili i málo praktických ukázek. Součástí odborné přípravy je i možnost navázání kontaktů a hledání nových přátel. **KP 2:** „*... No a také jsem díky přípravě poznala lidi, co jsou na tom stejně jako já a chtějí pomáhat, toho si cením...*“

Všichni mnou dotazovaní považovali odbornou přípravu jako nutnost a povinnost. Šest dotazovaných se na kurz těšilo a měli na odbornou přípravu pozitivní náhled. Dva KP to brali jen jako povinnost, neměli žádná očekávání. **KP 3:** „*Neměla jsem žádné očekávání, říkáte si, že když už tolik let děláte pěstouna, tak to už nepotřebujete, nic nového se člověk asi nedozví. Takže jsem spíš věděla, že to musím splnit, tak jsem do toho tak šla....*“

V rámci hodnocení odborného kurzu jsem získala čtyři kladné odpovědi, kdy byl hodnocen jako výborný, systematicky uspořádaný a cílený. Tři odpovědi hodnotily kurz pořádaný organizací Trialog a jedno pozitivní hodnocení získala organizace Natama. V ostatních případech bylo hodnocení průměrné a to z důvodu, že přednášky nebyly ucelené a nebyly přímo zaměřené na problematiku PPPD. Někteří pěstouni byli během přípravy dohromady s ostatními žadateli o osvojení, anebo o klasickou pěstounskou péči. **KP 4:** „*... A pak tam byli lidi, které s pěstounskou péčí na přechodnou dobu neměli žádné zkušenosti, oni vůbec nevěděli, proč tam jsme a o čem ta práce je. Ty adopční nás odsuzovali, jako jak můžeme přijmout dítě a pak ho dát pryč. Já jsem se mu to snažila vysvětlit, že já to dítě nachystám lépe na novou rodinu, ač jsou domovy na velmi dobré úrovni, tak doma je to lepší. Ale on to hrozně odsuzoval. Takže myslím, že přípravy pro PPPD by měly být určitě zvlášť.*“

Já jsem tam přece nebyla od toho abych adopčáky poučovala v čem je smysl mé práce. A chvílema jsem se cítila nepříjemně.“

Z výpovědí KP jsem zjistila, že odborná příprava na jejich novou životní roli je velice specifická a uvítali by její osamostatnění.

Smysl v odborné přípravě pěstouni vidí především v navázání důvěry, ujasnění si své nové životní role, ucelení představy o PPPD a také navázání nových přátelství. **KP 1:** *„Určitě ano, už jen v tom, aby si člověk uvědomil, zda zvládne přijmout takový úděl. Dozvíte se tam plno informací a věcí, které jste předtím nevěděli a dokážete si tak zhruba představit, zda to je pro Vás nebo ne.“* Dalším přínosem pro žadatele byla příjemná atmosféra, kvalitní lektorský tým a propojení teorie a praxe pomocí videoukázek nebo výkladem odborného pracovníka, který pracuje přímo v oboru. **KP 7:** *„... Nejvíce oceňuji, že lektorka byla dlouholetá pěstounka, pak nám přednášela profesorka z vysoké školy, další lektor byl také vysokoškolák, který byl jako mimino osvojen. Byl to zajímavý pohled, jak on vlastně vnímá nějaké odlišnosti, jak se vypořádal s faktem, že je osvojený.“*

Přípravný kurz má časový rámec stanovený na 72 hodin. Všichni dotazovaní se shodli, že to je velice málo prostoru. Dle jejich názoru by bylo lepší, aby kurz trval déle a měli tak více prostoru na diskuzi. V mnoha případech je kurz brán jako úvod do problematiky.

KP 5: *„... Jednoznačně to je málo, je to jen na nějaký úvod do problematiky. Sice se dozvíte hodně věcí, ale spoustu toho si nezapamatujete, protože to je hodně informací a ti lektori to ze sebe stále sypou a sypou. Sice si děláte poznámky, ale je nemožné všechno pobrat. Takže já jsem to spíš brala jako nějaké úvodní školení do uvedení do problematiky a nadále se vzdělávám.“*

KP 8: *„... Rozhodně ne, je to strašně málo, to je takové minimum. Je potřeba, aby na to navazovalo další vzdělávání...“*

S počtem hodin souvisí otázka dalšího vzdělávání. Všichni dotazovaní s následným vzděláváním souhlasí a sami si jej aktivně vyhledávají. **KP 6:** *„Naprostou souhlasím, hodně se toho děje, něco se mění, a naopak zase zaniká. PPPD má tolik problémů a otázek, takže*

povinné přednášky jsou na místě. Já si vyhledávám často na internetu a sama se pak přihlašuji na kurzy, které považuji za důležité.“

KP 2: *„... Další vzdělávání je potřeba, protože já cítím potřebu dovídat se nové informace a novely, sice sama si na internetu vyhledávám, ale nějaké semináře a přednášky jen uvítám. V dohodě o výkonu pěstounské péče to stejně máme jako povinnost. Na tento rok už mám semináře naplánované a moc se těším. Hlavně se tam setkám s ostatními pěstouny.“*

Shrnutí hodnocení a očekávání příprav

Z osmi provedených rozhovorů, sedm KP absolvovalo jeden přípravný kurz, který hodnotili průměrně a pozitivně. Jedna pěstounka musela projít dvěma přípravami a z toho jednu klasifikovala jako zcela nevyhovující a nedostatečnou. Všichni dotazovaní jsou přesvědčeni, že stanovený počet hodin je nedostačující. Pro takové množství informací by měl odborný kurz trvat mnohem déle. Přípravný kurz je brán jen jako úvodní vstup do problematiky. V rámci hodnocení délky kurzu jsem se dotazovala i na další povinné vzdělávání. I zde jsem měla u všech dotázaných kladnou odpověď. Vzdělávání pěstouni na přechodnou dobu chápou jako nutnost a potřebu. Sami si vyhledávají informace, prostřednictvím internetu, jsou ochotni si za odborné semináře a kurzy platit, i když vzdělávání mají v rámci dohody o výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu povinné. Odborné vzdělávání chápou pěstouni jako nutnost. Jejich očekávání byla naplněna jen částečně.

Mezi největší nedostatky, které pěstouni zmiňovali, patří nedostatek informací, malé propojení teorie a praxe, velice málo praktických ukázek. Ve čtyřech případech nebyla odborná příprava dostatečně připravena. Pěstouni postrádali neúplnost přednášek, které na sebe nenavazovaly. Chyběla jim odborná přednáška, která by jim sdělila specifika PPPD. Pěstouni negativně hodnotí sjednocení přípravného kurzu s ostatními žadateli o NRP. V jejich přítomnosti se cítili mnohdy nepříjemně a napjatě.

6.2 Návrhy na vylepšení

V tomto tematickém bloku se přímo zaměřuji na názor pěstounů s dotazem, co na odborné přípravě postrádali a co by chtěli vylepšit. Stanovila jsem si dva okruhy problémů. Za prvé co konkrétně na odborné přípravě postrádali a za druhé, čím a jak by odbornou přípravu vylepšili. Z počátku jsem pátrala po tom jaké téma, či problematika jim na odborných seminářích chyběla. Polovině dotazovaným chybělo vysvětlení smyslu PPPD.

KP 3: „*Asi by se měl hlavně zdůraznit smysl PPPD, a také co to vlastně je rodina, protože mnohdy si myslím, že lidé vůbec nevědí, do čeho jdou*“

KP 4: „*Hodně by se měl řešit smysl pěstounské péče na přechodnou dobu a také jaké my jako pěstouni máme práva. Protože v tom zatím nemáme zcela jasno.*“

Všem dotazovaným chyběla odborná přednáška z právní problematiky. Během odborné přípravy se nedozvěděli, jak vlastně PPPD funguje v našem právním systému, jaké mají práva **KP 1:** „*... A také to jaké máme práva, o povinnostech nám toho řekli dost, ale o tom jak my se máme bránit, nebo na co máme nárok. To nám nikdo moc neřekl. Musím si to teď vyhledávat sama a to je obtížné.*“

Pro pěstouny je důležité, aby byli nějakým způsobem chráněni před původní rodinou. Ale otázky daného typu na odborné přípravě nebyly zodpovězeny.

KP 2: „*Nejvíce mně chyběla právní stránka, ale bohužel nikdo nám nedokázal odpovědět. Jako mě zajímá, jak jsme vlastně chráněni, jestli vůbec? Rodiče dítěte ví, kde bydlím. Matka chodí na návštěvy ke mně domů. A co když nastane nějaká situace, dítě onemocní nějak vážně a já budu ta špatná, že jsem ho neuhlídala, co když se matka začne bouřit a třeba na mě podá oznámení na policii, co potom? Máme vůbec nějakou ochranu? ...*“

KP 7: „*... No nebyla tam žádná přednáška od právníka. Ocenil bych alespoň tak dvě hodiny. Považuji to za důležité, protože kolikrát se dostanete do nějaké hloupé situace a nevíte co a jak. Takže si myslím, že právník má na přípravě také své místo. Nikdy nevíte, co se stane, můžu mít s dítětem nehodu v autě a jemu se něco stane, jak se to bude řešit...*“

Z odpovědí na mé otázky vyplynulo, že pěstouni jako další bod nepovažují za šťastné rozhodnutí absolvovat přípravu společně s žadateli o osvojení s klasickými pěstouny. Jako důvody uvedli, že PPPD je natolik specifická, že by bylo zapotřebí mít celých 72 hodin samostatných. Mnohdy se pěstouni o PPPD cítili v nepohodě a napětí. A to z důvodu nepochopení smyslu PPPD ostatními účastníky přípravného kurzu.

KP 5: „...také mi připadá nešťastné, že část příprav probíhala společně s žadateli o osvojení. Vznikalo zde nechtěné napětí a pocit z jejich strany, že jsme pro ně jakási „konkurence“, což je samozřejmě hloupost...“

KP 6: „... určitě to nebylo šťastné řešení. Protože se to tam potom hodně pletlo, hlavně pěstouni stáli a my. Protože my přechodkáři máme nárok na nějakou pomoc nebo výchova je u nás hodně rozdílná. Dokonce jsem se setkala, že některý pěstoun mou volbu povolání vůbec nepřijal a tím se ke mně ta stavěl. V některých situacích jsem se pak necítila úplně příjemně.“

V několika případech by pěstouni PPPD ocenili prohloubení do problematiky péče o problematiku dítě - například péče o deprivované dítě, zanedbané dítě, týrané dítě.

KP 6: „... především mi tam chyběly praktické rady, jak to vše funguje v realitě. Také jsem postrádala blok jak zajistit péči o dítě s abstinenčními příznaky, jak pracovat s původní rodinou, jak s ní komunikovat, jak vypadají setkání původní rodiny s dítětem. Třeba by bylo dobré tam dát nějaké video ukázky. Možná bychom si to tak lépe dokázali představit.“

KP 8: „... také v přípravě nezazněla jediná informace o tom jak se připravit na dítě z různých prostředí - dítě týrané, zneužívané, dítě z prostředí domácího násilí nebo drogově závislých rodičů. Jak pracovat s těmito dětmi, to jsem hodně postrádala a chybělo mně to, protože si myslím, že to je zásadní věc, nikdy nevíte, jaké dítě dostanete.“

K návrhům na zlepšení u dotazovaných patřila výše uvedená právní problematika, ale také více propojení teorie s praxí, která na odborných přednáškách chyběla. Pěstouni by uvítali více exkurzí, praktických ukázek, videí a kazuistik.

KP 7 by se určitě zaměřil na lepší výběr lektorského týmu, aby se jednalo především o profesionály z praxe, kteří mají zkušenosti. V rámci odborné přípravy by bylo vhodné zařadit i tematický blok zaměřený na péči o svou vlastní rodinu a děti.

KP 6: „...a také jak pečovat o svoji rodinu, abych velké nároky této práce zvládla dlouhodobě. Víte, ono se to nezdá, ale moje děti tím taky trpí. A na přípravě jsem postrádala nějaký tematický blok, jak to dětem vynahradiť, jak se k nim chovat. Třeba abychom mezi dětmi nedělali rozdíly, ale zas aby se děti necítily odstrčené.“ I v otázkách na vylepšení přípravného kurzu se promítl názor na zvýšení počtu hodin. V několika případech by pěstouni požadovali více odborných přednášek, které by byly zaměřeny přímo na specifika PPPD. **KP 5:** „Rozhodně jsem postrádala veškeré praktické informace o PPPD. Ať už jde o její průběh, předávání dítěte nové rodině, právní ohledy, výplata dávek, kde si co zařídit, atd. Tohle by měl zaručeně přednášet někdo z praxe...“

V okruhu těchto otázek jsem se dále tázala, zda byla pěstounům nabídnuta další individuální péče a to po skončení kurzu. Všem dotazovaným byla péče nabídnuta. Pět KP tuto nabídku využilo a uzavřelo s organizací dohodu o výkonu PPPD. Tři KP, konkrétně z Prahy, si našli jinou doprovázející organizaci. U většiny dotazovaných se tedy podařilo navázání důvěry mezi lektorem a pěstounem a tím začala spolupráce.

Shrnutí návrhy na vylepšení:

V druhé podkapitole jsem pokládala dotazy, kterými jsem zjišťovala odpovědi na zlepšení odborného kurzu. Získané odpovědi se prolínaly společně s negativním hodnocením v předešlé podkapitole. Pěstouni nejvíce postrádají pochopení smyslu PPPD, specifika jejich práce, nemají dostatečné právní podvědomí - jaká mají práva, jak jsou chráněni před původní rodinou, pokud se dostanou do situace, kdy je původní rodina obviní, že zneužívání dítěte nebo jeho týrání, zanedbání výchovy, kdo je v takové situaci bude zastupovat, mají nárok na nějakou neplacenou pomoc? K návrhům na vylepšení patří navýšení počtu vyučovacích hodin, rozdělení odborné přípravy dle zaměření NRP, více se věnovat specifikům PPPD, zařazení vyučovacího bloku, který se zaměřuje na péči o sebe, svou rodinu a děti. Dle pěstounů se toto téma během přípravného kurzu neobjevilo vůbec, a když, tak jen okrajově. K dalším návrhům na zlepšení patří snaha více propojit teorii a praxi, zařadit větší množství návštěv v konkrétním zařízení a intenzivnější

zaměření na problematiku problémových dětí - týrání, zneužívání, deprivace, abstinenční příznaky.

Všem dotazovaným byla nabídnuta následná individuální péče. Pět KP této nabídky využilo a podepsalo s organizací dohodu o výkonu PPPD.

6.3 Využití poznatků v praxi

V této podkapitole jsem se zaměřila na využití odborné přípravy v praxi. Pěstounů na PPPD jsem se dotazovala, v jakém směru jim přípravný kurz nejvíce pomohl v praxi, co jim pomohlo a usnadnilo výkon PPPD.

Na otázku, zda pěstounům pomohly získané znalosti zvládnout situaci s přijetím dítěte do rodiny, mně pět dotazovaných sdělilo, že ano. Pomoc spočívala především v získání náhledu, jak bude probíhat proces přijetí dítěte. Pěstouni byli teoreticky připraveni na nastalou situaci. Důraz kladli na pochopení smyslu PPPD a navázání kontaktu s ostatními pěstouny. **KP 2:** „... ono hodně pomůže, když se setkáte s lidmi, kteří jsou do toho zainteresovaní. Já například nemám v okolí nikoho, kdo by mně poradil. A tak využívám setkání s ostatními pěstouny, to mě pomáhá nejvíce...“.

KP 4: „ Pomohlo mně to hlavně v tom, že mám náhled, kam se můžu obrátit na pomoc. Jako na jaký úřad nebo na konkrétního pracovníka. Také jsem si ujasnila, co přesně znamená PPPD a že to je to, co chci v životě dělat.“

Jeden z cílů odborné přípravy je poskytnout žadatelům dostatečné množství odborných znalostí o PPPD. Proto jsem se také dotazovala, jaké techniky, vzorce chování si pěstouni z přípravy odnesli a zda je využívají v praxi. Dva z osmi dotazovaných rázně odpověděli, že techniky získané na odborné přípravě nevyužívají. Ostatních šest odpovědí se přiklonilo k názoru, že nejdůležitější je samostudium, následné vzdělávání na seminářích, vyhledávání konkrétních informací prostřednictvím internetu, či diskuzí s ostatními pěstouny.

KP 8: „ Byl to jen základ a proto si stále znalosti doplňujeme samostudiem a účastí na vybraných seminářích.“

Z daných odpovědí vyplynulo, že pěstouni oceňují teoretickou přípravu na proces převzetí dítěte do své péče. Považují to za nejprínosnější poznatky z kurzu. Po jeho absolvování

mají teoretický rámec toho, jak daný proces bude pravděpodobně probíhat. **KP 7:** „...*ten průběh přijetí a adaptace dítěte v rodině. Je to veliký krok do neznáma a tím, že Vám někdo řekne, co a jak asi bude probíhat, tak jste klidnější...*“

Tři dotazovaní odpověděli, že jim pomohli informace související s výchovou problematických dětí, které přicházejí z dětského domova, či jsou dětmi se specifickými potřebami - deprivované dítě, dítě s alkoholovým syndromem.

KP 4: „*No jsem ráda, že nám řekli, jak se třeba chovat k dítěti, které si bereme přímo z nějakého domova, třeba jak tam vypadá jeho režim, jak se mu máme přizpůsobit. Dokázala jsem si tím uvědomit, jaké potřeby takové dítě má.*“ Avšak jak uvádím výše tak tato problematika nebyla probírána na odborném kurzu dostatečně.

KP 2: „...*No pro mě určitě to, jak se chovat k deprivovanému dítěti, jak to vlastně vypadá a co se s tím dá dělat. Víte, já z toho mám veliké obavy. A také mně hodně pomohlo, že nám řekli, jak pravděpodobně bude vypadat příchod dítěte do rodiny...*“

Všichni dotazovaní shodně odpověděli, že problémy s výchovou dětí řeší doma sami. Pěstouni mají zkušenosti s výchovou svých dětí, a tak čerpají ze svých zkušeností a jednají na základě vlastní intuice. Na téma výchovy dětí v rodině se kurz nesespecializoval.

Poslední otázku, kterou jsem v tomto bloku pokládala, bylo, zda pěstouni dokážou rozpoznat potřeby dítěte, a to v souvislosti s přípravným kurzem.

Zda se po jeho absolvování cítili být profesionály, kteří mohou vykonávat svou novou funkci. Všichni dotazovaní odpověděli, že ano, ale musí se nadále vzdělávat a učit se.

KP 6: „...*snad ano, postupně se to učím. Je jasné, že si na nové dítě musíte zvyknout a postupem času teprve poznáte, co vlastně chce, jak má své potřeby nastavené. To Vás nikdo nenaučí, to až praxe a zkušenosti.*“

Shrnutí využití poznatků v praxi:

V této podkapitole jsem se zabývala otázkou, do jaké míry pomohl pěstounům odborný kurz ve výkonu jejich profesní role. Z daných odpovědí jsem zjistila, že pěstouni se cítili být teoreticky připraveni. Oceňují především informace spojené s příchodem dítěte.

Výchovné metody využívají spíše z vlastních zkušeností. I když jim nějaké techniky byly ukázány, tak se pěstouni spoléhají na vlastní intuici. Jako pozitivum hodnotí přednášky, které se týkaly problematiky přijetí dítěte z ústavní výchovy, ale podobných témat bylo málo. Poslední otázkou jsem zjišťovala, zda pěstouni dokážou rozpoznat potřeby dětí. Všechny osm dotazovaných odpovědělo, že ano, ale je zapotřebí dalšího odborného vzdělávání a praxe.

6.4 Problematika přijetí a výchovy dítěte

V předešlých podkapitolách jsem se zabírala otázkami odborných příprav a to ve smyslu očekávání, hodnocení, zlepšení a využití poznatků v praxi. Nyní svou pozornost zaměřím na potřeby pěstounů. Dotazovala jsem se pěstounů, jakou pomoc od státu očekávají, o jaké služby mají zájem a zdali jsou dané služby dostupné? Abych získala efektivní a kompletní informace, tak jsem se všech dotazovaných ptala na proces převzetí dítěte do péče a pakna péči o něj. V jejich odpovědích hledám možné problémy, které je zapotřebí řešit a to prostřednictvím nějaké odborné služby, asistence či poradenství.

Každý pěstoun má uzavřenou dohodu o výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu. S doprovázející organizací je v kontaktu a je povinen plnit požadavky, které má stanovené smlouvou a naopak je oprávněn využívat všech služeb a práv, které mu smlouva poskytuje. Pět KP uzavřelo dohodu o výkonu PPPD s organizací, kde absolvovali odbornou přípravu. V případě jakýkoliv problémů a dotazů se obrací na svou doprovázející organizaci.

Proces převzetí dítěte do péče pěstouni hodnotí kladně. Ovšem jako negaci vnímají časovou náročnost, dlouhé čekací lhůty především na opatrovnickém soudě.

KP 5: „... *Legislativní proces je v tomto směru příšerný. Měl by být zřízen nějaký soudní institut, který by se zabýval pouze záležitostmi pěstounské péče a osvojení, a který by fungoval a byl by rychlý ...*“

KP 2: „... *no tak určitě by měl být rychlejší ten soudní proces, celý den jsem čekala na soudě, až bude rozhodnutí vykonatelné a budu si moci malou převzít. Také je špatná komunikace s úřady. Především co se týče dávek. Musela jsem si je jet vyřídit sama osobně. Pracovníci pořádně nevěděli co se mnou.*“

Ve čtyřech případech nebyli pěstouni dostatečně informováni o situaci dítěte. Nemohli se tak připravit na péči a nemohli si do budoucna nic zařídit, protože nevěděli, jaký bude další osud dítěte. **KP 8:** „Mít předem více informací o dítěti, jeho rodině a hlavně plány do budoucna. Při přijetí do PPPD se řeší akutní situace, to chápeme, ale další informace musí následovat a ne, že si je pěstouni budou vyhledávat a stále o ně žádat...“

Nedostatečná informovanost je dle pěstounů důsledkem náročné péče, protože pěstouni nevědí, proč je dítě plačtivé, apatické nebo agresivní. Pokud neznají anamnézu dítěte a jeho původní rodiny, tak nemohou poskytnout adekvátní péči.

KP 3: „ Asi by bylo dobré, abychom znali alespoň nějaké základní informace o rodičích dítěte, protože mnohdy už nevíte, co s ním, když hodně pláče, a tak nevíte třeba, že to je dítě, kde matka v těhotenství žila nevhodným způsobem života.“

Na procesu předání dítěte do jeho další životní etapy by se měl podílet celý tým složený z odborníků. Proces adaptace dítěte s novou osvojitelskou rodinou je hodnocen kladně. Získala jsem rozdílné názory na přítomnost odborníků. První názor je, že by ve fázi adaptace a převzetí dítěte neměl být nikdo, jen pěstounka a budoucí osvojitelé. Důvodem je zachování intimity. **KP 1:** „... spíš bych uvítala, aby při seznamování a potom při adoptování dítěte s novými rodiči bylo co nejméně lidí. Poprvé zde byli i psychologové a sociální pracovníce a to bylo hodně náročné. Ráda bych, aby to proběhlo v intimitě a soukromí...“ Druhý názor zastává přesvědčení, že odborníci mají v procesu jisté postavení a je důležité, aby byli přítomni a mohli zasahovat. **KP 3:** „... Ty odchody nejsou úplně vychytané. Určitě by u toho měl být odpovědný pracovník. Protože je to natolik složitá situace, že by tam měl být. Protože i noví rodiče jsou z té situace tak vyplašení a natěšení, že nepřijmou všechny informace. Třeba jim řeknete nějakou hloupost a oni Vám to odkývají - například nezapomeňte dítěti dávat na třetí ruku rukavici a oni Vám to odsouhlasí, že ano (smích). Tak to pak vidíte, že už jsou tak natěšení až si miminko odvezou, že absolutně nevnímají to, co jim říkáte.“

Do výběru nové rodiny pro dítě pěstouni nezasahují, ale jsou povinni podat písemnou zprávu o vývoji dítěte. Shodně pěstouni uvádějí, že by rádi zasahovali do výběru nové osvojitelské rodiny, ale k tomu nejsou oprávněni. **KP 3:** „... my na poradní sbory nesmíme chodit, ani na případové konference jsme zatím nebyli nikdy pozváni. Sice jsme vždy osloveni, abychom napsali nějakou zprávu o dítěti, jak se vyvíjí a co umí.“

Ale ono to písemně není ono. Já jsem vlastně s miminkem doma a úplně nejvíc vím, co a jak. Já poznám takové ty základní ladění človíčka, třeba jestli bude dravý, nebo spíš intelektuál. Takže k tomu by se měli vybírat rodiče. Myslím si, že bychom tam měli...“

KP 8: *„... A také mě vadí, že my jako pěstouni se nemůžeme nějak angažovat ve výběru nové rodiny, mám na mysli, když jde dítě do osvojení. Na kraj my dáváme nějakou zprávu, ale tam nemáte možnost se moc rozepsat, je to jen zpráva v jakém stavu to dítě v současné době je, pak dává ještě zprávu psycholog. Vy v té zprávě řeknete, co umí, co dělá, papá a jak prospívá. Ráda bych se někdy toho poradního sboru zúčastnila.“*

Po ukončení péče je nutné, aby se pěstouni vždy dostavili k psychologovi, který s nimi probírá průběh PPPD. Pěstouni to vnímají jako nutnost a povinnost. **KP 3:** *„...tak já s manželem vždy po odchodu dítěte musíme chodit na kraj na pohovor s psychologem. Ale mě to vždy rozhodí, já myslím, že muž se do takové situace nedokáže vcítit...“*

KP 7: *„...Odbornou pomoc jsem nevyhledal, ale stejně po nějaké době musíte na kraj za psychologem a tak vlastně už nahlásíte, zda se cítíte na přijetí dalšího dítěte. On si s Vámi povídá o proběhu péče a tak pokud byste něco neměli ještě vyřešené, tak tady je na to prostor.“*

Vypořádat se s odchodem dítěte z rodiny je velice těžké, tři dotazovaní vyhledali psychologickou pomoc u své doprovázející organizace. Jednalo se o psychologa, který jim přednášel na odborné přípravě. **KP 1:** *„... najednou máte uvnitř takovou prázdnotu a nevíte, co s tím. Radši jsem se domluvila s psychologem z Trialogu na sezení. Byla jsem plná emocí a potřebovala jsem to někomu sdělit a on je ta pravá osoba, je to člověk s praxí a hlavně dokáže pochopit, co cítím...“*

Možnosti pohovořit si o svých pocitech s jinými zkušenými pěstouny je velice důležitá pomoc, která poskytuje i oporu. Této možnosti využili dva dotazovaní. Pěstouni se poznali prostřednictvím odborné přípravy, kterou společně absolvovali **KP 6:** *„... když jsme předali do péče první dítě, tak jsem hodně hovořila s jinými zkušenými přechodkáři. To mně pomohlo úplně nejvíc, když máte možnost mluvit s někým, kdo takovou zkušeností prošel, a ví, jak se právě cítíte.“*

Čtyři dotazovaní nevyužili žádného poradenství a se situací se vypořádali v rodinném kruhu za pomoci opory v rodině. **KP 7:** „... *my jsme s manželkou odjeli na víkend mimo domov, snažili jsme se strávit čas spolu a hodně jsme si o tom, co prožíváme, povídali. To mi pomohlo nejvíce....*“

Dále jsem se dotazovala na problémy, se kterými se pěstouni při péči o dítě setkali a jakou pomoc od státu potřebují. Tři dotazovaní měli v péči děti se zdravotními problémy dítěte např. medikované dítě, dítě s abstinenčními příznaky a jiné. Shodně uvedli, že nebyli na začátku dostatečně informováni o situaci dítěte. Především z jaké rodiny pochází, jak probíhalo těhotenství. **KP 8:** „... *nedostatek informací o dítěti a jeho rodině! Většinou není pevně stanoven Individuální plán dítěte a nikdy dopředu nevíme, jak dlouho bude péče trvat...*“

Neinformovanost uvedli i další čtyři pěstouni, při přijetí dítěte jim žádný pracovník neodpověděl na jejich otázku. **KP 1:** „... *spíše je problém s tím, že se nemáte moc na koho obrátit. Protože jste na všechno sama, co se týče zaregistrování dítěte k lékaři...*“

Během odborné přípravy jsou pěstounům ukázány různé techniky a postupy, které slouží jako vzor pro budoucí výchovu v rodině. Nikdo z dotazovaných tyto vzorce chování nevyužívá. Pokud mají problém, tak se obrací na zkušenější pěstouny

KP 5: „... *já vyhledávám na internetu a také se obracím na jiné pěstouny, které znám z přípravy.*“

KP 2: „*Pomoc vyhledávám, ale nejvíce si vypomáháme jako pěstouni mezi sebou. Když některá potřebuje pohlídat nebo něco prokonzultovat....*“

Čtyři dotazovaní kontaktují svou sociální pracovníci. Další čtyři pěstouni se obracejí na doprovázející organizaci. Péči odborníka využívají především v podobě psychologického poradenství, konzultace s lékařem, dle problému dítěte.

KP 3: „... *Nedávno jsem vlastně řešila souhlas matky s očkováním, protože já jako pěstounka na PPPD si to nemohou dovolit podepsat, nemám na to právo. Nakonec to vyřešila moje sociální pracovníce. Tu kdybychom neměli! (smích).* „

KP 6: „... *ale spíše se obracím na svou sociální pracovníci, u ní máme podepsanou dohodu o PPPD a tak když něco potřebuji, tak je ona první komu volám.*“

Možnost konzultace problémů s lektory z přípravného kurzu byla nabídnuta v sedmi případech a čtyři dotazovaní této nabídky již využili. **KP 2:** „... *Ano mám s Trialogem uzavřenou dohodu a mohu se na ně kdykoliv obrátit s dotazem, či žádostí o radu a pomoc.*“

Ve většině přípravný kurz poskytl další spolupráci.

Shrnutí problematiky přijetí a péče o dítě:

V této podkapitole jsem se zaměřila na problematiku přijetí dítěte do rodiny a jeho následnou péči. Nejdříve jsem se tázala na problematiku převzetí dítěte do péče. Nedostatky pěstouni shledávají v dlouhých čekacích lhůtách a nedostatečné informovanosti. Při přijetí dítěte nedostávají potřebné informace, není jim sdělena anamnéza dítěte. V případě problémů v péči o dítě, tak náročně a složitě hledají důvody, proč je dítě plačtivé, agresivní. Jako veliký nedostatek pěstouni vnímají jejich neúčast na výběru osvojitelské rodiny pro dítě, o které oni momentálně pečují. Uvítali by větší pravomoc v takovém rozhodování. Na každý poradní sbor je pěstoun povinen sepsat aktuální zprávu o vývoji dítěte, ovšem pěstouni toto považují za nedostatečné. V péči o dítě řeší pěstouni nejčastěji otázku, kam zaregistrovat dítě k lékaři, zdravotní problémy dítěte a komunikaci s původní rodinou. I v tomto případě pěstouni shledávají nedostatky - nedostatečné informace. Odbornou pomoc pěstouni u své doprovázejí organizace, nebo u sociální pracovnice. Doprovázející organizací se stává ta, kde pěstouni absolvovali odbornou přípravu. Zde navázali pocit důvěry, a proto s ní uzavřely dohodu o výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu. Mezi nejčastější služby, které pěstouni vyžadují, patří psychologické poradenství, asistenční služby a doprovázení. Psychologické poradenství je využíváno nejčastěji v situaci, kdy nezletilé dítě odchází z péče pěstounů.

6.5 Dostupnost pomoci ze strany státu

V následující podkapitole jsem se soustředila na konkrétní pomoc státních organizací a institucí v procesu PPPD. Dotazovala jsem se pěstounů, jakou odbornou pomoc potřebují a vyžadují. A jaká je jejich dostupnost.

Zjišťovala jsem, jaké konkrétní problémy pěstouni řešili. Považuji za zajímavé, že pěstouni odpovídali shodně dle spádu svého bydliště. Ve městě Brně aktuálně pěstouni řeší otázky s registrací dítěte u lékaře a poplatky za komunální odpad dítěte. **KP 2:** „ *Na přípravě*

jsme řešili, kdo má dítěti platit popelnice, protože já malou nemám hlášenou u sebe, trvalé bydliště má u své matky, ale ta odpady určitě nezaplatí. Zatím tato otázka mě nebyla zodpovězena...“ „..... Taky velký problém je sehnat dětského lékaře, nikdo Vám nepomůže, nedá žádný kontakt...“

V hlavním městě ČR vnímají jako nejčastější problémy neinformovanost pěstounů o anamnéze dítěte a specifika náročnosti péče o dítě s handicapem. Většinou se jedná o děti, jejichž matky jsou alkoholičky, drogově závislé. Děti jsou potom nespavé, dráždivé. **KP 6:** *„V péči jsem měla už děti, které pocházeli od matek alkoholiček a tak zvládnout jejich péči bylo mnohdy náročné. Jednalo se především o abstinenční příznaky, dráždivost, nespavost...“* Připravit se na péči o problémové dítě by mělo být součástí odborného kurzu.

Jako největší pomoc od státu pěstouni považují finanční dávky, názor na jejich výši se téměř nelišil. Čtyři dotazovaní shodně odpověděli, že výše dávek je malá a musejí na péči o dítě dávat i své finanční zdroje. **KP 2:** *„Určitě bychom měli mít více finančních možností anebo více úlev.“* **KP 7:** *„... finanční, i když vzhledem k naší věkové kategorii dětí 4-15 let nic moc, myslím tím vybavení dítěte oblečením. Ti co mají kategorii 0-1 rok, jsou na tom podstatně lépe, co se týče oblečení, není nutnost výměny šatníku u kojence. Takže si myslím, že finančně by na tom pěstouni na přechodnou dobu měli být lépe....“*

Dvě pěstounky by uvítaly příspěvek při převzetí dítěte (jednorázová dávka, která se vyplácí klasickým pěstounům, při převzetí dítě) což by pro ně znamenalo jakousi finanční pomoc, při pořizování základních potřebných pomůcek. **KP 4:** *„... sice dostáváme dost peněz, ale na ten začátek, kdy máte vše pořídit je to celkem málo.“*

KP 3: *„No na základní potřeby, ano, ale manžel chodí do práce a tak bez jeho příjmu bychom vyžili těžko. Ta první investice tím myslím kočárek, postýlka, oblečky a takové ty věci, to jsme pořizovali z vlastních zdrojů“*

KP 5 a 8 uvedly, že všechny příjmy, které se v rodině za jeden měsíc nashromáždí, dávají dohromady. S dávkami jsou tedy spokojeny. **KP 8** zmiňuje pochybnost, že by nezvládala po finanční stránce PPPD, kdyby byla samoživitelka. **KP 8:** *„No takhle, kdybych to rozdělila tu odměnu pěstouna, tak to je na pokrytí výloh, zaplatit nájem, jídlo*

a to kdybych byla samoživitelka a neměla manžela, který mě podporuje, tak to bych nedala...“

Nejčastější formou služeb, které pěstouni využívají je psychologické poradenství, které poskytuje lektor z odborné přípravy, anebo krajský psycholog. Tři dotazovaní vyhledali psychologické poradenství po odchodu dítěte z jejich péče. Využili pomoc psychologa.

Odchod dítěte z rodiny je psychicky náročná situace, nejen pro pečující osobu, ale také pro její rodinu, a to především pro děti. Psychologická pomoc by měla být poskytnuta komplexní rodině. **KP 3:** „... no dle mě je veliký nedostatek, že psychologové s dětmi nemluví o tom, co je PPPD, protože to je pro děti signál, že jejich názor je brán, že to nejsou jenom cancourci v rodině, že jejich názor je důležitý. Např. má nejmladší dcera to zvládala těžce...“ **KP 4:** „... asi ano, protože my sice spolu hodně mluvíme, ale kdo ví, co se v těch dětských hlavičkách vyloupne za myšlenku, to nikdo nedokáže odhadnout. Tak jo, myslím si, že by bylo fajn, aby jí i někdo jiný než já řekl, co vlastně PPPD znamená a co pro ty děti uděláme za dobrou věc, když budou u nás. Možná by bylo dobré, kdyby nějaký den na školení, bychom si vzali sebou děti a pracovali s nimi. Myslím si, že by to pro ně bylo přínosnější.“

KP často využívají psychologickou pomoc v průběhu PPPD a to v péči o problémové děti, které jsou náročné na výchovu a celodenní péči. **KP 6:** „... obrátila jsem se především na psychologa, s ním jsme hodně řešili abstinenční příznaky, protože, taková péče je velice náročná a je nutné mít kolem sebe lidi, na které se můžete obrátit...“ Mezi další nejčastěji vyhledávané služby patří odborná asistence. Tu v mém výzkumu využilo pět dotazovaných, čtyři pěstouni využívají možnost doprovázení, dále komunikují mezi sebou, poskytují si odborné rady. Dva dotazovaní zmínili úzkou spolupráci s pediatrem. Za přínosnou pomoc od státu je považováno další odborné vzdělávání. Pěstouni odborné vzdělávání berou jako nutnost, aby jejich výkon profesní role byl co nejprofesionálnější. Všichni mají tendence se nadále vzdělávat a zvyšovat si kvalifikaci. V dohodě o výkonu PPPD mají stanoven počet hodin, které musí za jeden kalendářní rok splnit, ale mnohdy je počet hodin převyšující, než stanovený limit.

Všichni KP se obrací pro pomoc ke své doprovázející organizaci, kterou se v sedmi případech stala organizace, kde pěstoun absolvoval odbornou přípravu. Pěstouni ve většině

navázali důvěru k doprovázející organizaci, a proto se na ní obrací při jakýchkoliv problémech.

Pěstouni nejsou informováni, na jaké služby mají nárok, jaká jsou jejich práva. Odpovědi na své otázky hledají složitě pomocí internetu, anebo konzultací mezi sebou.

KP 1: „*Určitě je to malá informovanost, sami my pěstouni nevíme, na co vše máme nárok. Na dávkách jsem měla problém s vyřízením, kdy úplně nevěděli, na co vše mám nárok.*“

Sociální pracovníce dle jejich zkušeností v této problematice zatím tápou a nejsou si zcela jisti legislativou a postupy. **KP 4:** „*... Jinak si myslím, že ani odborníci nejsou zajedno v nějakých postupech a řešení, protože mnohdy jsem se na něco dotazovala a tři lidé mě odpověděli třikrát jinak. Takže by se měl sjednotit systém, ale to vše určitě bude a sedne si to, s PPPD nemá mnoho lidí zkušenosti.*“

Shrnutí dostupnosti pomoci ze strany státu:

V předposlední podkapitole jsem se zabírala problematikou péče o dítě. Hledala jsem odpovědi, na otázky jaké pomoci se pěstouni dožadují a jaká je jejich dostupnost. Shodně dotazovaní uvedli, že největší pomocí jsou dávky PPPD. Pro polovinu pěstounů by se výše dávek měla zvýšit, neboť péči o dítě často hradí ze svých finančních zdrojů. Za nejčastěji využívanou pomoc se stalo psychologické poradenství, které pěstouni využívají v různých etapách PPPD. Nejčastěji takovou pomoc vyhledávají v situaci, kdy dítě opustí jejich péči. Tři dotazovaní sami vyhledali psychologickou pomoc a obrátili se na lektora z přípravného kurzu. Po skončení tzv. „fáze truchlení“ jsou povinni se dostavit k psychologovi na Krajský úřad. Kde mají možnost probrat otázky, pocity, které je tíží a dospět k rozhodnutí, zda jsou připravení na přijetí dalšího dítěte. Tato služba je brána jako povinnost, kterou musí pěstouni splnit. Pěstouni by uvítali psychologickou pomoc pro svou rodinu.

Další využívanou službou je asistence a doprovázení rodiny. Za zcela zásadní pomoc pěstouni považují další vzdělávání. Vyhledávají pomoc u své doprovázející organizace. Za užitečnou pomoc je vnímána komunikace s ostatními pěstouny, kdy kontakt mezi sebou navázali na odborné přípravě.

6.6 Připomínky

V poslední podkapitole bych ráda uvedla připomínky, na které mě upozornila většina pěstounů během rozhovorů.

Pěstouni vnímají, že veřejnost není s tímto typem péče seznámena. Bohužel ani odborníci nejsou schopni posoudit správný účel PPPD. Přáním všech pěstounů je, aby společností proběhla celková osvěta. V současné době si dle pěstounů většina společnosti myslí, že si rozhodli z důvodu zlepšení si své finanční situace.

KP 8: „... *A také chybí celková osvěta a informovanost. Aby se nestávalo to, že se píše v médiích, že to pěstouni dělají pro peníze, protože to nikdo nedělá, to ani nejde. Vy to dítě zajišťujete i svými prostředky, ale to veřejnost nevidí...*“

7 SHRUTÍ VÝSLEDKŮ

Odborné přípravy mají důležité místo v procesu zprostředkování PPPD. Jejím cílem je odborně připravit žadatele na jejich novou životní roli. Hledala jsem odpověď na mou výzkumnou otázku: *Jak z pohledu pěstounů pomáhají přípravy žadatelů s adaptací a výchovou dítěte, umístěného v pěstounské péči na přechodnou dobu?*

Z mého výzkumu vyplynulo, že odborné přípravy žadatele teoreticky připraví na proces a průběh PPPD. Po absolvování odborného kurzu se pěstouni cítili být připraveni na svou novou životní roli. Ale teprve přijetí dítěte do péče jim ukázalo, jak na odborném kurzu chyběla praktická část. Na odborné přípravě bylo malé propojení teorie a praxe. Pěstounům chybělo více ukázek z reality, beseda se zkušenými pěstouny, kazuistiky dětí, stáže v rodinách, exkurze v různých zařízeních, přednášky odborníků z praxe, např. sociální pracovníce, psychologa. Ti vědí, jak proces probíhá a co pěstouni mohou očekávat a jejich přednášky jsou účelné. S odstupem času si pěstouni uvědomili, že nejvíce postrádali přednášku právníka, neboť PPPD sebou přináší mnoho úskalí a překvapení. Nedřívě si pěstouni pomáhají mezi sebou a poté se obracejí na doprovázející organizaci, či sociální pracovníci. Odborná příprava je tedy základem pro pěstouny na PPPD. Nutná je však další spolupráce s doprovázející organizací. Ve městě Brně a v Pardubickém kraji se jí stala organizace, kde pěstouni absolvovali odbornou přípravu. Jedná se o pět případů z osmi dotazovaných. Tím mohu říci, že pěstouni v multidisciplinárním týmu získali důvěru a navázali tak budoucí spolupráci. Na lektory se obrací s dotazy a lektoři mohou jejich problémy vnést do další odborné přípravy a tím se začne přípravný kurz více naplňovat zkušenostmi a případy z praxe. V rámci získaných odpovědí jsem zjistila, že počet hodin odborné přípravy by se měl navýšit a také je žádoucí, aby odborná příprava probíhala jen pro skupinu pěstounů na přechodnou dobu. Sloučení s ostatními zájemci o NRP není vhodné řešení.

V druhé části výzkumu jsem zkoumala, jaké služby pěstouni vyžadují a zda jsou dostupné. Vycházela jsem z teoretické části, kde uvádím nutnost sepsání dohody o výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu. Tuto problematiku jsem zvolila z důvodu, že jsem chtěla zjistit, zda odborná příprava poskytuje žadatelům dostatek důvěry, aby s ní nadále spolupracovali.

Nejčastěji jsou využívány služby psychologického poradenství, doprovázení, poskytnutí vzdělávání a finanční pomoc. Doprovázení a asistenci využívají pěstouni při kontaktu s původní rodinou. Situace spojená s odchodem dítěte z rodiny je emočně a psychicky náročná. Přesto, že na odborném kurzu je tato situace probírána, pěstouni vyhledávají tuto formu poradenství. Na pomoc psychologa se obracejí i s problémy souvisejícími s péčí o dítě. Psychologická pomoc je pro pěstouny dobře dostupná. Pokud není možné provést sezení s lektorem, tak na každém Krajském úřadu pracuje psycholog, na kterého je možné se obrátit. Všechny služby, které pěstouni vyžadují, jsou dostupné.

8 DISKUZE

Ve své analytické části jsem vždy vyhodnocovala okruhy otázek, které směřovaly k určitému tématu. Okruhy témat jsem volila, tak aby se vzájemně prolínaly, navazovaly na sebe. Cílem mého výzkumu bylo nalézt odpověď na stanovenou otázku: *Jak z pohledu pěstounů pomáhají odborné přípravy s adaptací a výchovou dítěte, umístěného v pěstounské péči na přechodnou dobu.*

Mnou vybraný výzkumný vzorek splnil kritérium možnosti více úhlů pohledu a zkušeností s organizacemi. V době, kdy jsem prováděla rozhovory, bylo v Jihomoravském kraji dvanáct proškolených pěstounů, čtyři byli ochotni se mnou provést rozhovor. Další dva kontakty jsem získala během rozhovorů a zbývající dva jsem vyhledala prostřednictvím internetu. Vyhledávání a uskutečnění rozhovorů bylo především časově náročné.

V teoretické části popisují odbornou přípravu, její specifika, podmínky, obsah. V praktické části jsem hledala odpověď, jaký názor na odborný kurz mají pěstouni na přechodnou dobu. Jak oni vnímají celý proces a v čem shledávají přínos odborného kurzu. Odborný kurz je hodnocen pozitivně. Pěstouni ho považují za nutnost a dle nich je v celém procesu velice důležitý, už jen proto, že slouží jako úvod do problematiky.

Časový rámec je stanoven na 72 hodin. Všichni dotazovaní se shodli, že počet hodin je nedostatečný, odborná příprava by měla trvat déle, aby během kurzu byl prostor i na dotazy a diskuze. Na otázku týkající se počtu hodin jsem získala od KP stejné odpovědi. Dle mého názoru by odborná příprava mohla navýšit časovou kapacitu. A nad rámec stanovených hodin pořádat odborné semináře, přednášky s konkrétním zaměřením se na problematiku, kterou pěstouni vyžadují. V rámci odborné přípravy nejvíce pěstouni postrádají praktickou část. Dle nich byla na odborném kurzu málo propojena teorie s praxí. Dle mého názoru, má svou důležitou roli vystoupení zkušených pěstounů, kteří už mají praxi a mnohou tak nejlépe vypovědět, s jakými problémy se mohou budoucí pěstouni setkat. Sdílení příběhů dětí, samozřejmě se zachováním anonymity, je dle mého úsudku velikým přínosem.

Na odborné přípravě pěstouni zcela postrádali přednášky z právního hlediska. Nebyly jim zodpovězeny otázky, které považují za velice důležité - na jakou ochranu mají ze strany státu nárok, jaké mají práva, kde se jich mohou domáhat. Pěstouni se obávají trestní odpovědnosti v případě úrazu dítěte. Na základě získaných odpovědí mám dojem, že by bylo vhodné do přípravného kurzu zavést více právnických zkušeností. Považuji za důležité, aby zájemci o PPPD byli včas informováni o právních skutečnostech. Měli by být upozorněni na zodpovědnost, jaké mají v právním systému postavení, kam se mohou v případě potřeby obrátit a žádat pomoc. Možná by bylo vhodné uvést, jaká právní ochrana se pěstounům nabízí a zda existuje nějaké vhodné pojištění. Během péče o dítě může nastat jakákoliv krizová situace a pěstoun se může snadno stát obětí a být trestně stíhán např. ze zanedbání péče, či může být podezřelý z jiného trestního činu souvisejícího s výkonem jeho profese.

Pěstouni negativně hodnotí společnou přípravu pro všechny zájemce o NRP. Nepovažují toto rozhodnutí za šťastné, v přítomnosti ostatních zájemců se necítili příjemně, pociťovali napětí a stres. Vzhledem k tomu, že na přípravě byli i jiné formy NRP, tak přednášející neměli dostatečné množství prostoru na problémy PPPD. Tato forma péče je natolik specifická, že její osamostatnění má svůj význam. Krédem každé odborné přípravy by mělo být, aby se žadatel cítil dobře a vnímal klidnou atmosféru a to mnohdy není možné. Pokud ostatní účastníci nejsou srozuměni se smyslem PPPD, vzniká tak nechtěná napjatá atmosféra. S oddělením odborné přípravy pro pěstouny na PPPD si myslím, že by bylo vhodné i pěstouny rozdělit na skupiny, dle toho o jakou věkovou kategorii hodlají pečovat. A to z důvodu, aby měli možnost vyslechnout přednášky, které se specializují přímo na specifické problémy daného vývojového období.

Návrhy na vylepšení ze strany pěstounů se prolínaly s negativním hodnocením. Na odborné přípravě pěstouni získali různé techniky řešení problémů, měli možnost si vyzkoušet různé modelové situace, avšak v samotném průběhu PPPD se více spoléhají na svou vlastní intuici a krizové situace řeší dle vlastního uvážení. Ukázky a techniky mají spíše jako vzor, který nevyužívají. Ovšem velice oceňují jejich připravenost na přijetí dítěte. Teoreticky pěstouni věděli, jaká situace nastane, a jak proces přijetí bude probíhat.

K návrhům na vylepšení bych zařadila do odborného kurzu besedu s celou rodinou pěstounů. Děti pěstounů by měli mít právo být vyslechnuti, klást otázky. Psycholog

má v rámci vyšetření hovořit i s dětmi, ale myslím si, že by bylo vhodné, aby se účastnily i odborného kurzu, kde by měli vyhrazený prostor pro jejich projev a názory.

Myslím si, že přípravný kurz by se měl také zaměřit na péči o svou rodinu, věnovat pozornost i tomu hovořit o PPPD s vlastními dětmi, nejužšími příbuznými.

Myslím si, že je zapotřebí, aby vlastnímu dítěti byl vysvětlen smysl PPPD. Pokud se tak nestane, může nastat situace, kdy se vlastní dítě začne obávat, že také rodinu bude muset opustit.

V samotném procesu přijetí dítěte pěstouni shledávají negaci v nedostatečném množství informací o dítěti a jeho původní rodině. V případě osvojení, by chtěli větší pravomoc a to konkrétně účastnit se na výběru budoucí rodiny. Z hlediska ochrany osobních údajů budoucích osvojitelů chápu neúčast pěstounů na poradním sboru. U každého dítěte je vybráno více kandidátů a není žádoucí, aby pěstouni věděli osobní údaje ostatní žadatelů.

Smyslem odborné přípravy je kromě jiného i navázání důvěry mezi přednášejícími a posluchači. Tato vize se ve většině naplnila, pět dotazovaných uzavřelo dohodu o výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu s pořádající organizací, která se tedy stala jejich doprovázející organizací. V případě problémů se obracejí přímo na lektory z kurzu. Nejvíce využívanou službou je psychologické poradenství, o které pěstouni převážně žádají po ukončení PPPD.

Jako nejdůležitější pomoc považují finance - dávky PPPD. Jejich výše dle pěstounů není optimální a měla by navýšit. V několika situacích museli pěstouni na péči o dítě použít i své finanční rezervy. Pro pěstounky samoživitelky je finanční situace náročná. Možná by bylo vhodné, kdyby pěstouni měli nějaké úlevy, slevy, například snížení ceny jízdného MDH, přednostní právo při vyřizování na úřadech. Pěstouni si velice váží možnosti dalšího vzdělávání, kterou nechápu jako povinnost, ale jako nutnost. Jsou si vědomi svého osobního růstu a prohlubování znalostí. Vzdělávací kurzy vyhledávají u své doprovázející organizace, nebo z vlastní iniciativy na internetu.

Myslím si, že pěstouni by se měli zajímat o svůj osobní růst a doplňovat si vzdělání ve svém vlastním zájmu.

Ve městě Brně navštěvují odborné semináře pořádané organizací Trialog, Sdružením pěstounských rodin a neziskovou organizací Triáda. V hlavním městě se především jedná o organizaci Dobrá rodina. Ve vedení stojí manželé Haláskovi, kteří patří mezi velice zkušené pěstouny na přechodnou dobu. Ve své péči měli přes 11 dětí.

Přáním všech pěstounů je celková osvěta ve společnosti. Laická i odborná veřejnost není dle pěstounů s typem péče obeznámena a tak mnohdy jsou pěstouni vystaveny nepříjemným otázkám, nebo úvahám typu: „...No to bych já nikdy nemohl mít u sebe dítě a pak ho dát pryč...“. Avšak já mám za to, že pověřené instituce se snaží veřejnost informovat. Informace poskytují prostřednictvím mediálních reklam v rozhlasovém, nebo televizním vysílání. Na příslušných úřadech jsou k dispozici informační tištěné letáky. Mnoho organizací, které se zabývají danou problematikou má své internetové stránky, kde publikují různé články, brožují a tím se snaží informovat veřejnost.

ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem se věnovala přípravě žadatele na profesionální pěstounskou péči. K výběru tématu mě inspirovala praxe v daném oboru a také touha po nových poznacích, které po svém návratu z rodičovské dovolené využiji pro své zaměstnání. Práce je rozdělena na dvě části - teoretická a praktická část.

V teoretické části se věnuji problematice NRP. Rozebírám zde jednotlivé typy náhradní rodinné péče. Svou pozornost soustřeďuji na problematiku pěstounské péče na přechodnou dobu. Zmapovala jsem smysl PPPD, výčet dětí, které jsou pro tento typ péče vhodné a ideální model profesionálního pěstouna. Ve druhé kapitole popisuji celý proces zprostředkování žádosti o PPPD. Od myšlenky žadatele stát se profesionálním pěstounem až po vydání rozhodnutí o zařazení do evidence osob, vhodných stát se profesionálními pěstouny. V této kapitole se podrobně zaměřuji na odbornou přípravu, kterou jsou všichni žadatelé o NRP povinni absolvovat. Zjišťovala jsem cíle odborné přípravy, smysl a pochopení kurzu. Popisuji obsahový rámec odborného kurzu a očekávání žadatelů. V krátkosti představuji organizace, kde probíhá příprava. Pro účel své práce jsem si zvolila organizace z kraje Jihomoravského, Středočeského a Pardubického. Různé kraje jsem volila záměrně, abych získala odlišnosti, specifika i společné znaky odborné přípravy, což se podařilo. Ve třetí kapitole teoretické části jsem se zaměřila na specifické potřeby pěstounů na přechodnou dobu. Uvádím povinnost podepsání dohody o výkonu PPPD a specifické potřeby, které vycházejí z praxe pěstounů. Tuto kapitolu jsem zvolila, abych zjistila, kdo pěstounům na PPPD nejvíce pomáhá a o jaké specifické služby mají zájem a jaké je propojení s odbornou přípravou.

Praktickou část jsem rozdělila do dvou oddílů metodologie, kde jsem teoreticky vysvětlila zpracování a tvorbu výzkumu, v druhé části, jsem vyhodnotila získané informace. Zvolila jsem metodu kvalitativního výzkumu, a to z důvodu získání vhodných informací a proniknutí do hloubky problému. Odpovědi na mé otázky jsem získala z rozhovorů, které jsem individuálně provedla s osmi KP. Vzhledem k povaze mého výzkumného problému považuji metodu rozhovoru a osobního setkání za nejvhodnější. Získaná data mě pomohla nalézt odpověď na výzkumnou otázku: „*Jak z pohledu pěstounů pomáhají odborné přípravy s adaptací a výchovou dítěte umístěného v pěstounské péči na přechodnou dobu?*“

Na základě odpovědí se mi podařilo zjistit, že pěstouni odbornou přípravu chápou jako nutnost a povinnost, její smysl vidí především v ujasnění si své nové životní role a pochopení smyslu PPPD. Přípravný kurz pěstounům pomáhá jako teoretický rámec, o který je možno se opřít. V případě problémů si pěstouni jsou vědomi, kde mohou žádat o pomoc. Dle jejich názoru je přípravný kurz časově nedostatečný. Nedostatky shledávají v malém propojení teorie s praxí a zcela chybějí přednášky od odborníků z právní praxe. Odborná příprava má být provázena pocitem jistoty, přátelství a klidné atmosféry, bohužel v několika případech se tato vize nenaplnila, a to z důvodu absolvování přípravného kurzu společně s ostatními žadateli o NRP. PPPD by měla mít celých 72 hodin oddělených a speciálně zaměřených pouze na tento typ péče. Každý pěstoun je povinen uzavřít dohodu o výkonu PPPD. Zde se mi podařilo zjistit, že navázání důvěry s lektory odborného kurzu je prospěšné. Pět z osmi dotazovaných uzavřeli dohodu o výkonu PPPD s organizací, kde absolvovali odbornou přípravu. Z mého pohledu tuto skutečnost chápu jako pozitivum, neboť uzavření dohody má dva významy. Pěstouni vědí, kdo jim s daným problémem pomůže, mají v lektorovi důvěru a následně může lektor do dalšího přípravného kurzu zařadit více praktických ukázek a zkušeností pro budoucí pěstouny. Tím se podaří naplnit přání pěstounů, aby na přípravném kurzu byla více propojena teorie s praxí. Za nejčastěji využívanou službu patří zprostředkování dalšího vzdělávání a psychologické poradenství. Nejprínosnější pro pěstouny je finanční pomoc.

V rámci bakalářské práce jsem si uvědomila, jak prospěšná a užitečná je pěstounská péče na přechodnou dobu. Systém péče je velice důležitý pro správný vývoj dětí, snaží se předcházet patologickým jevům a podporuje původní rodinu, dává dětem možnost strávit dobu čekání na jeho další životní etapu v profesionální, ale zároveň rodinné atmosféře. Propojení sociální pedagogiky vidím především v efektivní a účinné pomoci potřebnému dítěti. Poskytuje se dítěti možnost prožít přechodné období v domácím prostředí a přitom se na řešení jeho situace podílí odborný tým. V první řadě je to profesionální pěstoun, kdo dítěti podá pomocnou ruku. Jeho příprava a vzdělání jsou velice důležité, aby jeho pomoc byla efektivní a účinná.

RESUMÉ

V bakalářské práci jsem se zaměřila na problematiku přípravy žadatelů na pěstounskou péči na přechodnou dobu.

V teoretické části věnuji pozornost procesu přípravy žadatelů. Definovala jsem institut náhradní rodinné péče a podrobněji se zmínila o smyslu a průběhu pěstounské péče na přechodnou dobu. V dalších kapitolách se cíleně zaměřuji na problematiku přípravy žadatelů, uvádím její smysl, cíle a obsahovou strukturu, očekávání žadatelů. Významná pro mou práci je kapitola: *Příprava žadatele na výkon své nové životní role*, kde podrobně popisuji proces zprostředkování náhradní rodinné péče a svou pozornost soustřeďuji na odborný přípravný kurz. V ČR existuje několik organizací, které přípravy pro budoucí PPPD organizují. Pro účel své práce zmiňuji dvě organizace z Jihomoravského kraje a dvě organizace ze Středočeského kraje a jednu organizaci z Pardubického kraje. V poslední kapitole uvádím specifické potřeby pěstounů na přechodnou dobu, vycházím z dohody o výkonu PPPD, kterou jsou všichni pěstouni povinni uzavřít.

Výzkum realizovaný v empirické části mi umožnil proniknout do hloubky problematiky odborné přípravy. Odhalila jsem pozitiva odborné přípravy a ujasnila si její důležitost v procesu zprostředkování, ale také jsem zjistila nedostatky, které by bylo vhodné zlepšit. Odborná příprava je provázána s potřebami pěstounů a to ve smyslu uzavření dohody o výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu.

RESUMÉ VE SVĚTOVÉM JAZYCE

In the thesis I focused on the issue of preparation of applicants for foster care temporarily. In the theoretical part concentrates on the process of preparing applicants. I have defined the Institute of foster care and detail mentioned about the meaning of a foster care during a temporary period. In subsequent chapters focus specifically on the issue of preparation of applicants, present its meaning, objectives and content structure, expectations of applicants. Important for my work is the chapter: *Preparation of applicants to exercise their new life roles*, which describe in detail the process of procurement of substitute family care, and their attention is focused on professional preparation course.

In the Czech Republic there are several organizations that prepare future foster parents organize. For the purpose of his work mentions two organizations from the Southern Region and two organizations from the Central Region and one organization from the Pardubice Region. In the last chapter the specific needs of foster parents temporarily. I come from an agreement on performance PPPD, which are all foster parents are required to close.

The research carried out in the empirical part, allowed me to penetrate to a depth of training issues. I discovered positive training and clarify its importance in the mediation proces. But I found weaknesses that could be improved. Training is linked with the needs of foster parents, in the sense of the conclusion of the foster care temporarily.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BUBLEOVÁ, Věduna. Co u nás ještě chybí? In: KOLUCHOVÁ, Jarmila a Zdeněk MATĚJÍČEK. *Osvojení a pěstounská péče*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002, s. 31 - 32. ISBN 80-7178-637-3.

BUBLEOVÁ, Věduna. Děti potřebují rodiče, rodiče potřebují děti. In: KOLUCHOVÁ, Jarmila a Zdeněk MATĚJÍČEK. *Osvojení a pěstounská péče*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002, s. 11 - 25. ISBN 80-7178-637-3.

BUBLEOVÁ, Věduna a kol. *Mezinárodní srovnání přístupů a forem realizace pěstounské péče se zřetelem k využití profesionálních pěstounů při řešení situace ohroženého dítěte a reintegrace rodiny*. Praha: Středisko náhradní rodinné péče VÚPSV, 2002, 63 s.

BUBLEOVÁ, Věduna a Jiří KOVAŘÍK. Organizace náhradní rodinné péče. In: MATĚJÍČEK, Zdeněk et. al. *Náhradní rodinná péče: průvodce pro osvojitele a pěstouny*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999, s. 31 - 42. ISBN 80-7178-304-8.

Česká Republika. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. In: Sbírnka zákonu České republiky č. 359/1999. 09.12.1999.

Dávky pěstounské péče 2013. Vyd. 1. Praha: MPSV, 2013, 12 s. ISBN 978-80-7421-058-7.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Vyd. 3. Praha: Karolium, 2002, 374 s. ISBN 80-246-0139-7.

FERJENČÍK, Ján. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2010, 255 s. ISBN 978-80-7367-815-9.

GABRIEL, Zbyněk a Tomáš NOVÁK. *Psychologické poradenství v náhradní rodinné péči*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 144 s. ISBN 978-80-247-1788-3.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6.

HADERKA, Jiří a František BRABENEC. *Pěstounská péče v otázkách a odpovědích*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 1979, 153 s.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2012, 407 s. ISBN 978-80-262-0219-6.

INSTITUT PROJEKTOVÉHO ŘÍZENÍ A.S. *Analýza náhradní rodinné péče v České republice: Závěrečná zpráva* Pardubice, 2013 Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/16437/analyza_SNRP.pdf.

JEŘÁBEK, Hynek. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Karolinum, 1993, 162 s. ISBN 80-7066-662-5.

Kdo jsme a co děláme. *Asociace náhradních rodin České republiky* [online]. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: <http://www.anrcr.cz/anrcr>.

KOHOUTEK, Rudolf. *Poznávání osobnosti (se zřetelem k volbě povolání)*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 1973, 141 s. ISBN 978-80-7204-200-5.

KOLUCHOVÁ, Jarmila. *Psychický vývoj dětí v pěstounské péči*. Praha: MPSV, 1992, 139 s. ISBN 80-85529-01-7.

KOLUCHOVÁ, Jarmila. Potřebují adoptivní a pěstounské rodiny odbornou pomoc? In: KOLUCHOVÁ, Jarmila a Zdeněk MATĚJÍČEK. *Osvojení a pěstounská péče*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002, s. 47 - 50. ISBN 80-7178-637-3.

KONEČNÁ, Hana a Lucie KOUBOVÁ. *Monitoring příprav na náhradní rodinnou péči v České republice, (popis současného stavu)*. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2010, 115 s. ISBN 978- 80-87455-00-5.

KOVAŘÍK, Jiří a Věduna BUBLEOVÁ. Organizace náhradní rodinné péče. In: MATĚJÍČEK, Zdeněk et al. *Náhradní rodinná péče: průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999, s. 31 - 42. ISBN 80-7178-304-8.

KOVÁŘOVÁ, Simona. *Výroční zpráva NRP 2012* [online]. 2012 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: http://www.dcpaprsek.org/images/stories/Vrokn_zpva_2012_NRP.pdf

MACELA, Miroslav. Dohody o výkonu pěstounské péče. *Právo a rodina: rodina, manželství, děti a mládež, dědictví*. Praha: Linde, 2013, roč. 15, č. 7, s. 1-5. ISSN 1212-866X.

MACELA, Miroslav. *Metodické doporučení: Informace k PPPD*, MPSV, 2013.

MATEJ, Vladislav et al. *Profesionálny rodič, alebo guľatá kocka, Sprievodca profesionálnou náhradnou výchovou v rodine*. Bratislava: O.s. Návrat., 2000, 78 s. ISBN 80-967908-1-1.

MATĚJÍČEK, Zdeněk. Psychologická hlediska náhradní rodinné péče. In: MATĚJÍČEK, Zdeněk et al. *Náhradní rodinná péče: průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999, s. 43 - 53. ISBN 80-7178-304-8.

NECKÁŘ, Petr. *Adopce a pěstounská péče, aneb, Jak na to*. Vyd. 1. Statutární město Hradec Králové: Hradec Králové, 2009, 40 s. ISBN 978-80-904264-4-3.

NOŽÍROVÁ, Jana. *Náhradní rodinná péče*. Praha: Linde Praha, 2012, 40 s. ISBN 978-80-8613191-7.

O Nás. *DC Paprsek: komplexní péče o děti a mládež s postiženími* [online]. 2009 [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://www.dcpaprsek.org>.

O přípravách NRP. *Dětské centrum Paprsek* [online]. ©2009 [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://www.dcpaprsek.org/rodinne-centrum/pripravne-kurzy-nrp/o-pripravach-nrp>.

O Sdružení. *Sdružení pěstounských rodin* [online]. ©2009 [cit. 2013-12-12]. Dostupné z: <http://www.pestouni.cz/pestouni/onas/cz/>.

Otevřené výcviky a semináře pro žadatele o NRP. *Natama: Institut náhradní rodinné péče* [online]. 2014 [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: <http://natama.cz/?sid=45>.

Pěstounská péče na přechodnou dobu pro nejmladší děti. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2011, 81 s. ISBN 978-80-7421-039-6.

Poslání. *Trialog* [online]. ©2010 [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://www.trialog-brno.cz/o-trialogu/poslani/>.

Profesionální pěstoun musí umět odpovědět na otázku: Proč už mě nechcete? *Česká televize: televizní studio Brno* [online]. 1996 - 2014, 15. 2. 2013 [cit. 2014-01-17]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/extra/214152-profesionalni-pestoun-musi-umet-odpovedet-na-otazku-proc-uz-me-nehcete/>.

Příprava budoucích osvojitelů a pěstounů. *Trialog* [online]. ©2010 [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://www.trialog-brno.cz/soucasne-programy/nahradni-rodinna-pece/priprava-budoucich-osvojitelu-a-pestounu/>.

REINSTEIN, David A. *Professional Foster Parents: Parenting as a Paid Living: A Necessary Option for Many Children*. [online]. 7.1. 2011 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: <http://voices.yahoo.com/professional-foster-parents-parenting-as-paid-living-7520964.html?cat=25>.

ROHÁČEK, Marek a Vladislav, MATEJ. *Hľadáme rodičov alebo aj opustené deti potrebujú rodinu*. Bratislava: Návrat, občianske združenie, 2009, 24 s. ISBN 978 – 80 – 969621.

ROTREKLOVÁ, Eva a Veronika HOFROVÁ. *Odborná příprava budoucích pěstounů a osvojitelů: Koncepční a metodické poznámky*. Brno: Triáda – poradenské centrum o. s., Brno, All rights reserved, 2009, 38 s. ISBN 978-80-254-4588-4.

RULÍKOVÁ, Klára. *Metodické doporučení MPSV č. 6/2009 k pěstounské péči na přechodnou dobu*. Praha: MPSV. 2009.

STRAUSS, Anselm a Juliet CORBINOVÁ. *Základy kvalitativního výzkum: postupy a techniky zakotvené teorie*. Stanislav Ježek. Brno: Albert, 1999, 195 s. ISBN 80-85834-60-X.

ŠKOVIERA, Albín. *Dilemata náhradní výchovy: [teorie a praxe výchovné péče o děti v rodině a v dětských domovech]*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 143 s. ISBN 9788073673185.

TEPLÁ, Olga. *Pěstounská péče*. Praha: Organizační a tiskové oddělení Ministerstva práce a sociální věci ČSR, 1974, 134 s.

VÁVROVÁ, Alena et. kol. *Přípravy pro budoucí náhradní rodiče*. Vyd. 1. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, o. s., 2012, 69 s. ISBN 978-80-87455-16-6.

VAVŘÍK, Michal. *Vybrané sociologické problémy*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2010, 66 s.

Vznik a historie Trialogu. *Trialog* [online]. ©2010 [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://www.trialog-brno.cz/o-trialogu/vznik-a-historie-trialogu/>

ZEZULOVA, Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012, 197 s. ISBN 978-80-262-0065-9.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

NRP	Náhradní rodinná péče
PP	Pěstounská péče
PPPD	Pěstounská péče na přechodnou dobu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OSPOD	Orgán sociálně právní ochrany dětí
Natama	Institut náhradní rodinné péče
DC	Dětské centrum

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1. Schéma pojmů konceptualizace (str. 38)

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha I: Scénář rozhovoru
- Příloha II: Přepis rozhovoru s KP 1
- Příloha III: Přepis rozhovoru s KP 2
- Příloha IV: Přepis rozhovoru s KP 3
- Příloha V: Přepis rozhovoru s KP 4
- Příloha VI: Přepis rozhovoru s KP 5
- Příloha VII: Přepis rozhovoru s KP 6
- Příloha VIII: Přepis rozhovoru s KP 7
- Příloha IX: Přepis rozhovoru s KP 8

PŘÍLOHA I:

Scénář rozhovoru:

1. Otázky k faktické části

- Kdy jste absolvovali přípravy žadatelů?
- V jaké organizaci příprava probíhala?
- Kolik žadatelů se účastnilo přípravy?

2. Otázky k očekávání a hodnocení kurzu

- Jak hodnotíte přípravný kurz - délka, struktura, tematické bloky?
- Jaké jste měli od přípravy očekávání?
- Byla očekávání naplněna?
- Plní příprava žadatelů dle Vás svůj smysl?
- V čem pro Vás by kurz nejpřínosnější?

3. Otázky k návrhům na vylepšení

- Je nějaké téma, které jste na přípravě postrádali?
- Co byste chtěli na přípravách zlepšit, čemu by se dle Vás měla věnovat větší pozornost?
- Byla Vám po skončení přípravného kurzu nabídnuta další individuální péče?

4. Otázky k využití poznatků z kurzu

- Pomohly Vám získané znalosti na přípravě zvládnout situaci přijetí dítěte do rodiny?
- Využíváte poznatky získané na přípravě při výchově dítěte?
- Nebo používáte metody, které máte osvědčené s výchovou vlastních dětí?
- Dokážete rozpoznat potřeby dětí, které jste přijali do péče a dokážete tyto potřeby uspokojit?

5. Adaptace dítěte

- Kolik dětí jste již měl (a) v péči?
- Jak probíhalo přijetí dítěte do rodiny?
- Jak hodnotíte proces přijetí dítěte do rodiny?
- Je něco co byste chtěli, aby bylo jinak?

6. Otázky k výchově dítěte

- S jakými problémy v péči o dítě jste se setkaly?
- Využíváte techniky řešení problémů, které Vám byly ukázány na odborné přípravě?
- Vyhledáváte pomoc odborníků?
- Máte možnost konzultovat problémy s lektory s přípravného kurzu?

7. Otázky k pomoci ze strany státu

- Jaká pomoc ze strany státu Vám je nabídnuta?
- Máte svou sociální pracovníci, či jiného odborníka, na kterého se v případě problémů můžete obrátit?
- Kde jste žádali o pomoc?
- Jakou formou pomoc probíhala?
- Jaká byla péče o Vás a vaši rodinu po odchodu dítěte?

8. Prostor pro Vaše případné poznámky, či doplnění k předešlým otázkám

PŘÍLOHA II.

Přepis rozhovoru s KP 1.

Ráda bych se Vás zeptala, zda souhlasíte s nahráváním rozhovoru, nahrávka je určena jen pro mou potřebu, nebude nikde uveřejněna. Jistě, souhlasím.

1. Organizační část

První otázky se budou týkat organizačních věcí a to kdy a kde jste absolvovala přípravný kurz? Přípravu jsem absolvovala na Trialogu, na podzim roku 2012 myslím září až listopad to trvalo. Byla to příprava přímo pro nás pěstouny na přechodnou dobu. Myslím, že to bylo moc dobře, protože přece jen my jsme něco jiného, než klasičtí pěstouni a takže to oddělení mě vyhovovalo.

Kolik párů se přípravy účastnilo? My to měli komorní, asi 4 páry.

Myslíte si, že počet hodin určený k přípravě je dostačující? Ne určitě to je hodně málo, na to, že si máte zapamatovat tolik informací. Mělo by být více hodin a díky tomu by třeba bylo více prostoru pro diskuzi.

2. Otázky k očekávání a hodnocení kurzu:

Ráda bych se Vás zeptala, jak hodnotíte přípravný kurz? Myslím na Trialogu, mám především na mysli jeho délku, strukturu? Bylo to úžasné, ale hodně psychicky náročné. Získali jsme mnoho informací, ale za tak krátkou dobu to nebylo možné vše vstřebat a zapamatovat si. Měli to všechno pěkně uspořádané a ucelené. Byl tam lékař, sociální pracovník, pediatr, psycholog. Řešili jsme tam úplně všechno, člověk se nebál, měli jsme mezi sebou důvěrný vztah.

Jak kurz probíhal? Měli jste semináře jen ve všední dny, nebo jste v organizaci musela strávit i víkend? Někdy jsme tam museli být ve všední den a pak taky myslím dva víkendy, kdy jsme přespávali. Ty víkendy se mi zdály jako nejlepší. Školili nás psychologové a taky došli na konzultaci psychologové z KU, naše sociální pracovnice a pěstouni.

Byla pro Vás diskuze s pěstouny přínosná? No poslechla jsem si je, ale více přínosné pro mě byly návštěvy zařízení, kde byli děti. To hodnotím jako velice přínosné. Víte oni klasičtí pěstouni, to je úplně jiná práce, než ta naše.

Měla jste od přípravy nějaké očekávání? Já jsem se těšila na něco nového a na přátelské prostředí, na to že poznám nové lidi, budu chytřejší (smích a rozhovor byl přerušen, protože chlapeček v postýlce zaplakal a pěstounka se odběhla podívat, co potřebuje. Pomlka byla 3 minuty)

Byla Vaše očekávání splněna? Určitě ano, ty přípravy byly úžasné, lektoři báječní, snažili se nám vyjít maximálně vstříc. Ale to nejdůležitější Vás nikdo nedokáže naučit, to si prostě musíte zažít.

Plní příprava žadatelů dle Vás svůj smysl? Určitě ano, už jen v tom, aby si člověk uvědomil, zda zvládne přijmout takový úděl. Dozvíte se tam plno informací a věcí, které jste předtím nevěděli a dokážete si tak zhruba představit, zda to je pro Vás nebo ne.

V jakém zařízení jste byli na prohlídce? Je to myslím bylo v Bystrci, tam je ten Chovánek a pak v SOS vesničce.

V čem pro Vás byla příprava nejpřínosnější? Ve všem (smích). Byla tam témata, která mě zajímala. Myslím si, že to byl spíš takový úvod do problematiky, protože těch hodin co máme absolvovat je hrozně málo. Myslím si, že by kurz měl být delší. Dostanete hodně informací a není ve vašich silách si vše

zapamatovat. Taky pro mě bylo důležité, že jsem si lektorům navázala důvěru. Oni byli ochotní a snažili se nám maximálně vyhovět.

3. Otázky k návrhům na vylepšení:

Je nějaké téma, které jste na přípravě postrádali, krom toho jste již uvedla? No určitě by se s námi víc měl probírat smysl PPPD a také to jaké máme práva, o povinnostech nám toho řekli dost, ale o tématu jak se máme bránit, nebo na co máme nárok. To nám nikdo moc neřekl. Musím si to teď vyhledávat sama a to je obtížné.

Co byste chtěla na přípravách zlepšit, čemu by se dle Vás měla věnovat větší pozornost? Kdyby to záleželo na mě, určitě bych zvýšila počet hodin a více exkurzí.

Byla Vám po skončení přípravného kurzu nabídnuta další individuální péče? Ano, já s nimi nadále spolupracuji, protože tam mám podepsanou dohodu. (Opětovné přerušení rozhovoru z důvodu pláče miminka. Pěstounka si ho tedy vzala do náruče a po zbytek rozhovoru byl u ní).

4. Otázky k využití poznatků z kurzu:

Pomohly Vám získané znalosti na přípravě zvládnout situaci přijetí dítěte do rodiny? Pomohly mně, dalo by se říci po té právní stránce. Měla jsem neucelenou představu, jak to bude pravděpodobně probíhat. Ale jinak ne.

Využíváte poznatky, znalosti získané na přípravě při výchově dítěte? Určitě si vzpomenu, ale spíše jedním dle své intuice. Z počátku jsem je využívala, když jsem nevěděla, jak to bude s přijetím dítěte, tak to jsem hodně vzpomínala, co nám psycholog na kurzu říkal, třeba jak se to dítě může chovat, jak na něj máme pořád mluvit a hladit ho, ono to stejně vyplyne v praxi samo, takové věci, ale vzpomínám, si že nám to tam říkali.

Dokážete rozpoznat potřeby dětí, které jste přijali do péče a dokážete tyto potřeby uspokojit? To se učím, sice jsem vychovala své dvě děti, ale každé miminko je jiné a musíte se naučit rozpoznat jeho potřeby, mnohdy je to složité, ale chce to trpělivost a trpělivost. Když mám problém, tak hledám na internetu třeba nějaké diskuze, kde si maminky vyměňují zkušenosti.

5. Adaptace dítěte

Kolik dětí jste již měl (a) v péči? Toto je třetí dítě.

Jak staré děti jste měla předtím? Právě tam ty jsem měla z porodnice, a obě byly nedonošená. Natálka měla něco přes dvě kila a dávali mě jí, když měla 14 dní, a Honzík, také neměl ani tři kila a dávali mě ho v osmi dnech. A vždycky jsme je předávala do adopce, když jim bylo kolem těch dvou měsíců. A tady toho dle miminka se nemůžu nabažít, protože ty miminka předtím jsem předávala, kdy se začaly usmívat a komunikovat, ale tady toto se už na mě usmívá a komunikuje a to je něco nádherného. Je to úplně jiný, člověk si to užívá. Je to fajn no (pěstounka se usmála a malého pohladila po tvářičce, on spinkal u ní na klíně).

Jak probíhal proces předání dítěte do rodiny? Obě miminka šli do osvojitelské rodiny, pro obě miminka byly vybrány ty nejlepší rodiny, jsem za to šťastná. Ty miminka se mají úplně královsky (smích). Oni by za děti i dýchali. Občas mě zavolají anebo pošlou fotičku. Za to jsem velice ráda. Tam je nejhorší ten první moment, když Vám zavolají. Vy si to miminko vypláte a najednou ho máte dát pryč. S Natálkou jsme byli v parku, když mě volala její sociální pracovnice, která mě řekla, ať držím pěsti, že zítra zasedá poradní sbor a budou vybírat vhodné rodiče pro ni. Mě se úplně zastavilo srdce, sem si sedla a musela jsem to vydýchat. A s tím do toho jdete, jste školení, všechno, ale ta realita je nepředstavitelná. Ty emoce tam lítají, takže potom jsem si jen říkala, vlastně tam byla ještě taková legrace, protože já jsem z toho byla

tak na nervy, že jsem mluvila ještě s panem psychologem na kraji a říkala jsem mu „ vyberte strašně důkladně, protože to je tak krásný dítě, nádherný, hodný, ta holčička je úplně dokonalá“ (smích). Oni vlastně v úterý vybírali a ve středu mě volal, že už vybrali a věří, že budu spokojená a že v pátek si pojedou vyřídit formality a chtěli by malou navštívit. S tím jsem samozřejmě souhlasila, domluvila se ať dojedou tak kolem půl desáté. Protože ona tak kolem 6 papala a pak si ještě chvilku poslala a papala zas kolem 9 hodiny. No v pátek nebylo ještě půl deváté a oni už tady byli (smích). A teď ty nervy, když jsem stála za dveřmi a čekala jsem, jak budou vypadat a jak se budou chovat. Já vždycky dám na ten první dojem jo, jak mě ty lidi osloví. A mně se moc líbili. Bylo to hrozně dojemné, malá ještě spala, když přišli a tak jsem jí říkala, že se můžou jít podívat, a ta budoucí maminka jak došla ke koši, kde malá spala, tak se rozplakala, tatínek stál krok za ní a taky na něm bylo vidět jak je dojatý a lesknou se mu oči a já jsem stála u dveří a taky jsem začala plakat (smích). Jo byla to hrozně nádherná chvíle. Sice se školíte a máte nastudované všemožné materiály, ale nedá se na to připravit. Jsou to věci, co Vás nikdo nenaučí. Pak když jsme tady seděli, ta říkali: „my jsme měli takové nervy, nám na kraji říkali, že když se Vám nebudeme líbit, tak že nám ji nedáte“ (smích). Tak jsme si to spolu všechno vyjasnili.

Jak probíhalo přijetí dítěte do rodiny? U prvních dvou to bylo v pořádku, přivezla jsem si je z porodnice. Tady ten poslední tam to bylo složitě. On už byl v Chovánku, protože nikdo z pěstounů v té době nebyl volnej, a vlastně se čekalo, protože maminka měla podepsat souhlas, ale nedostavila se, takže nebyl právně volný. Takže mě ho právě proto dali, moje sociální pracovnice právě říkala, že je hodně komunikativní a že by se už potřeboval na někoho už napojit. Byla jsem za ním dvakrát na návštěvě a zamilovala jsem si ho. No a teď čekáme na soud, aby určil, že už bude volný a bude moc jít do rodiny.

Jak hodnotíte proces přijetí dítěte do rodiny? Ale jo, bylo to dobré, akorát jak je to všechno asi nové, tak nikdo pořádně neví, co má dělat. Třeba ze začátku jsem měla velmi špatnou spolupráci s příslušným OSPODEM, ale pak jsme si to vyříkali a teď už je to lepší. Problém u mě je, že sice jsem řidička, ale jak mám vést dítě, tak to nemohu, prostě mě to nejde. Asi to má svůj důvod a ten nahoře ví proč to tak zařídil (paní ukázala prstem na nebe). A když si máme nějaké dítě převzít, tak to musí být sanitkou se zaměstnancem soudu. To je potom zdlouhavé. To čekání na potvrzení, že můžu dítě převzít a potom čekání na sanitku.

Je něco co byste chtěla, aby bylo jinak? Je to zdlouhavé, ale asi to tak má být. Spíš bych uvítala, aby při seznamování a potom adaptování dítěte s novými rodiči bylo co nejméně lidí. Poprvé zde byli i psychologové a sociální pracovnice a to bylo hodně náročné. Ráda bych, aby to proběhlo v intimitě a soukromí, ale vím, že je nutné, aby i odborníci na celou situaci dohlíželi.

Jaká byla péče o Vás a Vaší rodinu po odchodu dítěte? Když jsem předala první holičku, tak jsem se sesypala. Sedla jsem si do křesla a plakala jsem. Při loučení jsem jim říkala, že musím respektovat anonymitu a určitě jim nebudu volat, ale že kdyby oni chtěli, tak za nějakou fotečku nebo pohled budu ráda. V obou případech se mně rodiče ozývají, dokonce mě s Natálkou na Vánoce přijeli navštívit. Víam, že jsou v dobrých rukách, ale stejně Vás to užírá. U té malinké mě to trvalo asi tři týdny. Den po předání Natálky mě zazvonil mobil a volali mě, zda bych nechtěla do péče další dítě. I když mě to lámalo srdce tak jsem to odmítla, protože jsme nebyla schopná dál fungovat. Odborníci, tomu říkají myslím fáze truchlení, a to opravdu tak bylo. Měla jsem i takové ty reflexy, že se v noci vzbudíte a rychle se běžíte podívat do koše, zda je mimi v pořádku, a pak Vám dojde, že už tam vlastně není. Najednou máte uvnitř takovou prázdnotu a nevíte co s tím. Radši jsem se domluvila s psychologem z Trialogu na sezení. Byla jsem plná emocí a potřebovala jsem to někomu sdělit a on je ta pravá osoba, je to člověk s praxí a hlavně dokáže pochopit, co cítím. I když v rodině mám velikou oporu, tak toto bylo lepší. Psycholog mě doporučil, ať si odpočnu, tak jsem na týden odejela do zahraničí na last minit. Pěkně jsem se zregenerovala a načerpala sílu (smích). Vy si to v té hlavě musíte srovnat, ale je Vám smutno. Dala jsem si pauzu měsíc a pak jsem zavolala na KU, že jsem připravená na další dítě. Asi do týdne mě volali, že mají pro mě Štěpánka. U něj ten odchod byl už jednodušší, a hlavně jsem si tam hodně sedla s tou maminkou. Ta maminka tady u mě byla snad celý týden, než se s malým sehráli. Oni byli malému u vzhledově podobní a ten odchod jsem už snesla lépe.

Byl s Vámi odchod dítě z rodiny probírán na přípravě? Ano, toto téma jsme tam načali, psycholog z Trialogu nám nabídl, že mu můžeme kdykoliv zavolat, jakmile se budeme cítit zle.

6. Otázky k výchově dítěte:

S jakými problémy v péči o dítě jste se setkaly? Tak řešila jsem nějaké zdravotní problémy dětí, ale vše se vyřešilo kladně. Spíše je problém s tím, že se nemáte moc na koho obrátit. Protože jste na všechno sama, co se týče zaregistrování dítěte k lékaři. Naštěstí zde mám lékařku, které jsem vysvětlila situaci, a ona my miminka vezme do péče. Mám také problém s dopravou. Sice autem jezdím úplně normálně, ale s dítětem nemůžu.

Využíváte techniky řešení problémů, které Vám byly ukázány na odborné přípravě? Spíš se na ně obracím s dotazem přítmo, když mám nějaký problém.

Vyhledáváte pomoc odborníků? Hlavně si pomáháme mezi sebou. Tady znám dvě, které už taky mají děti a tak si navzájem voláme a podporujeme se, a když je potřeba tak se radíme. Sem tam si vypomůžeme s hlídáním, když si některá potřebuje něco zařídit. Obornou pomoc jsem vyhledala, když jsem poprvé předala dítěte do nové rodiny. Z toho jsem se potřebovala zotavit a sama jsem nevěděla jak. Mám možnost jít za psychologem na KU, anebo do Trialogu.

Máte možnost konzultovat problémy s lektory s přípravného kurzu? Určitě ta možnost tu je, a už jsem jí i využila. Protože, když jsem si brala do péče Honzika, tak v noci plakal, ale hodně a už jsem nevěděla co s ním, byl nakrmený, přebalený, všechno a řval, řval, řval. Já ho nosila od půlnoci až do čtyř a byl k neutěšení. Lékařka si také nevěděla rady, a tak jsem už ze zoufalství volala do Trialogu, třeba jestli nemají nějakou zkušenost. Po dlouhém povídání a zjišťování anamnézy matky mě doporučili, ať ho nechám v postýlce vyplakat. Taková rada se mně zdála hrozná, bylo to pro mě nepřijatelné, ale už jsem byla tak unavená, že jsem to jednou zkusila. Řval v kuse asi hodinu a půl a pak najednou usnul a spal až do rána. Takže jsem to začala tak dělat a ten interval se zkracoval. Do dnes nevím, proč měl takovou reakci.

7. Otázky k pomoci ze strany státu:

Jakou pomoc byste potřebovala ze strany státu? V čem vidíte problém? Určitě je to malá informovanost, sami my pěstouni nevíme, na co vše máme nárok. Na dávkách jsem měla problém s vyřízením, kdy úplně nevěděli, na co vše mám nárok.

Takže, chcete říci, že finanční zajištění pěstounské péče na přechodnou dobu není dostačující? Mě to zatím stačí, na miminka jsem nakoupila do začátku jako oblečení a pleny, a teď kupuji kosmetiku, atd. Ale ta počáteční investice na kočárek, dudlíky, flaštičky, koš na spaní a jiné potřeby, to bylo peněz málo. Musela jsem sáhnout i na své rezervy. Ale nyní se to už srovnalo.

S jakými dalšími problémy jste se setkala? No tak co se týče péče o dítě tak to jsem už uvedla, všechny problémy, které jsem měla se naštěstí dali vyřešit. Vlastně mě napadá jeden problém, ale ten se netýká tak moc přijetí dítěte. Je to problém u zaměstnavatelů, protože dodnes nikdo pořádně neví, jak to má být, jako po právní stránce. Vy dáváte výpověď, ale máte tam určitou dobu, po kterou musíte ještě chodit do práce, ale když máte hned přijmout dítě do péče, tak to je složité. Já měla to štěstí, že moje vedoucí byla v tomto ohledu velice taktní a ochotná, takže mě uvolnila ke dni, který jsem potřebovala já. Ale pochybuji, že to tak mají všichni.

Máte svou sociální pracovníci, či jiného odborníka, na kterého se v případě problémů můžete obrátit? Ano, mám svou sociální pracovníci, ale více se obracím na Trialogu.

Kde jste žádali o pomoc? Já když mám problém, tak volám na Trialog, nebo na KU, a taky si voláme s ostatními pěstovkami. Využívám ji jako doprovodnou organizaci, protože se bojím jezdit autem. Také mě byla nabídnuta možnost hlídání. Kdybych potřebovala tak jim prý mohu dát vědět tři dny dopředu a oni někoho zajistí. Ale já toto nevyužila zatím, pokud něco potřebuji, tak přijede dcera anebo si pomáháme jako my pěstovky mezi sebou.

Jakou formou pomoc probíhala? U Trialogu jsem žádala hlavně psychickou pomoc, a také mně pomohly s tím autem, jako doprovod, vezli mě domu teď malého z toho Chovánku.

Co si myslíte o dalším vzdělávání? Považujete ho za důležité? Další vzdělávání je potřeba, protože já cítím potřebu dovídat se nové informace a novely, sice sama si na internetu vyhledávám, ale nějaké semináře a přednášky jen uvítám. V dohodě o výkonu pěstounské péče to stejně máme jako povinnost. Na tento rok už mám semináře naplánované a moc se těším. Hlavně se tam setkám s ostatním pěstouny.

Už víte, kdo Vám během semináře bude hlídat dítě? Mohu si ho vzít sebou, asi tam budou nějakí asistenti.

8. Prostor pro Vaše případné poznámky, či doplnění k předešlým otázkám

Je něco co byste chtěla dodat? Nebo je nějaké téma, které jsme neřešily a považujete ho za důležité? Ne, nevím, co bych ještě dodala, snad jen, že být pěstovkou na přechodnou dobu je posláním člověk v sobě musí mít odhodlání a potřebu chránit nevinné děti.

Ráda bych se Vás zeptala, zda dokážete zhodnotit, zda pro Vás má smysl pěstounská péče na přechodnou dobu? Uspokojuje Vás nová životní role? Je to to nejlepší rozhodnutí, jaké jsem mohla udělat. Předtím jsem byla fotografka a pak jsem pracovala v kanceláři, ale až teď cítím, že můj život má smysl. Pro mě to je nádherná práce.

Je ještě něco co byste chtěla dodat? Ne, myslím, že jsem řekla vše.

Velice Vám děkuji za cenné informace a přeji mnoho sil a radosti s výchovou dětí.

PŘÍLOHA ČÍSLO III.

Přepis rozhovoru s KP 2.

Ráda bych se Vás zeptala, zda souhlasíte s nahráváním rozhovoru, nahrávka je určena jen pro mou potřebu, nebude nikde uveřejněna. Ano, s nahráváním souhlasím, když to máte jen pro svou potřebu.

1. Organizační část

První otázky se budou týkat organizačních věcí a to kdy a kde jste absolvovala přípravný kurz? Přípravu jsem dělala na Trialogu, na podzim roku 2012. A to rozhodnutí zařazení do evidence jsem dostala někdy v lednu 2013. Poté odborné přípravě jsem musela ještě na Krajský úřad na takové psychotesty.

Kolik párů se přípravy účastnilo? Je tak to si nevzpomínám.

Myslíte si, že počet hodin určený k přípravě je dostačující? Určitě ne, je to hodně málo.

2. Otázky k očekávání a hodnocení kurzu:

Ráda bych se Vás zeptala, jak hodnotíte přípravný kurz? Myslím, ten na Trialogu, mám především na mysli jeho délku, obsah. Jo, my jsme byli spokojení, my jsme byly první a bylo nás málo, myslím, že tak čtyři páry. My jsme tvořili takovou skupinku, takže to bylo takový domácí. Cítili jsme se dobře. I ten Trialog je skvělejší, takže se nám přizpůsoboval. My jsme byli unavení, občas to bylo náročný časově, ale i jsme se často zasmáli, bylo to perfektní.

Jak kurz probíhal? Měli jste semináře jen ve všední dny, nebo jste v organizaci musel strávit i víkend? I víkendy byly, tam to bylo nějak stanovený, že se tam muselo i přespat, bylo to větší, takže to bylo na Trialogu a potom jsme byli, (KP si nemohla vzpomenout na přesný název), bylo to tam někde u výstaviště. Tam se mohlo taky přespat, a nakonec přišli i ti pěstouni, jako sezení s pěstouna má to přímo bylo jo.

Byla pro Vás diskuze s pěstouny přínosná? No bylo to přímo sezení s pěstounama. Byl to takový mix, klasičtí pěstouni a my. Po pravdě řečeno, to bylo něco úplně jiného, Já jsem, dalo by se říct, byla nespokojená. A řekla jsem to, i protože nám vždycky říkali, jak je důležité se rozhodnout, jestli přechodku nebo klasiku, že to nejde dohromady a podobně. My vlastně dělalí přípravu, když novela ještě nebyla uzákoněna, a potom najednou, jako řekli zkušenosti a tak dále to jako jo, ale bylo vidět, že oni vůbec nevědí o přechodce nic, a měli na nás dost blbý otázky. Přitom mě jako říkali, že i oni můžou jít na přechodku, jako že oni jsou klasičtí, a mohou požádat o přechodku, ale přitom nás školily, že to nejde. Z jejich dotazů a přístupů jsme tak pochopili, že oni vůbec nevědí o naší problematice nic. Stačilo s ním jen jedno sezení s nimi, a tak jsme to museli absolvovat. Ale jo, tak jsme s nimi poseděli a hotovo. Ale pro nás to bylo zbytečné, nadbytečné.

Měla jste od přípravy nějaké očekávání? Od kurzu? Já jsem se těšila na všechno, já jsem to všechno brala, jako že je to potřeba. Měla jsem soustu otázek, které jsem chtěla řešit. Ale ne na všechno mě dali odpověď, hodně v naší společnosti chybí praxe s touto problematikou.

Byla Vaše očekávání splněna? Tím, že jsme byli první, tak se ani pořádně nevědělo co s námi. Na naše otázky nebyly zodpovězeny. Hlavně co se týče problémů do praxe, to oni nevěděli, že. To vlastně nás školil pan Horák a psychologové, nebo kdo to byl. Sice jsou z praxe, ale v podstatě jak to chodí, jak to bude, to oni neděli. Vlastně až teď průběhu zjišťujeme na co máme právo a co a jak má být. Říkám

po nás to už bude fungovat. Takže otázky, na co jsme se ptali, tak zůstali bez odpovědi. Tak to mě trochu vadilo, ale co se dá dělat.

Plní příprava žadatelů dle Vás svůj smysl? To určitě ano, už z hlediska těch dětí, pochopit jejich situaci. Oni (lektoři) se snažili, byli zlatí, Dokonce jsme chodili, byli jsme někde na exkurzi. Byli jsme za to rádi, protože je celkem náročné sedět celý den na židli. Někdy jsme byli už hodně vyčerpaní, boleli nás záda, nebo tak.

V jakém zařízení jste byli na prohlídce? Byli jsme v Chovánku a v Medlánkách, tak je ta SOS vesnička. Obě zařízení bylo dobrá. Ten Chovánek je nový, je to tam pěkné.

V čem pro Vás byla příprava nejpřínosnější? Já jsem si vyžádala video ukázkou, jak vypadá deprivované dítě. Nějaké ty příznaky, abychom to viděli, a dokázali rozpoznat. A to nám sehnali a pustili. Oni se vždy snažili nám vyjít vstříc, co jsme chtěli, tak se nám snažili sehnat. Byly příjemní. Já byla po tom kurz, či školení vždycky emocionálně rozhozená. On se člověk dozví tu realitu, nebo nějaké ty zkušenosti, jaké ty maminky jsou, nebo z jaké rodiny je dítě, nebo ty rodiče a to všechno. Důležité bylo si uvědomit ty problémy dětí. To všechno pro mě bylo přínosné. Musíme si říkat, že nespasíme svět, nezachráníme všechny, velikým pro mě problémem je ta bezpomocnost, nevíte co udělat, pomáháte a pomáháte a někdy ten výsledek není žádný. Zrovna teď mám v péči holčičku, kde ten osud je nejistý. No a také jsem díky přípravě poznala lidi, co jsou na tom stejně jako já a chtějí pomáhat, toho si cením.

3. Otázky k návrhům na vylepšení:

Je nějaké téma, které jste na přípravě postrádali, krom toho jste již uvedla?

Nejvíce mně chyběla právní stránka, ale bohužel nikdo nám nedokázal odpovědět. Jako mě zajímá, jak jsme vlastně chránění, jestli vůbec? Rodiče dítěte ví, kde bydlím, matka chodí na návštěvy ke mně domů. A co když nastane nějaká situace, dítě onemocní nějak vážně a já budu ta špatná, že jsem ho neuhlídala, co když se matka začne bouřit a třeba na mě podá oznámení na policii, co potom? Máme vůbec nějakou ochranu? Na takové otázky mně nikdo nedokázal odpovědět. Ale jinak my jsme si třeba řekli, co chceme ještě probrat. Já jako bývalá učitelka si stejně všechny věci sama zjišťuji a vyhledávám.

Co byste chtěla na přípravách zlepšit, čemu by se dle Vás měla věnovat větší pozornost?

Ty videa by byly lepší, a taky více se zaměřit na příznaky deprivovaných dětí a řešit jejich potřeby. Informací je moc a člověk se v tom lehce ztratí, taky důležitým bodem je problémové dítě, jak se k němu chovat. Sice nás školili praktici, ale možná by bylo dobré více trávit času v SOS vesničce, kde ty děti takové jsou.

Byla Vám po skončení přípravného kurzu nabídnuta další individuální péče? Ano, my jsme ji vlastně skoro všichni využili. S Organizací mám sepsanou dohodu. (jedná se o tzv. dohodu o výkon pěstounské péče na přechodnou dobu). Já jsem začala s Trialogem spolupracovat. Učíme se vzájemně, jaké máme my jako pěstouni potřeby, a zas jaké služby oni nabízejí. Někak se to stále upravuje a doladuje. Zatím je situace neutěšená, nikdo pořádně neví co jak je.

4. Otázky k využití poznatků z kurzu:

Pomohly Vám získané znalosti na přípravě zvládnout situaci přijetí dítěte do rodiny? Určitě ano, ono hodně pomůže, když se setkáte s lidmi, kteří jsou do toho zainteresovaní. Já například nemám v okolí nikoho, kdo by mě poradil. A tak využívám setkání s ostatními pěstouny, to mě pomáhá nejvíce. Jsou to stejně smýšlející lidi, řeší stejné, nebo podobné problémy, to je pro mě důležité setkávat se s těma lidma.

Využíváte poznatky získané na přípravě při výchově dítěte? Něco ano, ale já jsem studijní typ, takže si sama vyhledávám, co potřebuji. Na internetu si nastuduju všechno možný, hlavně u malé hledám příznaky deprivace, nebo nějakého poškození. Vychovala jsem jednoho syna, a tak někdy si vzpomenu, jak jsem pečovala o něj, ale teď je to jiné a snažím se být profesionálka a dát malé všechno co potřebuje.

Jaké znalosti, které jste získala na kurzu, považujete za nejpřínosnější? No pro mě určitě to, jak se chovat k deprivovanému dítěti, jak to vlastně vypadá a co se s tím dá dělat. Víte, já z toho mám velké obavy. A také mně hodně pomohlo, že nám řekli, jak pravděpodobně bude vypadat příchod dítěte do rodiny. On to vlastně nikdo pořádně nevěděl, jako úplně přesně, ale ten nástin tam byl. Ale stejně to je pomoc úplně něco nového a jiného, když Vám zavolají. Ty emoce ve Vás tak lítají, že to na všechno zapomenete (smích).

Dokážete rozpoznat potřeby dětí, které jste přijali do péče a dokážete tyto potřeby uspokojit? Při přijetí dítěte to všechno šlo automaticky ty potřeby a jejich uspokojení. Myslím, že je poznám a umím je splnit.

5. Adaptace dítěte

Kolik dětí jste již měl (a) v péči? Toto je mé první dítě.

Jak probíhalo přijetí dítěte do rodiny? Anička se narodila 3.10.2013 a mě volali z OSPOD, zda jsem připravená. Na tuto chvíli se nedá připravit. Když mě zazvonil telefon, srdce mě bušilo a byla jsem hodně nervózní. Dozvěděla jsem se, že se mohu do své péče dostat novorozeneč. A za několik dnů jsem si šla pro Andulku do porodnice. Problém nastal tím, že nemám auto a neměla jsem si jak malou odvést. Sociální pracovnice z OSPOD musela zorganizovat odvoz. Aničku jsem si dovezla sanitkou a musel u toho být soudní vykonavatel a sociální pracovnice. Tady ty právní věci jsou hodně zdouhavé a náročné na psychiku. S malou jsme si na sebe zvykly hned, já jsem musela přizpůsobit její potřeby mým a zcela si změnit svůj denní režim. Pro člověka to jsou hodně velké nervy a je potřeba, aby se zklidnil a začal pracovat jako profesionál.

Jak hodnotíte proces přijetí dítěte do rodiny? Je to hodně emotivní a měla jsem v sobě hodně endorfinu. Jak mě volala sociální pracovnice, zda jsem nachystaná, já jsem sama a musela jsem všechno nakoupit a pořídit. Hodně dlouho mě trvalo, než jsem si všechno uspořádala, byla jsem taková roztržitá teta, teď mám dítě a nic mě nezajímá (smích). Je nutné si všechno zkoordinovat. Špatná spolupráce byla s úřadem práce, který nevěděl, na jaké dávky mám nárok, a jak mě je má vyplatit. Nejvíce mně pomohla jedna pěstounka, která s přijetím dítěte už má zkušenosti, takže u ní jsem hledala nejvíce pomoci.

Je něco co byste chtěla, aby bylo jinak? No tak určitě by měl být rychlejší ten soudní proces, celý den jsem čekala na soudě, až bude rozhodnutí vykonatelné a budu si moc malou převzít. Také je špatná komunikace s úřady. Především co se týče dávek. Musela jsem si je jet vyřídit sama osobně. Pracovníci pořádně nevěděli co se mnou.

6. Otázky k výchově dítěte:

S jakými problémy v péči o dítě jste se setkala? Nejvíce mě vadí, že nemáme jako pěstouni žádnou ochranu. Matka ví, kde bydlím a chodí za malou na návštěvy ke mně domů. Sice setkání byla ze začátku na Trialogu, ale měla jsem problém s dopravou a také malou nachystat na určitou hodinu bylo těžké, co se týká spánku a jídla. Tak jsem svolila, aby jezdila ke mně.

Jak styk s matkou probíhá? Je to pod dozorem odborné osoby? Ne matka chodí sama, na Trialogu vždy někdo byl, ale teď ne. S matkou komunikuje Trialog, je prostředník, já to ani nechci, ale vím, že se tomu nevyhnu. Takže maminka mě navštěvuje tady. Občas přijde s Trialogem, snažili se mamince nabídnout pomoc. Někdy mamince nabídnu, aby šla se mnou třeba k doktorce, nebo na kyčle. Ale matka většinou nemá zájem. Na kyčlích byla s námi jednou.

Využíváte techniky řešení problémů, které Vám byly ukázány na odborné přípravě? Já si spíš vše vyhledávám na internetu, jsem studijní typ. Sice víme tu teorii, kterou nám řekli na kurzu, ale praxe je úplně jiná.

Vyhledáváte pomoc odborníků? Pomoc vyhledávám, ale nejvíce si vypomáháme jako pěstouni mezi sebou. Když některá potřebuje pohlídat, nebo něco prokonzultovat. Hlavně jsem potřebovala pomoc třeba s umělým mlíčkem, které je nejlepší, jaká je dobrá kosmetika na dětskou pokožku. Z té odborné pomoci nejčastěji hovořím s Trialogem a svou sociální pracovnicí. Právě teď mám jít k soudu a nevím proč. Jsem

z toho rozzlobená, protože místo, abych se starala o malou tak musí na soud. Přesně nevím, co po mě budou chtít, vím jen, že se to týká malé.

Máte možnost konzultovat problémy s lektory z přípravného kurzu? Ano mám s Trialogem uzavřenou dohodu a mohu se na ně kdykoliv obrátit s dotazem, či žádostí o radu a pomoc.

7. Otázky k pomoci ze strany státu:

Jakou pomoc byste potřebovala ze strany státu? V čem vidíte problém? Hlavní problém je neinformovanost, společnost si myslí, že my máme všechno, že máme plat a jsme v pohodě. Ale realita je jiná. Já žiji v nájmu a měsíčně dám víc jak 9 000 Kč za nájem. Jsem ráda, že jako voják mám výsluhu, která mě velice pomáhá. Péče o dítě je finančně náročná, musím kupovat kosmetiku, oblečení. Zajišťovat obživu. Jsem ráda, že jsou internetové bazary, kde převážně nakupuji.

Takže, chcete říci, že finanční zajištění pěstounské péče na přechodnou dobu není dostačující? Určitě bychom měli mít více finančních možností, anebo více úlev.

S jakými dalšími problémy jste se setkala? Na přípravě jsme řešili, kdo má dítěti platit popelnice, protože já malou nemám hlášenou u sebe, trvalé bydliště má u své matky, ale ta odpady určitě nezaplatí. Zatím tato otázka mě nebyla zodpovězena. Také nevím, jak to bude se školkou, sice je péče jen na přechodnou dobu, ale co když u mě malá bude déle, kam mohou malou nahlásit? To zatím nikdo neřeší, nikdo neví, jak to bude. Taky velký problém je sehnat dětského lékaře, nikdo Vám nepomůže, nedá žádný kontakt. Takže, než jsem malou převzala do péče, tak jsem tady obíhala dětské lékaře, kdo mě malou zaeviduje. Veliký problém, který jsem řešila, bylo ze začátku hlídání malé. Když jsem ji dostala do péče, tak ještě neměla 3 kg, a tak jsem s ní nesměla ven. Ale musela jsem si jet vyřídit dávky, a oběhnout úřady a to do 8 dnů, od doby co jsem měla Leničku doma. Musela jsem tak poprosit sousedku, která už je ve velmi pokročilém věku, zda by malou nepohlídala. A rychle jsem běžela vše vyřídit. Na Mojmirák (úřad práce, kde se vyřizují dávky PP) jsem musela dojít několikrát, protože tam mají chaos ve výplatě dávek.

Máte svou sociální pracovníci, či jiného odborníka, na kterého se v případě problémů můžete obrátit? Ano, mám svou sociální pracovníci, ale více se obracím na Trialog.

Kde jste žádali o pomoc? Na Trialogu a také u ostatních pěstounů.

Jakou formou pomoc probíhala? Na Trialogu se hlavně jednalo o rady a asistenci při styku s matkou. A taky mě a malou na styk vozili.

Jaká byla péče o Vás a Vaší rodinu po odchodu dítěte? Zatím nemohou posoudit, ale v Trialogu nám byla nabídnuta psychologická pomoc, která se odchodu dítěte z rodiny poskytuje. Já si teď vůbec nedokážu představit, že Lenička odejde k matce. Je to moje zlatíčko. Smysl pěstounské péče na přechodnou dobu chápu a vím, že to není na pořad. Ale realita je mnohem horší, než jsem si dovedla představit. Určitě budu pomoc psychologa potřebovat, až budu procházet fází truchlení.

8. Prostor pro Vaše případné poznámky, či doplnění k předešlým otázkám

Je něco co byste chtěla dodat? Nebo je nějaké téma, které jsme neřešily a vy ho považujete za důležité? Asi ne, jen že tato péče je hodně emotivní zážitek. Lítají ve Vás emoce, které si neokážete představit. Bez přípravného kurzu bych to asi zvládala jen těžko.

Co si myslíte o dalším vzdělávání? Považujete ho za důležité? Další vzdělávání je potřeba, protože já cítím potřebu dovídat se nové informace a novely, sice sama si na internetu vyhledávám, ale nějaké semináře a přednášky jen uvítám. V dohodě o výkonu pěstounské péče to stejně máme jako povinnost. Na tento rok už mám semináře naplánované a moc se těším. Hlavně se tam setkám s ostatním pěstouny.

Už víte, kdo Vám během semináře bude hlídat dítě? Mohu si ho vzít sebou, asi tam budou nějakí asistenti.

Ráda bych se Vás zeptala, zda dokážete zhodnotit, zda pro Vás má smysl pěstounská péče na přechodnou dobu? Uspokojuje Vás nová životní role? Ano, jsem velice šťastná, že jsem se tak rozhodla, i když moje rodina je zásadně proti a malou nechtějí ani vidět. Ale já jsem naprosto šťastná.

Je ještě něco co byste chtěla dodat? Ne, myslím, že jsem řekla vše.

Velice Vám děkuji za cenné informace.

PŘÍLOHA ČÍSLO IV.

Přepis rozhovoru s KP 3.

Ráda bych se Vás zeptala, zda souhlasíte s nahráváním rozhovoru, nahrávka je určena jen pro mou potřebu, nebude nikde uveřejněna. Ano.

1. Organizační otázky

První otázky se budou týkat organizačních věcí a to kdy a kde jste absolvovala přípravný kurz? My s manželem jsme byli na Trialogu, my jsme byli kdysi dávno, to je už více než 17 let dělali přípravu jako osvojitelé, a potom jsme si dodělávali nějaké hodiny pro pěstouny, a vlastně na konci roku 2012 jsme si museli ještě dodělat tady tu speciální přípravu pro pěstouny na přechodnou dobu. Na tom konci na tom appendixu nás bylo asi tak šest, sedm lidí.

Myslíte si, že časový rámec je dostačující? No jak u které rodiny. Já myslím, že to je pro úplně začátečníky, hodně informací a bylo by mnohem lepší, aby měli více hodin a více přednášek. Protože Vy se dozvíte tolik věcí, že to Vám hlava nepobere. Takže pro ně určitě by bylo nejlepší, aby měli více hodin. Pro mě jakou zkušenou pěstounku si myslím, že to bylo dostačující.

Co si myslíte o dalším vzdělávání? Považujete to za důležité? Rozhodně ano, už jen proto jak se vše rychle mění, to máte samou novelu, novou vyhlášku a kdo to všechno má sledovat (smích). Já jsem učenlivý typ a ráda sama, aktivně vyhledávám nové informace. Je to potřebné pro výkon PPPD. Vy musíte vědět, jaké máte práva a povinnosti, a především to je o Vás jak bude PPPD probíhat. Takže ano.

Na jaké kurzy nejčastěji chodíte?

Chodím do Sdružení pěstounských rodin, já s nimi mám uzavřenou dohodu, takže vlastně oni sami mě to hlídají. Sice se ráda vzdělávám, ale nějaké termíny, počet hodin a tak to si nehlídám. Takže jsem ráda, že v tomto mě Sdružení vychází vstříc a sami mě nabízejí různé přednášky a hlídají mně ten můj časový rámec.

2. Otázky k očekávání a hodnocení kurzu:

Ráda bych se Vás zeptala, jak hodnotíte přípravný kurz?

Já jsem už věděla, do čeho jdu, takže jsem byla připravená.

Jak kurz probíhal? Měli jste semináře jen ve všední dny, nebo jste v organizaci musel strávit i víkend?

Ano byli to všední dny a i jeden víkend.

Měla jste od přípravy nějaké očekávání? Neměla jsem žádné očekávání, si říkáte, že když už tolik let děláte pěstouna, tak to už nepotřebujete, nic nového se člověk asi nedozví. Takže jsem spíš věděla, že to musím splnit, tak jsem dohota tak šla. Bylo to mnohdy plácání do vody, 90% věcí, které člověk potřebuje, jsem se nedozvěděla.

Můžete uvést nějaké příklad? Co s tím, když dítě na PPPD nebude Čech, ale cizinec, to je zásadní věc, když budete mít dítě třeba dva měsíce a pak další, tak jak to je s přihlašování odpadků, to jsme se vůbec nedozvěděli. Vy to musíte nějak vyřešit, ale nikdo neví jak. To byly věci, které jsme se nedozvěděli, a myslím si, že ani teď to ještě žadatelé nevědí. Co se týče problematiky péče o děti, tak to jsem si vygooglila.

Plní příprava žadatelů dle Vás svůj smysl? Bylo to příjemné, hlavně vidět ty ostatní lidi co jsou nadšení, jaké oni mají očekávání, s jakou mnohdy naivitou a odhodláním do toho jdou. To bylo moc pěkné. Jak říkám já se ráda učím, a tak vždy jsem si našla něco co mě sedlo. Také oceňuji kontakty s jiným pěstouny. Ale bylo to blbě v tom, že jsme s manželem byli jediní z Brna tehdy. Takže s ostatními nejsme v moc častém kontaktu. Taky se to po přípravě nějak roztříštilo, protože každý dostal dítě v jinou dobu, a tak to postupně vyprchalo. Ale mám ve skřínce schované telefonní čísla a v případě potřeby bych je využila.

V jakém zařízení jste byli na prohlídce? My jsme byly v Chovátku, (paní se zamračila a mlčela). No ale tak já to řeknu, mně se to vůbec nelíbilo. Možná, že ty tety dostaly vynadáno, nebo nevím, ale už na první dojem to pro mě nebylo příjemné. Bylo tam hrozné ticho, pomalu ani ty děti neplakaly. Byla to taková bezúsměvná atmosféra. Ty děti byly tiché a hodné, tam ani nikdo neplakal. Tety se s náma moc nebavily, jen měly na starost péči o děti. S námi neudržely ani oční kontakt. Vůbec jsem se tam necítila dobře. Možná to bylo tím, že měli špatný den, nebo dostali vynadáno od ředitele, nebo jsme ten den, nebyla první návštěva. Fakt nevím. Byli jsme se podívat i na hřiště a tam vůbec není stín, jako mají tam ty hračky a houpačky a tak, ale já jsem tam neviděla kousek stínu, žádný strom. Třeba tam mají někde slunečníky, nevím. Můj dojem je negativní. Více se mě to líbilo na Hlinkách, kde to bylo předtím. Ted' mě to přijede úplně jiné.

V čem pro Vás byla příprava nejpřínosnější? Já jsem vyhlášená jako typ, co se hrne do nových informací. Já jsem vždy našla něco, co mě bavilo, ale můj muž to bral jako povinnost, jako stěženi od začátku do konce. I jiní žadatelé říkali, že to pro ně je ztráta času. Ale já jsem si na každém tématu vždy něco našla. Ale nejvíce se mně líbily kazuistiky dětí. Víte to je aspoň něco z reality. Samozřejmě ty jména a tak je změněno, ale příběh dítěte je pravdivý a originální. I mně mnohaletou pěstounku stále překvapuje, do jakých situací se dítě může dostat.

3. Otázky k návrhům na vylepšení:

Je nějaké téma, které jste na přípravě postrádala, krom toho jste již uvedla? Asi by se měl hlavně zdůraznit smysl PPPD, a také co to vlastně je rodina, protože mnohdy si myslím, že lidé vůbec nevědí, do čeho jdou.

Co byste chtěla na přípravách zlepšit, čemu by se dle Vás měla věnovat větší pozornost? Více propojit teorii z praxí. Více kazuistiky, nebo nějakých videí, kde je jasně ukázáno, jak vypadá takové a oné dítě. Třeba jak vypadá dítě alkoholičky, jaké má potřeby, jaké jsou specifika u péče o něj.

Myslíte si, že počet hodin určený k přípravě je dostačující? Ne určitě to je hodně málo na to, že si máte zapamatovat tolik informací. Mělo by být více hodin a díky tomu by třeba bylo více prostoru pro diskuzi.

Byla Vám po skončení přípravného kurzu nabídnuta další individuální péče? Ano, já s nimi nadále spolupracuji, protože tam mám podepsanou dohodu.

4. Otázky k využití poznatků z kurzu:

Pomohly Vám získané znalosti na přípravě zvládnout situaci přijetí dítěte do rodiny? Já jsem už hodně věcí věděla z dřívější praxe, ale já ráda zkouším nové věci a techniky, takže něco jsem si odtam odnesla. Hlavně mě zajímal průběh PPPD jako předání dítěte a to jsem se dozvěděla, sice jen okrajově, ale věděla jsem nějaký ten nástin, jak to asi bude vypadat.

Využíváte poznatky získané na přípravě při výchově dítěte? Já jsem už zkušená, a tak se řídím svými zkušenostmi.

Přesto máte nějaké poznatky, zkušenosti, které jste si z přípravy odnesla a využíváte je? Ano, tak u mě byla novinka, to že k nám budou chodit ti osvojitelé. Takže jsem byla ráda, že nám řekli, jak to vlastně má vypadat to setkání a proces předávání dítěte. To jsem nevěděla. Ale stejně pak realita je jiná, než ta teorie, kterou Vám vykládají.

Dokážete rozpoznat potřeby dětí, které jste přijala do péče a dokážete tyto potřeby uspokojit?

To je těžké, víte co dítě to jiný případ. Vy se musíte co nejdříve naučit, co dítě vyžaduje a jak. Třeba rozpoznat druh pláče, jestli je to spíš když ho něco bolí, nebo když se vzteká. Časem se vše o dítěti naučíte a pak už jen reagujete na jeho potřeby automaticky. A pak přijde nové dítě a jste zase na začátku, a tak se to pořád dokola opakuje. Ale já si myslím, že to umím poznat. Děti jsou u mě spokojené, alespoň tak vypadají (smích).

5. Adaptace dítěte

Kolik dětí jste již měla v péči? Měla jsem tři děti. A vždy chlapečky. Tady tomu poslednímu jsou dva měsíce a máme ho přímo z porodnice.

Jak staré děti jste měla předtím? My máme požadavek na děti do 0 do 3 let. Protože já si myslím, že to má úplný význam u malých dětí. Je to bomba, že to může být. Já si myslím, že pro miminka ano, ale pro větší děti to je krok vedle.

Jak probíhal proces předání dítěte do rodiny? No oni nám zavolají a my běžíme na úřad, a pak běžíme na soud pro soudní rozhodnutí. Pak jsme utíkali do porodnice pro miminko. My jsme si vždy byli osloveni, když se miminko narodilo a tady ty formality se dělaly po dobu, kdy bylo dítě v porodnici, a jak nastal čas na jeho propuštění, tak jsme už byli připraveni a šli pro něj. My měli své auto, takže jsme si ho na základě soudního rozhodnutí převzali do péče.

Jak probíhalo přijetí dítěte do rodiny? Já myslím, že dobře. U toho prvního jsme byli celá rodina natěšená. Pomalu jsem musela dělat pořadník, kdo ho teď bude krmit (smích). Rychle jsme se doma zadaptovali. Jen jsem si musela zvyknout hlavně já na to, že se v noci moc nevyspím, protože miminku to je jedno, když má hlad tak křičí. Druhý chlapeček u nás nebyl moc dlouho a děti o něj neprojevovaly takovou starost a takový zájem jak u prvního, myslím si, že oni ještě pořád byli smutní, že nám první chlapeček odešel. Ale tady u tohoto posledního to je zase tak jak předtím. Všichni ho milujeme a staráme se o něj.

Jak hodnotíte proces přijetí dítěte do rodiny? My jsme už na mimiko čekali, než nás zařadili do evidence, takže jsme se nemohli dočkat. A tak myslím, že to proběhlo dobře.

Je něco co byste chtěla, aby bylo jinak? Asi by bylo dobré, abychom znali alespoň nějaké základní informace o rodičích dítě, protože mnohdy už nevíte co s ním kde hodně pláče, a tak nevíte třeba, že to je dítě, kde matka v těhotenství žila nevhodným způsobem života.

Jaká byla péče o Vás a Vaší rodinu po odchodu dítěte? No předání dítěte je vždy psychicky náročné, ono to probíhá tak, že ti nový rodiče jezdí nějakou dobu k nám, mohou tu i spát a potom zase mi k nim, trvá to cca 14 dní a pak je dítě předáno do péče. Ono to ale hodně individuální. Někdy přijdou rodiče, které si s dítětem sednou hned, a jindy to trvá. Hodně to záleží na situaci. A co se týče péče o mojí rodinu, tak já s manželem vždy po odchodu dítěte musíme chodit na kraj na pohovor s psychologem. Ale mě to vždy rozhodí, já myslím, že muž se do takové situace nedokáže vcítit. My mluvíme každý plně jiným jazykem, mám pocit, že on to tak necítí, že dítě se na nás upne, ale on se k tomu staví tak laxně. Prostě si myslím, že by to měla být spíše žena. Ty odchody nejsou úplně vychytané. Určitě by u toho měl být odpovědný pracovník. Protože to je natolik složitá situace, že by tam měl být. Protože i nový rodiče jsou z té situace tak vyplašení a natěšení, že nepřijmou všechny informace. Třeba jim řeknete nějakou hloupost a oni

Vám to odkývají- například nezapomeňte dítěti dávat na třetí ruku rukavici a oni Vám to odsouhlasí, že ano (smích). Tak to pak vidíte, že už jsou tak natěšení až si miminko odvezou, že absolutně nevnímají to, co jim říkáte. Jinak já říkám první dny se musím dospát, a načerpat sílu, a pak další týden se už těšíme na další miminko. Jak říkám miminka jsou těžce návyková (smích).

Co říkáte na výběr nové rodiny? Máte možnost zasahovat do výběru nových rodičů? To je dobře, že to říkáte, protože to je nedostatek. My na poradní sbory nesmíme chodit, ani na případové konference jsme zatím nebyli nikdo pozváni. Sice jsme vždy osloveni, abychom napsali nějakou zprávu o dítěti, jak se vyvíjí a co umí. Ale ono to písemně není ono. Já jsem vlastně s miminkem doma a úplně nejvíc vím co a jak. Já poznám takové to základní ladění človíčka, třeba jestli bude dravý, nebo spíš intelektuál. Takže k tomu by se měli vybírat rodiče. Myslím si, že bychom tam měli být. Ta má zpráva je spíše o jeho režimu, co dělá, že hezky papá a takové věci. Ale myslím si, že by to mělo být zásadní, abychom tam byli. Samozřejmě je to zavádějící, nejsme psychologové, ale jsme hodně důležití, my s tím miminkem jsme a víme. Takže to je pro mě veliký nedostatek a škoda.

Byl s Vámi odchod dítě z rodiny probírán na přípravě? Ano, psycholog co u nás přednášel tak nám nabízel pomoc, ale my se s tím snažíme vyrovnat sami.

Jak na odchod dítěte reagují Vaše děti? No dle mě je veliký nedostatek, že psychologové s dětmi nemluvili o tom co je PPPD, protože to je pro děti signál, že jejich názor je brát, že to nejsou jenom cancourci v rodině, že jejich názor je důležitý. Například má nejmladší dcera to zvládala těžce, ona s tím nesouhlasila, ale když jsme přijali první dítě tak byla ona, ta co ho nejvíc hlídala. Ale my jsme to hned od začátku vedli v tom směru, že dítě je u nás, jen na čas a půjde pryč. Víte, na to musíte ty děti neustále připravovat a připomínat jim to. Já jsem jim třeba slíbila, že až malej půjde do své rodiny, tam my všichni půjdeme někam na společnou večeři, že to bude taková odměna. A oni se na to těšili a myslím si, že tím lépe zvládly ten odchod dítě. Ano bylo hodně slziček a oni pak nechtěly přijmout toho dalšího chlapečka, ani si ho dcera nechtěla pochovat. Ale on brzy odcházel, a tady toho jak je straší a je úplně jiný, tak toho si dcera oblíbila. On už s námi komunikuje, a to teda nevím, jak přežijeme, to bude hodně těžké.

6. Otázky k výchově dítěte:

S jakými problémy v péči o dítě jste se setkala? První dva chlapečci byli hodně plačtivý. Jeden byl z nemocnice přímo medikovaný, a to bylo hodně složité, ale poradili jsme si. Ale bylo to hlavně psychicky náročné. Přece jen to dítě není Vaše, vy ho vlastně někomu vychováváte a máte o něj větší strach. Taky jsme řešili kam ho zaregistrovat k lékaři. Ale naštěstí nám vyšla vstříc lékařka, kam chodily děti. Takže jsem s ní domluvená, že všechny děti co přijmu do péče, budou chodit k ní. Nedávno jsem vlastně řešila souhlas matky s očkováním, protože já jako pěstounka na PPPD si to nemohou dovolit podepsat, nemám na to právo. Nakonec to vyřešila moje sociální pracovnice. Tu kdybychom neměli! (smích).

Využíváte techniky řešení problémů, které Vám byly ukázány na odborné přípravě? Spíš se na ně obracím s dotazem přítmo, když mám nějaký problém.

Vyhledáváte pomoc odborníků? No my máme hodně dobrou sociální pracovnici, takže pokud máme problém, tak se obracíme přímo na ní.

Máte možnost konzultovat problémy s lektory s přípravného kurzu? Tato možnost nám byla nabídnuta, ale já toho moc nevyužívám. Opravdu jak první se obracíme na pracovnici OSPOD a teprve pokud nás odkáže na jinou pomoc tak potom to řešíme.

7. Otázky k pomoci ze strany státu:

Jakou pomoc byste potřebovala ze strany státu? V čem vidíte problém? Největší pomoc státu jsou finanční příspěvky, potom asistenční služby a respitní péči.

Jsou dávky PPPD pro Vás dostačující? No na základní potřeby ano, ale manžel chodí do práce, a tak bez jeho příjmu bychom vyžili těžko. Ta první investice tím myslím kočárek, postýlka, oblečky jsme pořizovali z vlastních zdrojů.

S jakými dalšími problémy jste se setkala? Problém je s hlídáním, i když mám doma dospělé děti, tak oni dopoledne třeba nejsou doma a já musím nutně na úřad, protože třeba požádat o dávky musím osobně. A to já musím požádat tři dny předem, ale kolikrát se Vám stane, že musíte odběhnout hned, neplánovaně a to je pak problém. To většinou poprosím sousedku.

Máte svou sociální pracovníci, či jiného odborníka, na kterého se v případě problémů můžete obrátit? Ano my máme výbornou sociální pracovníci, my když potřebujeme, tak se na ní hned obrátíme. I když máme dotaz, který třeba ona neví, tak se nám snaží co nejlépe pomoci a poradit nám. Bez ní bychom si to nedovedli představit.

Kde jste žádali o pomoc? Bud na OSPOD a nebo ve Sdružení pěstounských rodin.

Jakou formou pomoc probíhala? Hlavně nám pomáhá soc. pracovníce a to formou poradenství, nebo nás odkáže na nějakou službu, popřípadě nám to i zařídí, ona se u nás hodně angažuje. A také ze Sdružení využívám respitní službu.

8. Prostor pro Vaše případné poznámky, či doplnění k předešlým otázkám

Je něco co byste chtěla dodat? Nebo je nějaké téma, které jsme neřešily a vy ho považujete za důležité? Ne, nevím co bych ještě dodala, snad jen, že být pěstounkou na přechodnou dobu je posláni a člověk v sobě musí mít odhodlání a potřebu chránit nevinné děti.

Co si myslíte o dalším vzdělávání? Považujete ho za důležité? Další vzdělávání je potřeba, protože já cítím potřebu dovédat se nové informace a novely, sice sama si na internetu vyhledávám, ale nějaké semináře a přednášky jen uvítám. V dohodě o výkonu pěstounské péče to stejně máme jako povinnost. Na tento rok už mám semináře naplánované a moc se těším. Hlavně se tam setkám s ostatním pěstouny.

Ráda bych se Vás zeptala, zda dokážete zhodnotit, zda pro Vás má smysl pěstounská péče na přechodnou dobu? Uspokojuje Vás nová životní role? Já jsem úplně šťastná, jak jsem říkala, já jsem s manželem osvojila jedno dítě a čtyři si vazala do pěstounské péče. Téměř všichni jsou už teď dospělý a já mám čas na takové krásné miminka. Dle mého názoru tato péče o miminka má největší smysl, na nich vidíte, jak Vám den ode dne rozkvétají a jak jim péče svědčí. Také je u nich veliká pravděpodobnost, že dítě půjde do kvalitní a dobré rodiny.

Je ještě něco co byste chtěla dodat?

Ne, myslím, že jsem řekla vše.

Velice Vám děkuji za cenné informace a přeji mnoho sil a radosti s výchovou dětí.

PŘÍLOHA ČÍSLO V.

Přepis rozhovoru s KP 4.

Ráda bych se Vás zeptala, zda souhlasíte s nahráváním rozhovoru, nahrávka je určena jen pro mou potřebu, nebude nikde uveřejněna. Jistě, souhlasím.

1. Organizační část

První otázky se budou týkat organizačních věcí a to kdy a kde jste absolvovala přípravný kurz?

Já jsem o tom přemýšlela hodně dlouho, už nějakou dobu dělám hostitelskou péči a defakto jsem byla nominována KU, abych se stala pěstounkou na přechodnou dobu. Takže jsem si řekla, že to zkusím, měla touhu pomoci někomu dalšímu. Celá příprava trvala rok, ale do toho počítám i to podání žádosti, šetření a testy na KU. Ten kurz jsem dělala ve Sdružení pěstounských rodin. Prvotně jsem žádala v Kolíně, ale on dal podnět, abych přípravy dělala tady, protože tady fakticky bydlím. No a ke Sdružení jsem se dostala náhodou. Protože jsem se přihlásila na jejich seminář, který byl určen jen prvotně pro pěstouni na přechodnou dobu. A tam jsem se dozvěděla, že je možnost i dělat kurz a stát se pěstounem na přechodnou dobu. Prvotně jsem byla na Krajském úřadě a pak to chvíli trvalo, protože nastal šum, bylo děláno výběrové řízení, nevědělo se, zda Trialog zvládne dělat vše, a tak se k němu přidalo to Sdružení. Nakonec to oni mají nějak rozdělené. Na mě vyšlo to Sdružení, já jsem tam už kdysi dávno byla, protože jsem s nimi komunikovala ohledně sponzorských darů pro ně. Ta příprava se táhla, my jsme se nevešli do léta, a tak jsme tam nastupovali až v září a končili někdy v listopadu 2013, bylo to těch 72 hodin, co je potřeba splnit.

A myslím si, že to bylo fajn jako. Oni to měli rozdělné vlastně podle nějakých témat.

Účastnili se přípravy jen pěstouni na přechodnou dobu? Ne, my jsme byli namíchaní i s adopčáky.

Myslíte si, že to bylo pro Vás vhodné? No takhle, myslím si, že jsme byli specifická skupina celá, my všichni jsme byli takový akční, se toho hodně dozvědět, hodně jsme se ptali a chtěli diskutovat. Byly jsme hodně chtivé a díky tomu, že tam byli jenom dva páry na adopci typu mladí partneři, kteří byli vzorový pro úřady, oba pracovali, a marně se pokoušeli o vlastní dítě a pak tam byly manželé. Tý paní bylo přes třicet, před necelým rokem jim zemřelo sedmiměsíční miminko, asi protože se narodilo předčasně. Ona mě přišla hodně plačtivá, všechny nás odsuzovala. A pak tam byli lidi, které s pěstounskou péčí na přechodnou dobu neměli žádné zkušenosti, oni vůbec nevěděli, proč tam jsme a o čem ta práce je. Ty adopčáci nás odsuzovali, jako jak můžeme přijmout dítě a pak ho dát pryč. Já jsem se mu to snažila vysvětlit, že já to dítě nachystám lépe na novou rodinu, ač jsou domovy na velmi dobré úrovni, tak doma je to lepší. Ale on to hrozně odsuzoval. Takže myslím, že přípravy pro PPPD by mělo být určitě zvlášť. Já jsem tam přece nebyla od toho abych adopčáky poučovala v čem je smysl mé práce. A chvílema jsem se cítila nepřijemně.

Myslíte si, že počet hodin určený k přípravě je dostačující? Je to málo, já jsem si ani všechno nezapamatovala, bylo toho hrozně moc. Sice ty přednášky měli promyšlené a ucelené, ale kolikrát se podívám do sešitu, kam jste si psala a divím se, co tam mám napsané, protože to si vůbec nevybavuju, že jsme o tom tam mluvili.

Myslíte si že je potřeba další vzdělávání? No to určitě ano, protože je tolik novinek, které je třeba mít v hlavě. Někdy je nemožné si je sama zjišťovat. Takže já rozhodně mám touhu a potřebu se nadále vzdělávat. My to vlastně máme povinné, takže není co řešit. Ale i kdyby to povinnost nebyla, tak já rozhodně chci získávat další informace. Navíc se na seminářích setkáte s ostatními lidmi, co mají podobný styl života a je to k nezaplacení, ta výměna zkušeností a to, když víte, že je tady někdo další, kdo ví, co prožíváte a rozumí Vám.

2. Otázky k očekáváníí a hodnocení kurzu:

Ráda bych se Vás zeptala, jak hodnotíte přípravný kurz? Myslím si, že to bylo dobré, některé témata byla vhodná a ráda jsem si je poslechla, jiná jsem považovala za zbytečné.

Co konkrétně jste považovala za neužitečné? Byla tam nějaká pracovnice, která nám hodně vyprávěla o tom, co se děje při přijetí dítěte, jak to je s dávkama, kde si máme požádat a podobně. Ona mluvila hrozně odborně a chrlila na nás informace, které mě přišly zbytečné, protože člověk to stejně zapomene, nebo to za pár měsíců zas je jinak. Ona nám tam spíš citovala zákon než praxi. Takže ty její přednášky byly dlouhé a zbytečné. To mě nebavilo.

Jak kurz probíhal? Měli jste semináře jen ve všední dny, nebo jste v organizaci musela strávit i víkend? Byly to všední dny a pak taky myslím dva víkendové pobyty. To bylo fajn, člověk si tam večer mohl splknout s jinýma lidma. Akorát tím, že mám dítě, jsem měla problém s hlídáním, ale vše se dá vyřešit.

Vaše dcera se zúčastnila odborné přípravy? Ne to ne, já jsem já vždy někoho domluvila, aby s ní byl doma.

Ocenila byste, aby s vaší dcerou promluvil odborník? Aby jí vysvětlil smysl PPPD? Asi ano, protože my sice spolu hodně mluvíme, ale kdo ví se v těch dětských hlavičkách vyloupne za myšlenku, to nikdo nedokážete odhadnout. Tak jo, myslím si, že by bylo fajn, aby jí i někdo jiný než já řekl, co vlastně PPPD znamená a co pro ty děti uděláme za dobrou věc, když budou u nás. Možná by bylo dobré, kdyby nějaký den ze školení bychom si vzali sebou děti a pracovali s nimi. Myslím si, že by to pro ně bylo přínosnější.

Měla jste od přípravy nějaké očekáváníí? Ani ne, věděla jsem, že to musím splnit, takže jsem s tím do toho tak šla.

Byla Vaše očekáváníí splněna? A tak byla jsem spokojená, něco nového jsem se dozvěděla, v něčem jsem se utvrdila.

Plní příprava žadatelů dle Vás svůj smysl?

Určitě ano, už jen v tom, aby si člověk uvědomil, zda zvládne přijmout takový úděl. Dozvíte se tam plno informací a věcí, které jste předtím nevěděli a dokážete si tak zhruba představit, zda to je pro Vás nebo ne.

V čem pro Vás byla příprava nejprínosnější? Péče o dítě, byla tam paní doktorka, která dělala kdysi dávno utajovaný porody plus dělala v Klokánku (zařízení pro děti, vyžadující okamžitou pomoc). To bylo hodně přínosné pro mě. Především já jsem nikdy nechápala, jak ty utajovaný porody vlastně fungují a konečně mě to někdo srozumitelně vysvětlil. Taky jsme tam měli přímo sociální pracovnici z OSPODU, ona vlastně dávala osvětu, co se týče toho právního problému. Také nám říkala o tom, jaké máme povinnosti, práva, jak to je s pojištěním, s důchodem, co je to vlastně náš pracovní poměr, příklady nějakých smluv, zaplacení sociálních a zdravotních a takovýchle věcí. To mně pomohlo nejvíce, že to někdo dokázal shrnout, v jakém právním vztahu se my vlastně nacházíme.

3. Otázky k návrhům na vylepšení:

Je nějaké téma, které jste na přípravě postrádala, krom toho jste již uvedla? Hodně by se mělo řešit smysl pěstounské péče na přechodnou dobu a také jaké my jako pěstouni máme práva. Protože v tom zatím nemáme zcela jasno.

Co byste chtěla na přípravách zlepšit, čemu by se dle Vás měla věnovat větší pozornost? Byli jsme na stáži na Klokánku, jako bylo to v pohodě, oni nám tam řekli, co jsou za zařízení, jaké děti tam jsou a podobně. Nelíbilo se mi, že oni nás provázeli po pokojích a říkali nám třeba proč tam to konkrétní dítě je. Všichni jsme si určitě byli vědomi, že to nesmíme říci, ale mě se to nelíbilo. Jako v těch rodinkách je to pěkné, oni mají krásné to vybavení. Dostala jsem se tam s přednášejícím do konfliktu, co se týká dětských domovů. Ale to tady už nechci rozebírat. Prostě si myslím, že toto zařízení není na exkurzi vhodné.

Potom jsme byli přímo v rodině, to bylo lepší, ale zase jak pro koho. Já jsem byla v rodině tady přímo v Brně, když jsem tam šla, tak to bylo hodně rozpačité, moc jsem nevěděla, co tam vlastně máme dělat. Paní byla příjemná, ochotná, ukázala nám, jak pečuje o dítě, ale to jsme všechno věděli sami. Co jsem hodně ocenila, byly ty zkušenosti třeba s tím co se týká přijetí dítěte, odchod dítěte z rodiny, ty právní věci, jako ty konkrétní případy z praxe, to bylo užitečné. Ale místo toho, abychom chodili přímo do rodiny, bych asi ocenila, kdyby ona přišla k nám na seminář. Jako i když byla velice vstřícná, tak stejně to bylo takové zvláštní. Ale jo co jsme se chtěli zeptat tak jsme mohli, dokázali jsme si představit ty prvotní kroky úřadů a nás.

Byla Vám po skončení přípravného kurzu nabídnuta další individuální péče? Ano, já s nimi nadále spolupracuji, protože tam mám podepsanou dohodu.

4. Otázky k využití poznatků z kurzu:

Pomohly Vám získané znalosti na přípravě zvládnout situaci přijetí dítěte do rodiny? Pomohlo mně to hlavně v tom, že mám náhled kam se můžu obrátit na pomoc. Jako na jak úřad, nebo na konkrétního pracovníka. Také jsem si ujasnila, co přesně znamená PPPD a že to je to co chci v životě dělat.

Využíváte poznatky získané na přípravě při výchově dítěte? Jo někdy si vzpomenu, ale spíš vyhledávám na netu a nebo taky ze své praxe, vychovávám sama dceru a tak mám nějaké zkušenosti.

Jaké znalosti, techniky z kurzu považujete za nejpřínosnější? No jsem ráda, že nám řekli, třeba se chovat k dítěti, které si bereme přímo z nějakého domova, třeba jak tam vypadá jeho režim, jak se mu máme přizpůsobit. Dokázala jsem si tím uvědomit, jaké potřeby takové dítě má.

Dokážete rozpoznat potřeby dětí, které jste přijali do péče a dokážete tyto potřeby uspokojit?

Učím se to. Co dítě to nový originál. Ale myslím, že to umím odhadnout.

5. Adaptace dítěte

Kolik dětí jste již měl (a) v péči? Toto je první dítě.

Jak probíhal proces předání dítěte do rodiny? Já jsem si malou přezvala z porodnice. Musela jsem žádat o sanitku, protože nemám auto. Takže to chvíli trvalo. Byla jsem hodně nervózní, od doby co mě doma zazvonil telefon, jsem začala uklízet a přestěhovávat různě oblečky na miminko. Hrozně jsem se těšila a měla veliké očekávání, ale zároveň jsem měla veliké obavy, zda všechno zvládnou.

Jak probíhalo přijetí dítěte do rodiny? Všechno to bylo v pohodě, s malou jsme si hned sedly. Je milá a hodňoučká, noční krmení zvládneme. Ted jsme byly i naší lékařky. Malá prospívá tak mám radost. Já mám doma svou vlastní dceru, takže jsem jí také musela připravit na to, že do rodiny dojde cizí dítě. Markétka je už v tomto směru zkušená (smích). Ne vážně, my jsme si brali třeba nějaké dítě na víkendy, nebo na prázdniny, takže ona vesměs je zvyklá. Ale toto je hodně jiné a musím s ní o tom hodně mluvit, aby se pak necítila nějak špatně, odstrčeně, nebo tak. Už teď vím, že předání dítěte do další rodiny, bude hodně zlá situace pro nás všechny. Vím, že to udělat musím a že to je v zájmu dítěte, aly my jsme si na ní tak zvykly, ona je tak roztomilá, že to musí být nějaká úžasná rodina, kam půjde, jinak ji nedáme (smích).

Jak hodnotíte proces přijetí dítěte do rodiny? Jo dobrý, hodně mě s tím pomáhala moje sociální pracovnice, co se týče těch organizačních věcí.

Je něco co byste chtěla, aby bylo jinak? No asi ani ne.

6. Otázky k výchově dítěte:

S jakými problémy v péči o dítě jste se setkala? První problém byla registrace dítěte u lékaře, ale naštěstí mě vzal lékař Markétky, takže jsme to rychle vyřešili. Takže pokud má malé nějaký problémy zdravotní, tak to řeším především s lékaři. Víte, já se strašně bojím, abych něco nezanedbala, přece jen to je cizí dítě a tak ho musíte mít vyšperkovaný. Jinak to ani nejde.

Využíváte techniky řešení problémů, které Vám byly ukázány na odborné přípravě? To ani ne.

Vyhledáváte pomoc odborníků? Ano, tak toho lékaře. Z počátku jsem měla problém s výplatou sociálních dávek a to řešila moje sociální pracovnice, za to jí jsem hodně vděčná.

Máte možnost konzultovat problémy s lektory s přípravného kurzu? Ano, já mám se Sdružením dohodu a tak spolupracujeme.

7. Otázky k pomoci ze strany státu:

Jakou pomoc byste potřebovala ze strany státu? V čem vidíte problém? Největší pomoc je finanční. Sice dostáváme dost peněz, ale na ten začátek, kdy máte vše pořídit to je celkem málo. Jinak si myslím, že ani odborníci nejsou zajedno v nějakých postupech a řešení, protože mnohdy jsem se na něco dotazovala a tři lidé mě odpověděli třikrát jinak. Takže by se měl sjednotit systém, ale to vše určitě bude a sedne si to, s PPPD nemá mnoho lidí zkušenosti.

S jakými dalšími problémy jste se setkala? Ted už mně nic nenapadá.

Máte svou sociální pracovnici, či jiného odborníka, na kterého se v případě problémů můžete obrátit? Ano, mám svou sociální pracovnici, a také Sdružení pěstounských rodin.

Kde jste žádali o pomoc? Ve Sdružení, to mě pomáhala s dopravou malé k doktorce, taky vím, že tam mohu žádat o asistenci v případě styku s matkou. Toho asi brzy využiji.

Jsou pro Vás dávky PPPD dostačující? Ale ano, já nakupuji přes bazary a tak nějak s penězma vystačíme.

8. Prostor pro Vaše případné poznámky, či doplnění k předešlým otázkám

Je něco co byste chtěla dodat? Nebo je nějaké téma, které jsme neřešily a považujete ho za důležité? Já už jsem toho namluvila (smích). Nic mě nenapadá.

Ráda bych se Vás zeptala, zda dokážete zhodnotit, zda pro Vás má smysl pěstounská péče na přechodnou dobu? Uspokojuje Vás nová životní role? Tahle práce mě nesmírně uspokojuje, já jsem z ní nadšená a myslím si, že to bylo jedno z nejlepších rozhodnutí.

Je ještě něco co byste chtěla dodat? Ne, myslím, že jsem řekla vše.

Velice Vám děkuji!

PŘÍLOHA ČÍSLO VI.

Přepis rozhovoru s KP 5.

Souhlasíte s nahráváním rozhovoru? Nahrávka bude sloužit jen pro mou potřebu. Ano souhlasím.

1. Organizační otázky:

Kdy jsem absolvovala přípravu? V prosinci 2012 až dubnu 2013. No řekla bych, že to bylo roztahané.

V jaké organizaci příprava probíhala? V DC Sulická v Praze Krči a DC Paprsek v Praze-Hloubětín.

Kolik žadatelů se účastnilo přípravy? No ze začátku jsme byli dohromady všichni, jako pěstouni a adpočáci. To vylo v DC Sulická, bylo nás tam tak kolem 40 lidí. Potom jsme pokračovali sami jen pěstouni v DC Paprsek, tam nás bylo asi tak 15, ale byli jsme namíchaní jako pěstouni na přechodku a dlouhodobí pěstouni.

Myslíte si, že by bylo lepší, kdyby na přípravě byli jen pěstouni na přechodnou dobu? No tak si myslím, že by určitě tak mělo být. Protože my máme taková specifika a odlišnosti, že bychom měli být sami a probírat jen to co my potřebujeme. Navíc jsem měla pocit, že dlouhodobí pěstouni se na mě dívali přes prsty, jako moc jsem se tam necítila dobře.

Je dle Vás počet hodin dostačující? Jednoznačně to je málo, je to jen na nějaký úvod do problematiky. Sice se dozvíte hodně věcí, ale spoustu toho si nezapamatujete, protože to je hodně informací a ti lektori to ze sebe stále sypou a sypou. Sice si děláte poznámky, ale je nemožné všechno pobrat. Takže já jsem to spíš brala jako nějaké úvodní školení do uvedení do problematiky a nadále se vzdělávám.

Jaký máte názor na další vzdělávání? Pro správný výkon profese je to důležité, všechno se hodně mění a vy potřebujete vědět co je nového. Já to neberu jako povinnost, ale jako nutnost. Kdo se nechce dále odborně doškolovat, tak nemůže dělat pěstouna na PPPD. Sice mě moje organizace nabízí nějaké kurzy, ale já jsem ochotna si i zaplatit, ráda si vyhledávám na internetu nové poznatky a diskuze s pěstouny. A to je vlastně také výhoda toho chodit na semináře. Vy se tam potkáte s těmi co žijí v praxi, s opravdovými pěstouny na PPPD a jejich zkušenosti a rady jsou k nezaplacení.

2. Očekávání a hodnocení přípravného kurzu:

Jak hodnotíte přípravný kurz - délka, struktura, tematické bloky? Já se ráda vzdělávám a jsem ráda za jakékoliv nové vědomosti. Myslím, že délka kurzu je dobrá, přiměřená. Vždy po nějakém bloku, nebo etapy jsme měli pauzu, několik dní a to bylo dobré, protože máte čas na to si ujasnit získané informace. Za to jsem měla radost, protože jsem si předčítala všechny informace a nějak se snažila si to v hlavě srovnat. A když mě něco nebyl jasné, tak jsem se ptala na dalším semináři. Postrádala jsem však cílené přednášky zabývající se pěstounskou péčí na přechodnou dobu. Také mi připadá nešťastné, že část příprav probíhala společně s žadateli o osvojení. Vznikalo zde nechtěné napětí a pocit z jejich strany, že jsme pro ně jakási „konkurence“, což je samozřejmě hloupost. Místo toho by jim měl nějaký odborník kvalifikovaně zprostředkovat fakt, že je čím dál pravděpodobnější, že své budoucí miminko nepůjdou „zachránit“ do ústavu, nýbrž si přijedou pro spokojené mrně do pěstounské rodiny.

Jaké jste měla od přípravy očekávání? Asi žádná, protože jsem věděla, že ji musím absolvovat. Bylo by prima, kdyby bylo více možností přednášek, z nichž některé by byly pro žadatele povinné a některé volitelné.

Byla očekávání naplněna? Velice jsem ocenila kurz první pomoci. To bylo opravdu k věci. I přednášky z psychologie, jakékoliv příklady z praxe. Nejvíce pro mne důležitých vědomostí jsem ovšem získala úplně jinde – na školení v Dobré rodině, které jsem si zaplatila sama a absolvovala ho mimo přípravu.

Plní příprava dle Vás svůj smysl? Určitě ano, je to vhodné, protože Vás to dostane do té problematiky a taky máte možnost si uvědomit, zda na to máte, anebo chcete radši něco jiného. Takže smysl v tom určitě vidím.

V čem pro Vás byl kurz nejpřínosnější? Asi v pocitu, že je nás víc, kdo se pouštíme do tohoto dobrodružství. Že ve společnosti nastal posun k tomu, aby děti zbytečně netrčely v ústavech, který už snad nepůjde zvrátit.

3. Návrhy na vylepšení

Je nějaké téma, které jste na přípravě postrádala? Rozhodně jsem postrádala veškeré praktické informace stran PPPD. Ať už jde o její průběh, předávání dítěte nové rodině, právní ohledy, dávky, kde si co zařídit, atd. Tohle by měl zaručeně přednášet někdo z praxe. Sama jsem již 2x byla pohovořit s budoucími přechodkáři v DC Paprsek, ač jsem teprve „zelenáč“. Myslím, že to ocenili, a pracovnice DC jsou podle mě skvělé, že vyvinuly tuto vlastní iniciativu. Tako myslím, že bylo velmi nedostatečně formulované přednášky, týkající se přímo PPPD.

Co byste chtěla na přípravách zlepšit, čemu by se dle Vás měla věnovat větší pozornost? Všem aktuálním informacím. Situace v PPPD se neustále mění, zejména s novým občanským zákoníkem. Vše je nové a všichni jsou vlastně na začátku. Také bych určitě na každou přípravu pozvala někoho z praxe. Tedy pěstouna, který už nějaké dítě měl v péči. Také mi připadá nešťastné, že část příprav probíhala společně s žadateli o osvojení. Ale o tom jsem už mluvila.

Byla Vám po skončení přípravného kurzu nabídnuta další individuální péče? V DC Paprsek nás ujistili, že se na ně můžeme kdykoliv obrátit, a tuto nabídku beru jako vážně a upřímně míněnou. Když jsme potřebovali vyřídit psychologické vyšetření pro odcházející dítě, rychle nám vyhověli.

4. Využívání poznatků v praxi:

Pomohly Vám získané znalosti na přípravném kurzu zvládnout situaci přijetí dítěte do rodiny? Abych pravdu řekla, mnohem více mi pomohly znalosti získané na kurzu v Dobré rodině, který se věnoval průběhu PPPD. Jelikož manželé Hláskovi, kteří je organizují, mají v péči již 11. miminko, jsou nejzkušenější, co se této problematiky týče. Díky nim jsem si nepřipadala jako na zcela neznámém území.

Využíváte poznatky získané na přípravě při výchově dítěte? No tak někdy si prolistuji sešit s poznámkami z příprav, ale není to moc časté.

Máte nějaké poznatky z kurzu, které považujete za přínosné? V péči o dítě?

Ano, mám na mysli poznatky, které jste využila v procesu převzetí dítěte, anebo související s jeho výchovou. No já jsem chodila ještě na semináře od Dobré rodiny, a tak mě dokázala připravit mnohem více. Takže jsem byla radši tady za to. Nejvíce oceňuji to, že nám řekli, jak vlastně bude, vypadá ten proces přijetí dítěte. Po přednášce si teoreticky dovedete představit, jak to bude probíhat, ale praxe je potom úplně jiná. Takže já jsem ráda, že se mohu obrátit přímo na zkušené pěstouny, protože oni přesně ví co a jak. Na kurzu to je jen teorie.

Dokážete rozpoznat potřeby dětí, které jste přijala do péče a dokážete tyto potřeby uspokojit? Doufám, že ano. Kvůli tomu se tomuto povolání přece věnuji! Hlavní je potřeba stále láskyplné péče. Na ní se u nás nepodílím jen já, ale i můj manžel a naše dvě velké dcery. Každé miminko je jedinečný tvor a jako k takovému se snažíme přistupovat s tím, aby mu v naší náruči a rodině bylo co nejlépe.

5. Proces přijetí dítěte do péče, adaptace dítěte:

Kolik dětí jste již měla v péči? Nyní máme druhé dítě, které již brzy půjde do nové rodiny.

Jak probíhalo přijetí dítěte do rodiny? První jsem si odvezla pátý den jeho života z porodnice, za druhým jsem nejprve jezdila po tři týdny každý den do DC, kde jsme se seznamovali, a když byly vyřízeny všechny potřebné dokumenty, mohlo konečně k nám domů. Obě přijetí byly zdlouhavé.

Jak hodnotíte proces přijetí dítěte do rodiny? Je to něco, co se týká nejen mne, ale i mého muže a našich dětí. Zatímco já jsem se pro to rozhodla, oni se s tím „smířili“. Jsem tudíž před nimi o něco napřed. Každý ze zbývajících členů naší rodiny na to reaguje jinak. Manželovi chvíli trvá, než se s miminkem „sčuchne“, ale pak se mu rád a intenzivně věnuje a se stejnou radostí je pak předává novým rodičům. Starší dcera (20 let) děti miluje a od první chvíle se s nimi mazlí; loučení je pro ni těžší, ale snad chápe, že to je radostné vyvrcholení naší společné několikaměsíční práce. Mladší dcera (16,5 roku) na miminka moc není, ale doma je toleruje a ví, že naše práce je smysluplná.

Je něco co byste chtěli, aby bylo jinak? No samozřejmě! Legislativní proces je v tomto směru příšerný. Měl by být zřízen nějaký soudní institut, který by se zabýval pouze záležitostmi pěstounské péče a osvojení a který by fungoval a byl by rychlý! Zatímco u prvního dítěte, které šlo z porodnice, se předběžné opatření vyřídilo během 24 hodin, u druhého, které je starší a mnohem více potřebuje jistotu a zázemí, jsem dolovala z úřadů potřebný rozsudek a jeho vykonatelnost 3 týdny, přičemž to vlastně není moje práce, ale jen iniciativa! A stejné to je i nyní, když má přejít do nové rodiny. Dokumenty se posílají sem a tam a za nimi se ztrácí to původní a nejdůležitější a to je přece dítě. Je toho hrozné, já jsem z toho rozčarovaná. Zbytečně se vše prodlužuje a nevíce to škodí dítěti. Ted s novým občanem (občanským zákoníkem) to je ještě horší. Soudy na takou zátěž nejsou absolutně vůbec připraveni a odnáší to jen a jen to dítě. Jako další problém vidím např. to, že stát chce, aby každé předávané dítě mělo vyplněný podrobný lékařský dotazník, ale lékař si jeho vyplnění nemá jak vykázat, takže ho musí dělat zadarmo! To přímo vybízí k návratu ke starým praktikám nošení lahví, bonboniér a obálek do ordinace, což mi připadá absurdní a pod úroveň. Toto se mně vůbec nelíbí.

Jaká byla péče o Vás po odchodu dítěte z rodiny? Bylo to hodně těžké, nejhůře jsem nesla to první dítě, také jsem to oplakala, ale musíte si říci, že se bude mít dobře, že jde do dobré rodiny. S tou myšlenou, že dítě je u Vás jen dočasně žijete a musíte to mít na paměti. Ale stejně se na tu situaci nedokážete připravit, lítají ve Vás takové pocity a emoce, že to nejde ani popsat. Já jsem po odchodu prvního dítěte mluvila s psychologem, ale ne že bych to potřebovala, ale bylo to dobré se vypovídat. Ale my o tom hlavně mluvíme doma, jak se cítíme a co prožíváme. Hlavně my se vždy těšíme na nové miminko, ale nějaký ten oddychový čas si musíme dávat, takže pak většinou volám na Ku že jsme připraveni na další dítě, ta fáze oddychu je různá, ale maximálně tak těch 14 dní, pak se nám už stýká po přebalování a pláči (smích).

6. Výchova dítěte v rodině

S jakými problémy v péči o dítě jste se setkala? Zatím s žádnými, které bych nezvládla, díkybohu. Já vyhledávám na internetu a také se obracím na jiné pěstouny, které znám z přípravy.

Využíváte techniky řešení problémů, které Vám byly ukázány na odborné přípravě? Někdy si třeba vzpomenu, co nám ukazovali, ale tam toho nějak moc nebylo. Bylo to více zaměřeno na smysl PPPD, práva a povinnosti, možné situace související s výchovou atd, přímo na výchovné metody se kurz nezaměřoval, to bylo probíráno spíše okrajově, a myslím si, že to je škoda.

Vyhledáváte pomoc odborníků? Ne, ale pokud bych měla tu potřebu, neváhala bych se obrátit o pomoc na svou doprovázející organizaci či na DC Paprsek.

Máte možnost konzultovat problémy s lektory s přípravného kurzu? Určitě by to šlo, ale zatím jsem to nepotřebovala.

7. Pomoc státu

Jakou pomoc, službu ze strany státu považujete za nejdůležitější? Mým přáním je co největší zjednodušení celého procesu, stanovení přesných pravidel a hlavně pomoc při jednání se soudy.

Jsou dávky PPPD pro Vás dostačující? Ano, jsou, ale víte já to moc nepočítám, s manželem dáváme peníze všechny dohromady a neoddělujeme je na to tyto jsou od státu a ty jsou z mé výplaty. Prostě žijeme ve všem společně a vycházíme. Pokud bych ale byla s dítětem sama, tak si myslím, že by mi to nestačilo.

Máte svou sociální pracovníci, nebo jiného odborníka, na kterého se v případě problémů můžete obrátit? Ano vím, že na OSPOD je pracovnice co mě přijímala žádost, ale pokud mám problém, tak se obracím na Dobrou rodinu, nebo DC Paprsek.

Jsou všechny Vámi požadované služby dostupné? Ne. Mám pocit, že OSPOD jsou v určitém područí soudů, přičemž by to mělo být právě naopak. Soudy by měly sloužit rodinám a dětem a snažit se vyřídit vše co nejrychleji. Tak to ale bohužel není. Zatím také nikdo pořádně neví, jak se má co dělat. To ale chce čas a já věřím, že vše je na dobré cestě a v ústavech brzy zůstanou prázdné postýlky.

8. Prostor pro případné dotazy a připomínky

Máte nějaké téma, na které jsem se neptala a považujete za důležité ho říci? Asi ne, jen bych si přála, aby společnost byla více o nás PPPD informována, protože se setkávám s tím, že lidé vůbec nevědí, co děláme a proč. Ale je to asi tím, že to všechno je nové a chce to čas, aby se to ve společnosti zaběhlo.

Jste s výběrem své nové životní role spokojena? Naprosto! Já miluju děti, a když je tu možnost jim pomáhat tak to je přesně pro mě.

Děkuji

PŘÍLOHA ČÍSLO VII.

Přepis rozhovoru s KP 6.

Souhlasíte s nahráváním? Nahrávka je určena jen pro mou potřebu. Ano souhlasím s tím.

1. Organizační otázky:

Kdy jste absolvovala přípravy žadatelů? Já jsem začala chodit v lednu a končila jsem někdy posledního dubna 2013.

V jaké organizaci příprava probíhala? Paprsek Praha

Kolik žadatelů se účastnilo přípravy? Bylo nás tam asi 12 rodin, ale přechodní pěstouni jsme byli jen my, převažovali žadatelé o adopci a 2 byli stálí pěstouni.

Myslíte si, že to bylo vhodné? Když jste byl všichni dohromady? Určitě to není dobré řešení. My jsme specifická skupina se svými problémy a znaky. A přišlo mě, že někteří pěstouni tento druh péče nechápou a tak se k nám taky stavěli. Bylo to kolikrát nepříjemné.

Myslíte si, že počet hodin je dostačující? Určitě není, je to málo. Vlastně jsem to brala jako otevření brány do nové problematiky.

Jaký máte názor na další odborné vzdělávání? Naprosto souhlasím, hodně se toho děje, něco se mění a naopak zase zaniká. PPPD má tolik problémů a otázek, takže povinné přednášky jsou na místě. Já si vyhledávám často na internetu a sama se pak přihlašuji na kurzy, které považuji za důležité.

2. Hodnocení přípravného kurzu:

Jak hodnotíte přípravný kurz - délka, struktura, tematické bloky? No tím, že jsme byli všichni dohromady, a adopčáků tam bylo nejvíce, tak se kladl důraz hlavně na ně. A pro nás tam pak nezbyl takový prostor, jak bych si představovala.

Jaké jste měla od přípravy očekávání? Čekala jsem, že mě kvalitně připraví na tuto práci, a taky že tam poznám nové lidi, na to jsem se těšila.

Byla očekávání naplněna? Úplně ne, nedozvěděla jsem se všechny informace, které jsem považovala za důležité.

V čem pro Vás byl kurz nejpřínosnější? Hlavně v pochopení, co prožívají bezdětné rodiny, které si teď od nás berou miminka. To si nikdo ani nedokáže představit, a když takové rodině pak miminko dáváte, tak to je něco krásného, a ten pocit a ty emoce Vám pak nikdo nevezme.

Plní dle Vás příprava svůj smysl? Ano, bez toho byste vůbec nevěděli, do čeho jdete. Ona vás z daleka nepřipraví na všechno, ale dokáže Vám nastínit co to vlastně je PPPD a jaké jsou na Vás kladeny požadavky. A taky smysl shledávám v tom, že máte možnost navázat nové kontakty, poznat lidi se stejným, nebo hodně podobným osudem.

3. Návrhy na vylepšení

Je nějaké téma, které jste na přípravě postrádala? Především mně tam chyběly praktické rady, jak to vše funguje v realitě. Také jsem postrádala blok jak zajistit péči o dítě s abstinenčními příznaky, jak pracovat s původní rodinou, jak s ní komunikovat, jak vypadají setkání původní rodiny s dítětem. Třeba by bylo dobré tam dát nějaké video ukázky. Možná bychom si to tak lépe dokázali představit.

Co byste chtěla na přípravách zlepšit, čemu by se dle Vás měla věnovat větší pozornost? Tak to jsem vlastně říkala už předtím, více se zaměřit na tu opravdovou realitu, bylo by vhodné opravdu se zaměřit na skutečné problémy, které vycházejí z reality. Také by se mělo více věnovat specifickým přechodné péče

a také jak pečovat o svoji rodinu, aby velké nároky této práce zvládla dlouhodobě. Víte, ono se to nezdá, ale moje děti tím taky trpí. A na přípravě jsem postrádala nějaký tematický blok, jak to dětem vynahradiť, jak se k nim chovat. Třeba abychom mezi dětmi nedělali rozdíly, ale zas aby se děti necítily odstrčené.

Byla Vám po skončení přípravného kurzu nabídnuta další individuální péče? No lektoři se zmiňovali, ale pokud mám problém tak sem mohu obrátit na manželé Hlaskovi, kteří jsou již zkušený pěstouni na přechodnou dobu.

4. Využívání poznatků v praxi:

Pomohly Vám získané znalosti na přípravném kurzu zvládnout situaci přijetí dítěte do rodiny? Částečně, hodně informací jsem čerpala odjinud. Hodně jsem hledala na internetu anebo u ostatních přechodkářů.

Využíváte poznatky získané na přípravě při výchově dítěte? Ano, co se týče předání dítě do nové rodiny. Tak to ano, třeba jsem věděla, jak v takovém případě postupovat, ale jinak co se týká samotné výchovy dítěte, tak to ne. To se řídím svými zkušenostmi a instinktem.

Jaké konkrétní poznatky považujete za nejpřínosnější? No určitě co jsem už řekla, ten průběh přijetí a adaptace dítěte v rodině. Je to veliký krok do neznáma a tím, že Vám někdo řekne, co a jak asi bude probíhat, tak jste klidnější. Ale stejně si tím musíte sama projít, úplně stoprocentně se na to připravit nedá.

Dokážete rozpoznat potřeby dětí, které jste přijala do péče a dokážete tyto potřeby uspokojit? Snad ano, postupně se to učím. Je jasné, že si na nové dítěte musíte zvyknout a postupem času teprve poznáte, co vlastně chce, jak má své potřeby nastavené. To Vás nikdo nenaučí, to až praxe a zkušenosti.

5. Proces přijetí dítěte do péče:

Kolik dětí jste již měla v péči? Máme sedmé.

Jak probíhalo přijetí dítěte do rodiny? My se specializujeme především na miminka, tedy na děti od 0 do 2 let. Takže v naprosté většině jsme si dítěte převzali do péče přímo z porodnice. Ten proces je trochu zdoluhavý, než se vyřídí předběžko a když jsme si ho nemohli autem vyzvednout sami, tak jsme museli čekat na sanitní vůz, ale to muselo být i se soudním vykonavatelem. To pak trvalo třeba půl dne, než jsme se dostali domů. Jinak ta adaptace doma byla celkem rychlá a proběhla v klidu.

Jak hodnotíte proces přijetí dítěte do rodiny? Přijetí je snadné, pár dní zjišťujeme, jaké miminko je a co třeba potřebuje a vyžaduje jinak, než to předchozí, seznamujeme se. My jsme vždy natěšení, jaké to miminko bude, jak bude na nás reagovat, a víme, že nám bude dělat radost. Spolupráce s institucemi v tomto směru je dobrá, ze začátku byly nějak problémy, především s výplatou dávek, ale teď už se to vše ustálilo a je to v pohodě.

Je něco co byste chtěli, aby bylo jinak, mám, namysli v tom procesu přijetí? Myslím, si že ne.

Jak jste se vypořádala s odchodem dítěte z rodiny? No vždy je to těžké, je to hodně emotivní a ty tlaky, nálady a pocity jsou ve Vás jako na houpačce. Když jsme předali do péče první dítě, tak jsem hodně hovořila s jinými zkušenými přechodkáři. To mně pomohlo úplně nejvíce, když máte možnost mluvit s někým, kdo takovou zkušeností prošel a ví, jak se právě cítíte.

Vyhledala jste i pomoc odborníka?

Ne to jsem nepotřebovala. Jo bylo nám to nabídnuto, ale já ani manžel jsme neměli takovou potřebu. Víte já si stejně myslím, že s tím Vám nikdo nepomůže, protože to si musíte projít sami.

6. Otázky k výchově

S jakými problémy v péči o dítě jste se setkala? V péči jsem měla už děti, které pocházely od matek alkoholiček, a tak zvládnout jejich péči bylo mnohdy náročné. Jednalo se především o abstinenční příznaky, dráždivost, nespavost.

Využíváte techniky řešení problémů, které Vám byly ukázány na přípravě? Ne to ne.

Vyhledáváte pomoc odborníků? Ano, především když jsem si nevěděla rady, jak pečovat o takové dítě. Obrátila jsem se především na psychologa, s ním jsme hodně řešili abstinenční příznaky, protože, taková péče je velice náročná a je nutné mít kolem sebe lidi, na které se můžete obrátit. Dál jsem navštěvovala pediatra. My jsem měli i dítě s postižením a tak jsme museli najít nějakou rehabilitační sestru, která s malým cvičila.

Máte možnost konzultovat problémy s lektory z přípravného kurzu? Hlavní lektorka změnila zaměstnání. Jiné psycholožky se v Paprsku ale můžeme dotazovat. Ale spíše se obracím na svou sociální pracovníci, u ní máme podepsanou dohodu o PPPD a tak když něco potřebuji, tak je ona první komu volám.

7. Pomoc ze strany státu

Jakou pomoc, službu ze strany státu považujete za nejdůležitější? Hlavně se jedná o finanční pomoc, co se týká příspěvku na školení, protože si něco musíme platit sami a je to mnohdy hodně finančně náročné. A také využívám také hlídání dětí, když si potřebuji něco vyřídit.

Jsou dávky PPPD dostatečné? Ano i ne, je to hodně o tom co chcete kupovat, pokud značkové oblečení tak to určitě není dostatečné, ale my vycházíme. Ale hodila by se pomoc při zařizování, jako při nákupu kočárku, oblečení, a všech věcí co potřebujete s výchovou dítěte. Na to jste sami a kupujete to ze svých příjmů. Ale mně to nevadí, já to nedělám pro peníze, ale pro děti. Tak na nějakou tu korunu nehledím.

Jsou všechny Vámi požadované služby dostupné? Náhradní hlídání si musím najít sama, ale to není velký problém, když to mohu zaplatit. Jinak nemám problémy, když něco potřebuji, tak se obracím na svou sociální pracovníci, která mně vždy pomůže.

8. Připomínky, komentáře

Je něco o čem jsme nemluvili a považuje za důležité to zmínit? Asi ne, myslím, že jsem řekla vše co jsem chtěla. Nic mě nenapadá.

Jste spokojena s výběrem své životní roli? Určitě ano, nikdy bych neměnila. Toto je opravdu poslání a já cítím, jak mě to naplňuje. Sice to jsou kolikrát nervy, a stres, ale prostě to dítě za to stojí. I když mu máte zpříjemnit jen kousek jeho života tak to stojí za to. Je to těžká práce, ale v žádném případě bych jí a nic nevyměnila

Děkuji Vám za rozhovor.

PŘÍLOHA ČÍSLO VIII.

Přepis rozhovoru s KP 7.

Dovolíte, aby si rozhovor nahrála na diktafon? Ano, s tím nemám problém.

1. Faktická část:

Kdy jste absolvoval přípravy žadatelů? No to bylo někdy v listopadu jsme byli na našem úřadě, kde jsme si podali žádost, sociální pracovnice přišla k nám domů, prohlídali si naše bydlení a bavila se s námi o naší žádosti. A potom v únoru 2013 jsme dělali na KU psychotesty a pohovory, to bylo psychicky hodně náročné. Jednou jsme tam byli téměř celý den, byli jsme z toho unavení. A v březnu jsme byli pozvaní na přípravný kurz. Museli jsme splnit těch 72 hodin, bylo to rozdělené myslím na dvě přednášky, ty byly ve všední den a potom 4 víkendová školení. Dohromady to dávalo těch 72 hodin. Sice to bylo dobré, ale na ty víkendové setkání jsem si musel brát dovolenou.

Myslíte si, že počet hodin je dostačující? No pro někoho, kdo je v této problematice nováček, tak je to určitě málo, já jsem znal hodně věcí z praxe. Takže jsem se už na začátku chytal a věděl jsem, o co jde. Ale sám musím přiznat, že během kurzu se dozvíte tolik věcí, Vám to všechno hlava nepobere. Já si myslím, že těch 72 hodin je pouze takové základní minimum. A určitě je potom na každém z nás, aby se doškoloval a vzdělával dál.

Vy to máte zákonem přímo dané další vzdělávání, jak to probíhá? Ano, my se musíme vzdělávat. Ale já to rozhodně neberu jako povinnost. Protože během výkonu PPPD se potkáte s tolika problémy, že musíte mít nějaký přehled. A k tomu ty kurzy slouží. Taky tam navážete vztahy s ostatními pěstouny a to je k nezaplacení.

V jaké organizaci příprava probíhala? My jsme byli v Asociaci náhradní rodin, je to velice dobrá organizace.

Kolik žadatelů se účastnilo přípravy? 19 párů tuším. Ale to nebyly jen přechodkáři. My jsme prvně byli všichni společně jako adopční, pěstouni a přechodkáři.

Myslíte si, že to je vhodné řešení, být všichni pohromadě? No víc hlav víc ví (smích), jak se říká. Jako nebylo to špatné, ale když se probírala ta naše problematika, tak si myslím, že by bylo vhodnější, abychom byli odděleně.

2. Hodnocení přípravného kurzu:

Jak hodnotíte přípravný kurz - délka, struktura, tematické bloky? Přišlo mi, že se to někdy zbytečně moc natahovalo. Některé problémy se tam řešily strašně dlouho a přitom to z mého pohledu bylo zbytečné. Víte já přes 25 let dělám vychovatele na intru. Je to domov mládež, kde bydlí studenti ze střední školy. Plno informací jsem věděl a proto se mi to asi zdálo, že je to zbytečně natahováno. Jinak struktura je na dobré úrovni, ty tematické přednášky, bloky zapadají do sebe dobře. Je to promyšlené a dobře připraveno.

Jaké jste měl od přípravy očekávání? Víte já pracuji ve svém oboru už dlouho a tak jsem si myslel, že vím jak to bude probíhat. Měl jsem obavy, že nám budou opět přednášet lektori teoretici, to se ale naštěstí nepotvrdilo. Mohu říci, že to za tu dlouhou řadu let bylo první škol, které mě chytlo a i bavilo. Se ženou jsme se doma i potom hodně bavili a diskutovali na téma přednášek.

Byla očekávání naplněna?

No naštěstí v tom smyslu přednášejících nebyla. Jinak se mě vesměs splnilo, to co jsem chtěl. Co jsem se chtěl dozvědět, jsem se dozvěděl.

V čem pro Vás byl kurz nejprínosnější? Nejvíce oceňuji, že lektorka byla dlouholetá pěstounka, pak nám přednášela profesorka z vysoké školy. Další lektor byl také vysokoškolák, který byl jako mimino osvojen. Bylo to zajímavý pohled, jak on vlastně vnímá nějaké odlišnosti, jak se vypořádá s faktem, že je osvojený. Sice to nebyla naše problematika, ale bylo to zajímavé si to poslechnout. Díky lektorům to byla skloubená praxe s teorií. Byla tam ještě asistentka projektu, což byla také dlouholetá pěstounka, také co víc si přát (smích).

Plní příprava dle Vás svůj smysl? Ano, určitě, je to základ toho, když chcete vstoupit do problematiky a i když víte a nějaké informace si sami hledáte, tak toto je hodně důležité. Zde máte možnost pochopit, co se od Vás vlastně bude očekávat, a jaké to je být PPPD. Já myslím, že takové přípravné kurzy musí být, bez toho by to bylo vůbec možné.

3. Návrhy na vylepšení

Je nějaké téma, které jste na přípravě postrádal? No nebyla tam žádná přednáška od právníka. Ocenil bych alespoň tak dvě hodiny. Považuji to za důležité, protože kolikrát se dostanete do nějaké hloupé situace, a neví co a jak. Takže si myslím, že právník má na přípravě také své místo. Nikdy nevíte, co se stane, můžu mít s dítětem nehodu v autě a jemu se něco stane, jak se to bude řešit? Toho se hodně bojím, Jako vím, že s tím jsme do toho tak šli, že se budem starat o dítě, jak nejlépe dovedem, ale myslím si, že bychom měli mít nějakou speciální ochranu.

Co byste chtěl na přípravách zlepšit, čemu by se dle Vás měla věnovat větší pozornost? No určitě by bylo dobré více se zaměřit na výběr lektorů, co vím o dalších kruzích, tak tam někde přednáší lidé, co nejsou pěstouni a to je velmi zásadní chyba a přistupují ke školení jen po teoretické stránce bez životních zkušeností. Zastávám názor, že nejlepší školou je škola života.

Byla Vám po skončení přípravného kurzu nabídnuta další individuální péče? Byla a to formou soukromé bezplatné konzultace s lektory a asistentkou projektu.

4. Využívání poznatků v praxi:

Pomohly Vám získané znalosti na přípravném kurzu zvládnout situaci přijetí dítěte do rodiny? Já mám bohaté zkušenosti díky své práci a tak nemám problém přijmout jakékoliv dítě. Moje žena je naladěná na stejnou frekvenci (smích). Ale když tak přemýšlím, tak určitě mě nějaké poznatky z kurzu v hlavě zůstaly, takže určitě ano.

Využíváte poznatky, zkušenosti získané na přípravě při výchově dítěte? Někdy ani ano,

Jaké znalosti jsou pro Vás nejprínosnější? Tak určitě to co to vlastně PPPD je, a také ten její průběh. Na co všechno se musíte připravit a co se může stát. Ten průběh přijetí a adaptace dítěte v rodině. Je to veliký krok do neznáma a tím, že Vám někdo řekne, co a jak asi bude probíhat, tak jste klidnější.

Dokážete rozpoznat potřeby dětí, které jste přijal do péče, a dokážete tyto potřeby uspokojit? Myslím, že ano, já i manželka jsme empatičtí, a dokážeme reagovat na potřeby dítěte.

5. Adaptace dítěte

Kolik dětí jste již měl v péči? Nyní máme druhé dítě. My si chceme brávat starší děti. Máme to myslím nastavené od 4 do 15 let, protože si myslíme, že na miminka chtějí všichni, ale je potřeba pomoci i starším dětem. Ty dvě co jsme měli v péči tak u těch bylo evidentně vidět, jak je taková péče prospěšná.

Jak probíhalo přijetí dítěte do rodiny? Obě přijetí probíhaly v pořádku. K tomu já nemám nějaké výtky. My jsme byli připraveni na všechny možné scénáře. A zpětně mohu říci, že to bylo v pohodě. Oni nám zavolali, že mají pro nás vhodné dítě a my jestli jsme připraveni. Takže jsme s manželkou souhlasili a tím začal ten koloběh papírování. (smích). My se oba už moc těšili, takže nám bylo jedno, kolik institucí musíme oběhnout, hlavně ať už máme dítě doma.

Jak hodnotíte proces přijetí dítěte do rodiny? Jo dobrý, my jsme se vždy s dítětem seznámili a pak jsme si ho převzali do péče. Je to hodně papírování, ale dobrý, musí to být.

Je něco co byste chtěl, aby bylo jinak? Asi ani ne, teď mě nic konkrétně nenapadá. Možná jen by to chtělo více informací. Sice nám na úřadě řekly jaká je situace dítěte, ale to se spíš týkalo té právní stránky a ne přímo z jaké rodiny dítě pochází, jaké má zkušenosti a co vše má za sebou. To jsme se dovídali nějak postupně a myslím si, že to pro dítě nebylo dobré a ani pro nás.

Jak jste se vyrovnal s odchodem dítěte z rodiny? Využil jste nějaké odborné služby? Bylo to těžké, sice víte, že ten den jednou přijede, ale nedá se na to připravit. Co vám nejvíce pomůže je myšlenka, že dítě jde do dobré rodiny a bude se mít dobře. My jsme s manželkou odjeli na víkend mimo domov, snažili jsme se strávit čas spolu a hodně jsme si o tom, co prožíváme, povídali. To mi pomohlo nejvíce. Odbornou pomoc jsme nevyhledali, ale stejně po nějaké době musíte na KU za psychologem a tak vlastně už nahlásíte, zda se cítíte na přijetí dalšího dítěte. On si s Vámi povídá o proběhu péče a tak pokud byste něco neměli ještě vyřešené, tak tady je na to prostor.

6. Otázky k výchově dítěte

S jakými problémy v péči o dítě jste se setkal? Tak takové ty běžné, když dítě zlobí, ale já jako vychovatel jsem připraven na horší problémy, ale zatím nenastaly. Spíše se ženou po večerech studujeme nějaké specifické problémy dětí, například deprivace, děti alkoholiků, zneužívané děti a podobně. Protože takové dítě může k nám kdykoliv přijít a tak chce být alespoň teoreticky na takovou situaci připraveni.

Využíváte techniky řešení problémů, které Vám byly ukázány na odborné přípravě? Ne, já se chovám a řeším problémy podle svých osvědčených metod.

Vyhledáváte pomoc odborníků? Zatím ne, vlastně ano. U prvního dítěte probíhal kontakt s jeho matkou. Tak to jsme vždy jezdili do jedné neziskové organizace, kde styk probíhal. Z počátku jsme považovali za vhodné, aby tam byl nějak dozor. Tak vlastně jsme využili tady tu asistenci.

Máte možnost konzultovat problémy s lektory s přípravného kurzu? Ano, ale zatím jsem toho moc nevyužil.

7. Pomoc ze strany státu

Jaká pomoc ze strany státu Vám je nabídnuta? Tak máme nějaké služby od naší doprovázející organizace, ale my toho moc nevyužíváme. A tím, že bydlíme mimo centrum, tak jsou mnohdy služby i nedostupné. Když jsem v práci, tak že na je doma bez auta a do města musí jezdit autobusem a je vázána na čas a tak radši řešíme problémy sami.

Kde žádáte o pomoc? U naší organizace, kde máme podepsanou dohodu a taky nás občas navštíví naše sociální pracovnice, takže ta má přehled co se u nás děje.

Jakou pomoc, službu ze strany státu považujete za nejdůležitější? Finanční, i když vzhledem k naší věkové kategorii dětí 4-15 let nic moc, myslím tím vybavení dítěte oblečením. Ti co mají kategorii 0-1 rok, jsou na tom podstatně lépe, co se týče oblečení, není nutnost výměny šatníku u kojence. Takže si myslím, že finančně by na tom pěstouni na přechodnou dobu měli být lépe. No a pak využíváme nějaké služby, které máme v dohodě o výkonu. Třeba někdy kdy si žena potřebuje něco zařídit a já zrovna musím do práce, tak využijeme hlídání. Ale jdeme do toho až v tom nejkrajnějším případě. Vždy si snažíme pomoci sami.

Jsou všechny Vámi požadované služby dostupné? Ano, ujde to. Někdy si musím informace vyhledat sám, to ví, co si člověk sám nezjistí to nemá.

8. Prostor pro vaše připomínky

Je něco co byste chtěl dodat? Co nebylo řečeno a považujete to za důležité,? Asi ne, nic mě teď nenapadá.

Jste s výběrem své nové životní role spokojen? Určitě ano. U nás doma byla ten iniciátor manželka, a já potřeboval více času na to se s tím vyrovnat. Nejvíce s tím, že u Vás dítě nezůstane nastálo. Taky jsem o tom hodně hovořil s psychologem. Jak správně pochopíte smysl PPPD tak to už potom jde všechno samo (smích).

PŘÍLOHA ČÍSLO IX.

Přepis rozhovoru s KP 8.

Souhlasíte s tím, aby si rozhovor nahrála na diktafon? Jistě.

1. Organizační otázky

Kdy jste absolvovala přípravu žadatelů? Od ledna 2012 do srpna 2012

V jaké organizaci příprava probíhala? Začali jsme v Natamě, kde nám nabídky nejen skupinovou přípravu, ale i individuální. Natama je nezisková organizace a přípravu dělá velice zajímavou, praktickou a interaktivní!! Sami jsme si ji vyhledali, přípravu si zaplatili a nelitujeme!!! Pak jsme byli donuceni absolvovat přípravu v příspěvkové organizaci magistrátu hl. m. Prahy v Paprsku, kde jsme vůbec nebyli spokojeni s organizací, náplní i samotným přístupem, ale potřebovali jsme papír, který vyžadoval magistrát. Původně magistrát tvrdil, že nám započte i přípravu v Natamě!! Důvodem byl malý zájem a nenaplnění minimálního počtu účastníků v kurzu pořádaném magistrátem.

Kolik žadatelů se účastnilo přípravy? V Natamě jsme byli zařazeni do přípravy budoucích osvojitelů a pěstounů, ale vždy bylo celé skupině objasněno i specifikum pro pěstouny na přechodnou dobu. Jelikož jsme přípravu absolvovali v době, kdy byla PPPD v plenkách, byli jsme ve skupině jediná + 7 párů (pro přípravu k osvojení či pěstounské péči dlouhodobé). Paprsek také dlouho nemohl naplnit skupinu skládající se ze žadatelů PPPD a tak jsme část přípravy absolvovali také s budoucími osvojiteli (cca 7 párů) a v závěru už jsme byli 4 páry PPPD, ale to už byla jen příprava jako např. První pomoc u novorozenců a specifika PPPD.

Myslíte si, že počet hodin je dostačující? Rozhodně ne, je to strašně málo, to je takové minimum. Je potřeba aby na to navazovalo další vzdělávání. A možná by bylo dobré to rozdělit na věkové kategorie. Jako dle věku dítěte, kterého přijmete do péče. My pro ty maličky musíme být jinak připraveni než pro ty starší. Je umění se staršíma dětma pracovat, nastudovat si psychologii, péče o týrané dítě a podobně a to na přípravách vůbec nebylo.

2. Hodnocení přípravného kurzu:

Jak hodnotíte přípravný kurz - délka, struktura, tematické bloky? Jelikož mohu srovnávat dvě různé přípravy tak mám výhodu. Jedna příprava byla v neziskové organizaci zabývající se více jak 20 let náhradní rodinou péčí a přípravou náhradních rodičů a druhá příspěvková organizace magistrátu, která má jistě bohaté zkušenosti na poli náhradní rodinné péče, ale bohužel není nijak motivována k aplikaci nových trendů, poznatků a tím spojených nových metod. My jsme tam byli před dvěma lety, tak si nevzpomenu na všechny přednášky, ale Natama ve mně zanechala dobré a kladné pocity. Koncepce byla připravená, témata na sebe navazovala, informace byly propojené s jednotlivými druhy náhradní rodinné péče včetně PPPD. Natama vycházela vstřícně tomu, že většina účastníků jsou zaměstnaní lidé a každý den přípravy znamená den dovolené, takže ona pořádala i semináře o víkendu. V době konání příprav už bylo jasné, že přijde novela zákona o sociálně právní ochraně dětí, a tak Natama se snažila hledat novinky, které novela přináší. Okamžitě na to reagovala a upravovala osnovy přípravy dle toho. Hlavně se soustředila na nás na PPPD, hodně času jsme věnovali dítěti, a to jak vznikají vazby na pečující osobu a co to znamená, souvislosti, rizikové faktory v rodině, otázce kontaktu s původní rodinou, oblast zdravotního hlediska včetně závislosti původních rodičů a vliv na dítě, možnosti postižení a mnoho dalšího. Lektori při interaktivní formě témat nás lépe poznávali a v závěrečném pohovoru nás upozorňovali na možná rizika a nabízeli možnosti dalších konzultací a sebezobčasných metod, případně možnost na sobě pracovat a snížit tím možná rizika. Všichni vzájemně spolupracovali a vše se odehrávalo ve velice otevřeném až rodinném prostředí. Natama ve mě zanechala opravdu hodně zážitků a emocí. My jsme ale museli ještě na přípravu, kterou dělal v té době magistrát, a to do DC Paprsek. Od tam, jsem odcházela s pocitem, že ta

příprava nebyl dostatečně promyšlená, nekoncepční, neekonomická, neefektivní. Jednotlivé bloky nebyly propojeny a dokonce lektori nevěděli, co novela zákon vlastně obsahuje. Celá příprava, snad kromě jednoho tématu, mi připadala jako ztráta času, nenašla jsem žádný individuální přístup, lektori pouze přednášeli svá témata, byli velice neosobní.

Jaké jste měla od přípravy očekávání? Příprava v Natamě nás nadchla a předčila veškeré naše očekávání - opravdu velice profesionální přístup. Z Paprsku jsme odcházeli znechuceni a otráveni, celé jsme to přetrpěli jen kvůli papíru, který magistrát vyžadoval.

Byla očekávání naplněna? V Natamě ano, to bylo úžasné a hodně mě to dalo.

Plní dle Vás příprava svůj smysl? Určitě ano, bez ní by to ani nešlo. Je to základ toho, když chcete tuto roli vykonávat. Já jsem příznivcem takových kurzů, bylo to úžasné. Ale jak jsem se sama poučila, tak opravdu hodně záleží, v jaké organizaci přípravu děláte. Protože mít výborný lektorský tým je základ, a t ostatní tak nějak vyplyne. Ale pokud máte přednášející, které to berou jako všednost a nezajímají se o žádné novinky, tak je to ztráta času. Ale dobře připravená a zorganizovaná příprava je velice důležitá, pro pochopení smyslu PPPD a také pro představu, abyste si udělali nějaký obrázek, jak taková péče vlastně vůbec funguje.

V čem pro Vás byl kurz nejpřínosnější? Nejvíce osobním přístupem, interaktivní formou, příjemným prostředím – to vše umocnilo vstřebání všech poznatků. Cítila jsem se tam velice dobře a byla jsem v psychické pohodě.

3. Návrhy na vylepšení

Je nějaké téma, které jste na přípravě postrádala? Na to jsme přišli až praxí a tak vše doháníme na dalších seminářích – v přípravě bylo minimum toho co by měli na přechodce vědět, ale je to dáno tím, že to bylo před schválením novely a vše bylo nové. Teď s novým Občanským zákoníkem je opět spousta změn, takže je stále co dohánět. Samotná péče o dítě je nic proti administrativě, které jsou pěstouni vystaveni, a na to žádná příprava není. A také v přípravě nezazněla jediná informace o tom jak se připravit na dítě z různých prostředí - dítě týrané, zneužívané, dítě z prostředí domácího násilí nebo drogově závislých rodičů. Jak pracovat s těmito dětmi, to jsem hodně postrádala a chybělo mě to, protože si myslím, že to je zásadní věc, nikdy nevíte, jaké dítě dostanete.

Co byste chtěla na přípravách zlepšit, čemu by se dle Vás měla věnovat větší pozornost? Propojit teorii s praktickými příklady, ukázkami, setkáním s již praktikujícími pěstouny a sdílet s nimi jejich zkušenosti. Jednou jsme takové setkání měli a to je hodně přínosné, protože jen zkušenosti z praxe vám dokážou otevřít oči. Jako že si řeknete i to se může stát? Není to jen teorie ale něco opravdového, co se skutečně děje a vy se již brzy stanete taky součástí takového děje. Jestli mě rozumíte. Prostě praxe, příklady a skutečné příběhy jsou k nezaplacení.

Byla Vám po skončení přípravného kurzu nabídnuta další individuální péče? Ze strany Paprsku ne, s Natamou jsme absolvovali ještě 75hod individuální přípravy a dále spolupracujeme.

4. Využívání poznatků v praxi:

Pomohly Vám získané znalosti na přípravném kurzu zvládnout situaci přijetí dítěte do rodiny? Znalosti z Paprsku ne. Z Natamy ano, především přijetí staršího dítěte a jeho adaptace na rodinné prostředí po odchodu z ústavního zařízení.

Využíváte poznatky získané na přípravě při výchově dítěte? Byl to jen základ, a proto si stále znalosti doplňujeme samostudiem a účastí na vybraných seminářích.

Jaké konkrétní znalosti, považujete za nejpřínosnější? No skoro všechny (smích). Ne tak nejvíce byl důležitý pro mě ten samotný úvod, co to vlastně je PPPD a jaké děti se sem umísťují. Tím jsem získala nějaký pohled na to, o jaké dítě se můžu starat, že můžu dostat do péče dítě od matky alkoholičky a co s tím že? Ono může mít syndrom a může mít problémy, a jak se já k tomu mám postavit. Takže to jsem byla ráda, že se na přípravě zmínilo. Sice ty specifika péče tam nebyly, ale to už je pak na Vás, ať si to vyhledáte, ale máte v hlavně ten základ, a s tím se už pak dá pracovat.

Dokážete rozpoznat potřeby dětí, které jste přijala do péče a dokážete tyto potřeby uspokojit? V rané péči ano.

5. Proces přijetí dítěte do péče:

Kolik dětí jste již měla v péči? Teď máme již třetí miminko, my se staráme o miminka, protože máme trochu stísněné podmínky, máme doma ještě dvě děti, oni už jsou dospělí, ale pořád u nás bydlí, oba jsou na vysoké škole. Ale jednou jak se osamostatní, tak s manželem chceme přijmout do péče starší dítě. Těšíme se na to.

Jak probíhalo přijetí dítěte do rodiny? No ze začátku to bylo chaotické, to jsme nevěděli co a jak. To jsou takové věci, které Vám ani nedojdou, že je musíte mít, třeba jako rodný list dítě, ale úřad Vám ho nevydá, protože jako pěstouni PPPD nemají právo ho dostat. Takže je velice důležité, jakou máte sociální pracovníci. Je potřeba, aby ta sociální pracovníce na to byla připravená, my jste v pátek v poledne litali po magistrátu a chtěli rodný list. Ta paní byla hrozně hodná, oni tam zrovna oddávali a ona nám slíbila, že nám ho vyřídí, ale pak asi za dvě hodiny nám volala, že nám ho nemůže vydat, dokonce prý volala i na ministerstvo, byla ochotná, a takových lidí je hodně málo. A to je škoda. Při dalším dítěti jsme už byly zocelenější a přímo tu svou sociální pracovníci úkolovali (smích). Jako my jsme jí říkali, co potřebujeme, a co je potřeba vše udělat. Snažíme se tomu všemu předcházet, než si miminko přivezem domů. Je velice důležité jakou mají sociální pracovníce odvahu, protože ona má jen jeden rok na to, aby tu situaci dítěte vyřešila. Oni jí všechny strany tlačí do toho, aby to řešila, protože pro ně si myslím, ale to je můj názor, že oni když ho dají do DC tak s tím nemají tolik práce, jako dají do PPPD, tak to je hodně práce a je na ně vyvíjen hrozný tlak, já je obdivuji a klobouk dolů především, které na to mají odvahu a jdou dotoho.

Jak hodnotíte proces přijetí dítěte do rodiny? Je to hodně náročné, a každé dítě je jiné, co se týče po té právní stránce, tak to je celkem rychlé, jedná se o hodiny, maximálně dny. Dvě děti jsme si brali přímo z porodnice a jedno z DC. Doma jsme se na něj všichni těšili, takže jsme se nemohli dočkat, až si ho přivezeme domů.

Je něco co byste chtěli, aby bylo jinak? Mít předem více informací o dítěti, jeho rodině a hlavně plány do budoucna. Při přijetí do PPPD se řeší akutní situace, to chápeme, ale další informace musí následovat a ne, že si je pěstouni budou vyhledávat, a stále o ně žádat. A jak jsem říkala, tak hlavně ta odvaha sociálních pracovníc, Taky je potřeba aby se naše soudy zlepšily, protože kolikrát jsme narazili, že oni sami neví jak to mají udělat, třeba teď je to složité, protože s novým občánem (občanským zákoníkem. To je teď ještě horší. Například soudy musí dělat předadopční péči, dřív to dělali úřady, ale teď, když to dělají soudy, tak je mnohem delší situace, protože oni nemají stanovenou lhůtu, do kdy mají rozhodnout, jako já myslím, že je dobře, že to dělá nezávislá instituce, ale oni na to vůbec nejsou připraveni, je jich na opatrovnickém soudu málo, a oni to absolutně nezvládají. To je blbě, protože to z toho mají komplikace i osvojitelé. Protože oni dávají na soud tento návrh a stačí chybička v návrhu a soudce Vám to shodí ze stolu, a předběžné opatření dát nejde, protože dítě není ohroženo na životě. A taky hlavně je to náročné na psychiku těch osvojitelů, protože oni se na miminko těší třeba i několik let a pak když už to mají na dohled, tak musí čekat na soud. Za dítětem chodí jen na návštěvy, a nemohou si ho převzít do péče. Navíc budoucí maminka nemá

žádný nárok na to zůstat doma a zařizovat věci, takže čerpá svou dovolenou anebo chodí normálně do práce a šetří si jí až na proces adaptace. A to je dle mě náročné na psychiku těch lidí. Dřív to bylo lepší. Přece jen ta doba předávání nemůže být do nekonečna, ta budoucí maminka je stranou, většinu péče dělám já, aby se dítě hned nefixovalo a to by bylo těžké. Ale jakmile mám rozhodnutí, tak začíná to intenzivní předávání, trvá asi 2-3 dny, kdy maminka jde do popředí a přebírá péči o dítě.

Byla Vám po odchodu dítěte z rodiny nabídnuta odborná péče? No ten odchod dítěte z rodiny je vždycky hodně těžký. Říkám to já, a říkají to i zkušení pěstouni, že první dítě je nejhorší. My jsme předávali holčičku zpět do péče matky, a to a pro nás bylo hrozné, protože jsme věděli, že se nebude mít tak dobře, že jde do horšího. Jednalo se o matku, která své předešlé děti dala pryč, ale to poslední se začala zajímat, musela si zařídit azylák a taky dávky a teprve potom jsme jí ho předávali, ale bylo to pro mě strašné. Samozřejmě jsem to oplakala, ale myslím si, že to je přirozené. Hodně jsem využila služeb naší doprovázející organizace, a konzultovala své pocity s psychologem, a také jsem vlastně volala zkušeným pěstounům a potřebovala jsem se z toho vypovídat. Nikdy nevíte, do čeho jdete, a každé dítě je jiné, a tím i ten odchod. Vy prostě víte, že to jednou přijde a nic s tím nenaděláte. Ale jak ta situace nastane, tak se na to nedá připravit, prostě to musíte zvládnout. My s manželem jsme si řekli, že se už musíme vždy těšit na další miminko. Takže sotva dítě předáme, tak se těšíme na další (smích).

Jak Vaše rozhodnutí snáší vaše děti? No tak oni už jsou velké, ale to víte, že to taky vnímají, všichni jsme se na první dítě těšili a ten odchod byl pro všechny těžký, my spolu o tom hodně mluvíme a oni to chápou, že my jsme jen ta přechodná stanice, kdy dítě potřebuje pomoc a že jednou odejde. Zatím jsme žádnou odbornou pomoc nevyužili, ale byla nám v naší doprovázející organizaci nabídnuta.

6. Výchova dítěte

S jakými problémy v péči o dítě jste se setkala? Nedostatek informací o dítěti a jeho rodině! Většinou není pevně stanoven Individuální plán dítěte a nikdy dopředu nevíme, jak dlouho bude péče trvat. Nelze nic plánovat v osobním životě, jste hodně omezení. A také mně vadí, že my jako pěstouni se nemůže nějak angažovat ve výběru nové rodiny, mám na mysli, když jde dítě do osvojení. Na krajský úřad my dáváme nějakou zprávu, ale tam nemáte možnost se moc rozepsat, je to jen zpráva v jakém stavu to dítě v současné době a pak dává ještě zprávu psycholog. Vy v té zprávě řeknete, co umí, co dělá, papá a jak prospívá. Ráda bych se někdy toho poradního sboru zúčastnila.

Využíváte techniky řešení problémů, které Vám byly ukázány na přípravě? Ne to ne, víte každý jsme jiný a k problémům a jejich řešení se také stavíme jinak. Já se snažím chovat se asertivně, to nám na přípravě říkali a dávali nějaké základy takového chování, a mnohdy je to důležité a vhodné. Ale pro mě hodně těžké nezačít křičet, ale ovládnout se a poslat někoho slušně pryč (smích).

Vyhledáváte pomoc odborníků, mám na mysli v situacích spojených s výchovou dítěte? Ano, s jejich pomocí získáváme právě informace o dítěti. Velice úzce spolupracuji s naší organizací, u té holčičky, jak jsme se bavili, jsme se museli stýkat s matkou a to jsme využili té doprovázející organizace, ona s matkou komunikovala a zajišťovala prostory pro setkání. My jsme vždy žádali, aby tam byl i odborný pracovník, protože to je i Vaše ochrana, kdyby se něco stalo, nebo aby matka třeba neřekla, že jsme jí něco my řekli, nebo udělali, a taky vlastně aby ten pracovník měl možnost posoudit, jak se matka chová k dítěti, jaký má k němu vztah.

Máte možnost konzultovat problémy s lektory s přípravného kurzu? V Paprsku nám to nebylo ani nabídnuto a s jejich přístupem bych ani neměla zájem. S Natamou spolupracujeme dále a vybrali jsme si ji i jako doprovázející organizaci. Tak se obracím na Dobrou rodinu, manželé Hláskovi jsou výborní a zkušení pěstouni, takže i k nim se obracím s pomocí o radu, my s manželem chodíme na jejich přednášky, a často si potom i s nimi hovoříme. Manžel často na jejich semenářích přednáší.

7. Pomoc státu

Jakou pomoc, službu ze strany státu považujete za nejdůležitější? Možnost pomoci ze strany doprovázející organizace. To je nesmírně důležité. Protože jen to vědomí, že v tom nejste sami. A taky je pořád tolik věcí, co nevíte a co byste potřebovali poradit. Možnost dalšího vzdělávání to je asi nejdůležitější, my si i nějaké semináře platíme, protože to považujeme za důležité, ono je toho tolik, že vy máte potřebu se dál vzdělávat, člověk co tuto potřebu necítí, tak by pěstouna na PPPD neměl vůbec dělat! Opravdu já to považuji za důležité, a také na seminářích se setkáváte s jinými pěstouny, a ta interakce mezi námi je děsně důležitá. Máte možnost si vyměnit informace, zkušenosti a to je k nezaplacení. My cíleně vyhledáváme organizaci Dobrá rodina, která dělá semináře přímo pro PPPD, třeba ta naše organizace to dělá společně i pro osvojitele, a tak pro nás je vhodnější dobrá rodina.

Považujete dávky PPPD za dostačující? No takhle, kdybych to rozdělila tu odměnu pěstouna, tak to je na pokrytí mých výhod, zaplatit nájem, jídlo, a to kdybych byla samoživitelka a neměla manžela, který mě podporuje, tak to bych nedala. Ono to je kolem 14 000 Kč čistého, je to dobrý příspěvek a nedá se do zvládnout, na dítě dostávám 4 500 a ty slouží fakt jen na potřeby dítěte - mlíko, plíny, věcičky na mytí. kojeneckou vodu, lahvičky. Takže z toho plyne, že oblečky, kočárek, autosedačku, vaničku, postýlku a oblečení na všechny kategorie do toho jednoho roku jsme pořizovali ze svého. Takže jsme do toho dali hodně svých peněz. A my ještě dostáváme rodičovák, to je taková třeshinka na dortu, ale vláda uvažuje, že nám ho vezmou, a to pak nevím, jak budeme zvládat. Ale stejně jdete dotoho, protože jste se tak rozhodli, a chce pomoci dítěti, které to potřebuje. Jsou to starosti.

Jsou všechny Vámi požadované služby dostupné? Pro PPPD je potřeba supervize, psychologická pomoc, podpora v případě kontaktu s původní rodinou a to nám zajišťuje právě doprovázející organizace. Je hrozně moc věcí se kterými potřebujeme pomoc a nebyť naší organizace, tak bychom asi byli ztraceni. My se na ní obracíme téměř s každým problémem, víte nás pěstounů na PPPD je málo a není ve společnosti toto téma známé a kolikrát se někdo diví co to vlastně děláme a pak když potřebujeme od dotyčného pomoci, tak to je těžké.

Kde jste žádala o pomoc? No jak jsem říkala, my se vždy obracíme na naši doprovázející organizaci.

8. Prostor pro případné komentáře

Je něco co byste chtěla sdělit, nějaké téma, o kterém jsme se nebavily? Mě by třeba zajímalo, jaká je ta příprava teď, těch pěstounů. Víím, že Dobrá rodina dělá kurzy, nebo semináře pro potencionální zájemce. A to si myslím, že ve společnosti chybí a tím by se mělo začínat. Ještě předtím, než si člověk podá žádost, by měl na takový seminář jít, protože na úřadech jim říkají nedostatečné informace. Můj muž tam přednáší a já tam chodím taky, a vidím na co se ti potencionální pěstouni ptají, a co je zajímavá a to by mělo být, ty informace by měli mít všichni na začátku, protože pak už je pozdě. Teda nikdy není pozdě (smích), ale zbytečně se ti lidi na přípravě trápí, když zjistí, že to není pro ně. A také chybí celková osvěta a informovanost. Aby se nestávalo to, že se píše v médiích, že to pěstouni dělají pro peníze, protože to nikdo nedělá, to ani nejde. Vy to dítě zajišťujete i svými prostředky, ale to veřejnost nevidí. To se fakt nedá, musíte mít k dětem vztah, musíte vědět, co děláte, pohybujete se na hraně od psychologie až po právo, protože to potřebujete, není to jen práce s miminkem, ale je hlavně práce s rodinou, budoucími osvojiteli, běhání po úřadech, s biologickou rodinou a se soudy, to je zdlouhavé. My třeba ž jedno miminko nemáme víc jak půl roku a pořád nám od soudu chodí nějaké pozvání na jednání. A ten soud vůbec neví, že to dítě už šlo dál, že už ho nemáme. Chybí celková propojenost, a ten systém má spousty chyb, které se zatím nevyřešily, ale snad to časem si sedne. Jak říkám, jaké si to uděláme, tak takové to budeme mít. Když mi budeme hodní, vážít si soc. pracovníků tak oni budou mít odvahu a dávat nám ty dětičky. Já je obdivuji, protože ta jejich práce je řehole, to je práce nejen s námi, ale s biologickou rodinou a soudy. Klobouk dolů před nimi.

Jste spokojena se svou novou životní rolí? Spokojená? Já jsem nadšená, je to to co jsem si vždy přála. Já jsem dřív pracovala v dětském centru jako sociální pracovnice a když jsem otěhotněla, tak jsem manželovi říkala, já už se tam nemůžu vrátit, já bych si všechny děti odnesla domů (smích). Víte to je něco jako poslání a vy to musíte chtít dělat, a musíte mít sílu na všechny nástrahy, které Vás čekají a že jich není málo. Ale pokud do toho jdete srdcem, tak ten výsledek opravdu stojí za to!

Děkuji Vám za rozhovor! Já Vám také děkuji.